

20 дэрс жь Мъзгинийе

Жийина
Иса Мэсин

Пешготын

Те готьне: «Готьна хвэш бъяра дълан э».

Исаgot: «Нэр кэсे кё гоь бьдэ готьнед мын у башэрийа хвэши бинэ, ие кё эз шандьмэ, жийина шийэ н'эта-н'этайе нэйэ.», Иүн'энна 5:24.

Эва дэфтэра хэбате bona шан мэрьва ыатэ ыазыркырынэ, иед кё дыхвазын Иса Мэсиь баш нас кын у бъязаньбын: гэло хэбэрэд ши р'аст ын иян на? Нэр тыште кё мэрьв сэр дьсэкынэ, хвэха дышьрмиш дьбэ, эв ийк фыкьред шида дьминэ, к'ур дьк'евэ дыле ши у шин дьбэ. Лэма гэлэк пырс нав ван дэрсада ыэнэ, шэки хвэндэван бъкарьбэ бь хвэндьна К'теба Пироз щабед хвэ бъбинэ.

Мэрьвэк бь т'эне дькаре бь ван дэрса мъжул бэ у зэ'ф же бъстинэ, ле нэгэр чэнд нэвал т'эв нэв р'унен у бъфькырын, эве нэ зэ'ф тыштед н'эваск'ар К'теба Пирозда бъбиньн, чымки ацыл ацыла зедэтээр э. Быра нэр кэс фыкьред хвэ бежэ, бь ви шур'эйи ыуне жь нэвдö ыин бын.

У эв жи п'ир' qимэт э: Нуне баш бь зымане хвэйи К'орди бънвисын.

Эв дэрс пеши жь Института «Moody» бь Ингылизи ыатынэ нэшыркырынэ. Мэ эш жь Алмани wэлгэр'андэ зымане Кёрманци. Ле бе алик'арийа хушк у бърайед мэйэ хвэденас мэйе нькарьбуя эва хэбата бъкьра.

Эм гэлэки р'ази нэ кё Надыре Эфо, Шырине Qэрэмэн, Барисе Жоржик, Барисе Хэлил у Артур Осойан т'эви мэ ль сэр н'эму пырс у щаба р'уныштын. Jonathan Gutknecht ль пырсед тейоложийе ньер'и, Nikolas у Denise Bailey жи ширэкт'ар бун. Хълазийе Emma Щасм, Сурене Ширьн у Р'езое Аслан р'ынд ль нэр тышти ньер'ин у сэрг'аст кырьн.

Быра Хёдане мэ Иса Мэсиь жийина н'эта-н'этайе бьдэ шэ!

К'омэла К'ордед Хвэденас у Rudolf у Marianne Schönfeld,
Р'өшане 2007

Нэгэр пырсед шэ ыэнэ ыун дькарын бь ше жьмары т'еле Эрмэньстанеда быврсын:
093227272

Жийина Иса Мэсиh

Дэрсед Мъзгинийе

1 Буйин у зар'отийа Иса Мэсиь - Луца 1 - 2 у Мэтта 1 - 2

Ийүнайе Шанди Мъзгинийа хвэда гот: «Эва өw шагърт ө, йе кё bona ван йэка шэдэтийе дьдэ, ёса жи өw йэканы ньвисин. Эм занын кё шэдэтийа wи rаст ө. У ье гэлэк кьред дын жи ыэнэ, йед кё Иса кърынэ. Йэгэр өw бь ыур-гыли бънатана ньвисаре, бь т'эхмина мын өw к'тебед ньвисар we дынайеда щи нэбуна», Ийүнна 21:24-25.

Жийина Иса Мэсиь жь дö ы'зар сала ы'эта иро, мэрьвед ы'эму дынайер'а ы'эваскар ө. К'тебед кё bona жийина Иса ыатынэ ньвисаре, кэсэк нькарэ wan ы'эсаб бъкэ, чава ылбэст, готын у чир'ок. Жийина wи нэ мина жийина мэрьвед башqэ бу. Ийүнна bona wи гот: «Тö кэси тö щара мина wи мэрьви хэбэр нэдайэ», Ийүнна 7:46-да.

Йэгэр мэрьв Мъзгинийе бъхунэ, we бъбинэ кё тö кэси тö щара мина wи мэрьви нэжити ы. Сэр ве дыне кэсэк мина Иса т'ёнэ бу.

Р'ожэке, гава кё Иса Ѣшьуйар'а хэбэр дьда, готэ wan: «Иун ньвисарада к'ур дъбын, чымки ыун дьбежын, жийина wэйэ ы'эта-ы'этайе шанда ы'е у ы'эма өw хвэха шэдэтийа мын дьдын», Ийүнна 5:39.

Йэгэр эм ньвисаред Мъзгинийе бъхуньн, эм дькарь Иса Мэсиь нас бъкын, чымки теда bona wи ыатийэ ньвисаре. «Өв ө жийина ы'эта-ы'этайе, wэки өw тэ нас кын, чава Хвэдэйе rasti бешрики-беңэвал у ёса жи Иса Мэсиье кё тэ шандийэ», Ийүнна 17:3.

Эм жи дыхазын дэрсед хвэда ёса бъкын. Эме т'эне жь Мъзгинийе ыин бын, кё теда bona Иса ыатийэ ньвисаре.

1. К'эрэма хвэ Ибрани 13:8, Ийүнна 1:15, 8:58, 17:5 у Миха 5:16-да бъхуньн.
Гэло wэ чь bona жийина Иса хвэнд? Өw жь к'энгева ыэбу?

Иса Мэсиь нэ т'эне мэрьвэки баш бу. Өw жь сэре-сэрида быйяг'а хвэда Хвэде бу. Дыниа бь дэсте wи эфьри бу у ньна эфьрандаре эрд у эзмана бу мэрьв, Филипи 2:6, Ийүнна 1:1-18.

2. Мэрэмэ шандийа Луца у Ийүнна чь бу? Wan чьма bona жийина Иса ньвисин?

a) Луца 1:1-4-да.....

b) Ийүнна 20:30-31-да .....

3. Ныңа быхунә кө бәри буйина Иса Мәсиң чь қәшьми?

- a)** Луqa 1:5-17-да .....
- б)** Луqa 1:26-38-да .....
- в)** Мәтта 1:19-21-да .....
- г)** Мәтта 1:24-да .....
- д)** Луqa 1:39-56-да .....
- е)** Луqa 1:57-58-да .....
- ә)** Луqa 2:1-да .....
- ә')** Луqa 2:3-5-да .....

4. Наве дийа Иса чь бу?.....

- а)** Әw к'идәре дымә? .....
- б)** Луqa 1:27 + Мәтта 1:18-да бынъер'ә, Мәрйәм қизәкә чаша бу? .....
- в)** Луqa 1:28 + 30-31-да Мәрйәме чь к'әрәм жъ Хwәде станд? .....
- 5.** Мылайак'эт bona кöр' чь нав гот? Луqa 1:31-да .....
- 6.** Наве Иса чь те фәмкърыне? Мәтта 1:21-да .....
- 7.** Луqa 1:32-33-да пениң хәбәред п'ехәмбәртийе bona Иса ньвисинә. Әw к'ижан ын? .....
- .....
.....
.....

8. Буйина Иса сöр' у к'әрәмәтәкә мәзъиң бу. Әва чаша те фәмкърыне?

- а)** К'әрәмәт: Луqa 1:34-35-да .....
- б)** Сöр': Йуң'енна 1:14 у 1.Тимот'ейо 3:16-да .....

9. Мылайак'эт Щьбрайил Луqa 1:35-да чь гот, кө Иса we чь бе готыне? .....

- 10. а)** К'әрәма xwә Луqa 2:1-7-да быхунә. Усьв у Мәрйәм к'ижан бажарида дыман? .....
- б)** Әв к'ижан қәза йә? .....
- в)** Наве бажаре баве Дашъыд чь йә? .....

11. Чьма Иса Бәйтләң'меда қатә дынә? Мәтта 2:4-6 у Миха 5:1-2-да бынъер'ә.

.....
12. К'е бун шә'дед пешын bona буйина Иса Мәсиң? Луqa 2:8-20 .....

13. Гэло, мълтайк'эта т'энэ бона шьвана мъзгини ани? Луqa 2:10-да

.....

14. Луqa 2:11-да бъньнер'э у се нава бъньвисэ йед кё мълтайк'эт бона Иса готын.

.....

15. Мэтта 1:21, Луqa 19:10, Йүй'энна 3:17, К'аред Шандийа 5:31 у 1.Тимот'ейо 1:15-да бъхунэ. Чьма наве Иса Хълазкър э?

.....

16. Мэ'нийа наве «Мэси» йе Р'ункъри йэ. Бона ви нави фэрынгока Мъзгинийеда, р'уп'эла 508-да бъньнер'э. Мэтта 16:16, Луqa 2:11, Йүй'энна 1:14 у К'аред Шандийа 9:20-22-да чь навед майин бона ви ынэ?

.....

.....

17. Луqa 2:14-да: Мълтайк'эта бона буйина Иса чь данэ Хвэде? .....

.....

6) Луqa 2:18-да: Мэрьвед кё өв тышт бънистън чь кърын? .....

в) Р'еза 19-да: Мэрйэме чь кър? .....

.....

г) Луqa 2:25-30-да: Шъмы'ун чь кър? .....

.....

д) Луqa 2:33-да: Усьв чь кър? .....

19. Луqa 2:32-да: Дö тышт бона ыатына Иса Мэси кё we бъдэвьмэн тенэ готын .
Өw к'ижан ын?

a) .....

б) .....

20. Луqa 2:35-да: Өw п'ехэмбэртийа кё Мэрйэмер'а ыатэ готын чаша ыатэ сери?
Йүй'энна 19:25-да жи бъньнер'э.

.....

.....

21. Эм чь фърцийе нава хвэ у Исада дъкарьн бъбиньн? Р'омайи 3:23 у 1.Йүй'энна 1:8+10-да
Өм:

Лъ 2.Корынти 5:21, 1.Пэтрус 2:22 у 1.Йуң'энна 3:5-да бъньеर'э.

Иса: .....

2 Йуң'эннайе Ныхомдар - Луqa 3:1-20, Мэтта 3:1-12, Маркос 1:1-8 у Йуң'энна 1:19-28

Б Гава кё Иса ьатэ сэр дыне у дэст бъ ьинкърыне кър, мълэте Исраеле ńалэки гъранда бу. Щымэ'та Исраеле бын дэсте Р'омийада бу. Вэкэ чарсыд сали Xwэде мълэте Исраелр'а т'ё п'ехэмбөр нэшандын. Башэрийа гэлэка кем дъбу.

Ле гэлэк мэрьв жи ьэбун кё ль ьивийа Хылазкър бун, чымки Xwэде соз дабу, кё we Мэсиье xwэ бышинэ. Жъ wan гэлэка фэ'м кър кё Мэсиц we бе, wan жъ бындэсте Р'омийа хылаз кэ у wэлате wan сэрбэст кэ, мина Дашид П'адша 1000 сал пешда.

Ле Йуң'эннайе ныхомдар бъ Р'о'е Xwэде заньбу кё мэ'нияа ьатына Иса Мэсиц тыштэки дын э. Wi Йуң'энна 1:29-да хот: «Ва йэ! Бэрхе Xwэде, ие кё гёнед дынийайе ьылдьдэ!»

Бона р'астфэмкърына ве йэке Ишайа сэре 53 бъхунэ. Йуң'энна р'ийа Хылазкър ьазыр кър.

Лэма өши bona т'обэкърыне даннасин кър у мэрьв аведа ныхомандын.

1. Луqa 3:1-2-да bona ьэфт мэрьва дъбежэ. Эw к'и нэ?

.....
.....
.....

Б Жъ дироке өйан э, ёльхе wan ьэфт мэрьва к'энгэ у чь зэманида бунэ. Лэма өм дъкарьн бежын к'энгэ Йуң'эннайе ныхомдар у Иса Мэсиц дэст бъ ьинкърына xwэ кърьн.

2. Луqa 16:16-да Иса чь дэрьэца Йуң'эннайе ныхомдарда хот?

.....

3. Луqa 3:2-да бъ к'ижан хэбэрэ те готын кё Йуң'энна жъ Xwэде ьатыбу шандыне?

.....

К'эрэма xwэ Йерэмийа 2:1, Һэзэцел 1:3 у 3:16, Һагай 2:20 у Зэкэрийа 4:8 у 6:9-да бъхунэ.

4. Йуң'энна Луqa 3:3-да чь хот, мэрьв чаша дъкарэ бахшандына гёна бъстинэ?

.....

5. К'эрэма xwэ Луqa 3:4-6-да бъхунэ. Йуң'энна чь хъзмэтк'ари кър? Wi чь хотэ щымэ'те?

.....

6. Иса ьындава Йуң'эннайе ныхомдарда Мэтта 11:9-15-да чь хот? .....

.....

7. Йуң'эннайе ныхомдар ьындава xwэда чь хот кё өw к'и йэ?

a) Йуң'энна 1:23-да .....

6) Йуъ'энна 1:27-да .....

.....
в) Йуъ'энна 3:28-да .....

г) Йуъ'энна 3:29-да .....

8. Нъя Луqa 3:7-14 у Mэтта 3:7-9 -да бъхунэ.

Гэло Йуъ'эннайе нъхомдар bona ферьсийа у садуцийа чь гот?.....

9. Щымэ'та Исраеле чьма фъкьри, кё Xwэде we wан qэбул кэ? Luqa 3:9-да.....

10. Э'лалэте чь жъ wi пырси? Luqa 3:10-да бъхунэ.

11. Эви wанар'a Luqa 3:8-да чь гот? .....

12. а) Luqa 3:11-да Йуъ'эннайе нъхомдар э'лалэтер'a чь даннасин кър?

.....
б) Р'еза 13-да, хэршгърап'a: .....

в) Р'еза 14-да, эскэрар'a: .....

 Р'аст э, щымэ'та Исраеле Xwэде башэр дъкър, ле нав шандажи чэтынайи ыэбун. Лэма Йуъ'энна wанар'a гот, wэки жъ гёнэкърыне вэгэр'ын, чымки т'обэкърына бейи къра п'уч' э.

13. Luqa 3:15-да бъньнер': Wана жъ Йуъ'энна чь пырс кър? .....

Р'езед 15-17 мэр'a дъдьнэ к'ыфше, кё чаша мълэте Исраел ль ыивийа созе Xwэде бу, wэки Мэсиъ we бе.

14. Нъя Luqa 3:16-да бъхунэ, бъ чь щур'эйи Йуъ'энна да к'ыфше кё Иса сэр wир'a йэ?

 Эм К'аред Шандийа сэре 1-е у 2-да дъбиньн: Йед кё ль Иса башэр дъкън, дъбинэ зар'ед Xwэде у R'öy'e Пироз дъстинын. Эw bona Xwэде зэ'ф бъ цимэт ын. Бона хълазкърына wан Иса ынатэ шандыне. Зар'ед Xwэде мина гэнэм П'адшатийа Э'зманада тенэ т'опкърыне. Йуъ'энна гот, кё эw бъ аве дънхёминэ, ле йе жъ wi qэваттър pe R'öy'e Пироз у егър дънхёминэ. Ав ве дънеда ыэйэ, ле pe R'öy'e Пироз у егър Xwэде т'энэ дъкарэ бънхёминэ.

Әм Луqa 3:9+17-да дьбинън кё мә'нийа егър жи дишан ә. К'эрәма xwә Малахи 3:19 у Мәтта 13:36-43-да быхунә.

15. Һеродәсе п'адша чь ани сәре Йуъ'әннайе ныхомдар? Луqa 3:19-20-да бынъер'ә.

.....

16. Мърна Йуъ'әннайе ныхомдар чawa бу?
Луqa 9:7-9, Мәтта 14:1-12 у Мардос 6:14-29 жи бынъер'ә.

.....

3 Иса тө ныхомандыне - Луqa 3:21-22, Мәтта 3:13-17 у Мардос 1:9-11

---

1. Иса к'ижан ч'әмида қат ныхомандыне?
Мәтта 3:13-17 у Мардос 1:9 жи быхунә. ....

Әw ч'әм незики к'ижан бажари йә? Йуъ'әнна 1:28 .....

Б Бәйтаниа щийе кё Йуъ'әнна дынхоманд у Бәйтаниа щийе кё Лазар дьма нә йәк ын.
Бәйтаниа кё Лазар дьма незики Оршәлиме йә, Йуъ'әнна 11. Хылазийе К'ытеба Мъзгинийеда
шыкъл bona қәр дö щийа қәнә. К'эрәма xwә wan быгәр'ә.

2. Гава Иса қатә щәм wи, Йуъ'әнна чь жер'а гот? Мәтта 3:14

.....

3. Xwәде чawa да к'ыфше кё ныхомандына Иса ль гора xwәстъна wи бу? Луqa 3:22

a) ....

b) ....

.....

4. Гәло Иса қ'ызкърына xwә қындава Баве xwәда чawa да к'ыфше?
Йуъ'әнна 8:29 у Ибрани 5:8-да быхунә.

.....

.....

Б Чәнд фыкър bona ныхомандына Иса

- Ныхомандына Иса нә нишана т'обәкърыне бу, чымки wи т'әмамийа жийина xwәда т'о гонәй нәкърийә, Мәтта 3:14. Ле Иса, кё биннат'а xwәда Xwәде бу, бу мина мәръв у әв йәк бы ныхомандына xwә да к'ыфше. Wi xwәха гот: «... ль мә дык'әвә кё әм қ'әму р'астийе бинънә сери», Мәтта 3:15-да.
- Бы ныхомандына Иса Бав жы ә'змен да к'ыфше кё Иса xwәха Xwәде йә, Йуъ'әнна 1:1-3 у Луqa 1:35. Бона р'астфәмкърына «Бав» фәръәнгока Мъзгинийе, р'үг'әла 496-да быхунә.
- Иса хъзмәтк'арийа кё we Бав Xwәдер'а быкъра бы ныхомандыне дәстпекър.
- Р'өй'е Xwәде сәр wи дани.

5. Нына бъ хэбэрэд хвэ бынвисэ кё тё ныхомандьна Иса чава фэм дьки?

.....

Б Иса незики се сал нива сэр дыне Баве хвэр'а хъзмэтк'ари кър. Гэлэк жь шан къра Мъзгинийа Луцада ыатынэ ньвисаре, Мъзгинийа Мэтта у Марфосда жи ыэнэ. Йую'энна сэрьатийед майин жи ньвисин. Эм дъхвазын п'яни жь Луца ыин бын, щарна жи Мэтта, Марфос у Йую'эннада быньярьын, кё эм бъбиньын эшана жи чь дъбежын.

Гава Иса донздэй сали бу, өши заньбу кё Хвэде баве ши йэ у борще ши өв ө, кё хвэстъна Бав бъядинэ, Луца 2:41-52-да. Бы ыатына Йую'эннайе ныхомдар шэхте Иса иди өйан бу. Эш ыат кё бе ныхомандьне у дэст бъ хъзмэтк'арийа хвэ бъкэ. Р'ю'е Пироз бъ бэдэни мина кэвоткэке сэр ши дани у дэнгэк жь өзмен ыат кё гот «То' ий кёр'е мьни дэлал, кё эз жь тэ р'ази мэ».

4 Щер'баньдана Иса - Луца 4:1-13, Мэтта 4:1-11 у Марфос 1:12-13

Б Пэй ныхомандьна шир'а Р'ю'е Пироз Иса ани бэр'ийе, кё жь Мирещын бе щер'баньдане. Эм наве ве бэр'ийе ньзаньн, ле эм дъфькърын кё өв бэр'и ль Щынустане йэ. Эш дък'евэ р'оавайа бэ'ра Мьри, ль нава бажаред Эрийайе у Оршэлиме.

Щер'баньдана Иса мэр'а к'офш дъкэ, кё Иса бъ чь Ѣшур'эйи хвэст Мирещын алт' бъкэ у бъбэ Хълазкъре дыне. Ши р'ийа ыеса у р'умета дыне т'эхсир кър у хвэр'а р'ийа Ѣшэфа у хач бъжарт. У өв ль гора хвэстъна Хвэде бу. К'эрэма хвэ фэръэнгока Мъзгинийе, р'уп'эла 509-да ындава Мирещында бъхунэ.

1. К'эрэма хвэ Луца 4:1-13, Мэтта 4:1-11 у Марфос 1:12-13-да бъхунэ.

Мэтта у Луца дъбежын кё Р'ю' Иса бърэ бэр'ийе. Гэло Марфос 1:12-да чь ыатэ ньвисаре?

.....

2. Бона чь тышти Марфос 1:13 дъбежэ кё Мэтта у Луцада т'ёнэ нэ?

.....

3. Иса чэнд щара ыатэ щер'баньдане? .....

4. Гэло К'теба Пирозда (Пэймана Кэвьн у Пэймана Нууда) мэнийа жьмары 40 чь йэ?

(Дэстпебун 7:4+12+17, Дэрк'этын 24:18 у Жъмар 14:22-34, Qануна Дёшари 9:9 + 10:10,

Зэбур 95:10, Үэзэдел 29:12)

К'аред Шандийа 1:3, 2.Корынти 11:24-да .....

.....

5. Мирещын хвэст кё Иса дöдьли кэ. Эши хэбэрдана хвэ чава дэстпекър Луца 4:3+9-да?

.....

Б К'эрэма хвэ Мэтта 27:40 у Луца 23:36-39-да бъхунэ. Эш мэрьвана жи дъчун-дъятын у ыэма хут хэбэрэд Мирещын Исаар'а дъготын.

6. Иса чава нав шан щер'баньнада Мирещын алт' кър? Луца 4:4+8+12-да бъхунэ.

7. Мэтта 4:11 у Мардос 1:13-да те готыне кё пэй щер'бандынер'а мылайак'эт ыатын wэки хъэмэтк'арийе Иса'а бъкын. Мъзгинийеда чэнд щийа ньвисар ө, кё bona жийина Иса мылайак'эт хойа бун. Эw к'энгэ ыатын?

- a)** Лула 1:26-38-да .....
- б)** Лула 2:8-15-да .....
- в)** Мэтта 2:13-15-да .....
- г)** Мэтта 2:19-да .....
- д)** Лула 22:43-да .....
- е)** Мэтта 28:2+5-да .....
- .....
- ж)** Йуй'энна 20:12-да .....
- з)** К'аред Шандийа 1:10+11-да .....
- .....
- ж)** Мэтта 16:27, 24:31, 25:31 у Мардос 13:27-да .....
- з)** Эйанти 7:9-12-да .....
- .....

Чэнд фыкър bona щер'бандыне

 Хэбэра Xwэде дьбежэ кё Мирещын баве дэрэwa йэ. Эw дыхвазэ мэ быхапинэ, wэки мэ жь р'ийа р'аст дэрхэ. Ле Xwэде дыхвазэ, кё эм к'амыл у гъышти бын. Бона р'астфэ'мкърына ве йэке Аqуб 1:2-15-да бъхунэ.

Щер'бандын бь xwэ нэ гёнэ йэ, ле теда гэлэк щара тыштед бынгэни пешда тен. Мэрьв xwэхэ ыэр гав дьбъжерэ жь синоре кё ыатийэ данине бъгьеzэ. Эм бь т'эмамия нэфса xwэ, бь р'ёй' у цальб тенэ щер'бандыне. Үэр кэс тэ щер'бандыне у чawa мэ xwэнд: «Үэр кэс дьбэ машоце дыльавъжийед xwэ, дыхапэ у тэ щер'бандыне». Лэма 1.Т'есалоники 5:23-да ыатэ готыне: «Т'эмамия р'ёй', нэфс у цальбе wэ беqöсур xwэй кэ, ытэ ыатына Ходане мэ Иса Мэсиy».

8. 1.Йуй'энна 2:15-17-да дэрээда чь щур'э щер'бандынада дьбежэ? .....

.....

9. Эм ньха дыхвазын ль щер'бандына Үewайе Дэстпебун 3:6-да бынъеr'ын.

Үewa чawa ыатэ щер'бандыне? .....

.....

10. Иса жи ыатэ щер'бандыне у эв т'эв ы'ёкёмдариya wi гъредайи бу. Т'эне Иса ы'ёкёмдар бу мэрьва т'ер бъкэ, нэхwэша զэнц кэ, мърияа жи сах бъкэ.

a) Иса чawa ыатэ щер'ьбандыне? Мэтта 4:3-да .....

.....

Б Т'ене Иса дъкарьбу жь кэвьра нан чекэ. Мирещын хвэст кё Иса к'эрэмэтэке bona хвэ быве у би ви атай амьнийа хвэ жь Бав онда кэ. Ле Иса ыивийа Бав Хвэде ма.

б) Мэтта 4:5-6-да чь щер'ьбандын бу? .....

.....

Б Мирещын щер'ьбандына дёда-да чь хвэст? Wi хвэст кё Иса би авитына хвэ ль бэр ч'э'вед ы'ему мэргьва амьнийа хвэ избат бъкьра, хвэ бъда к'ыфше, кё өв Мэсиье Хвэде йэ. Би ви атай дыне бындэст бъкьра у иди мърьне сэр хач нэ буйя.

в) Мэтта 4:8-9-да: .....

.....

Б Мэ хвэнд, кё Иса Мэсиь бэри кё жь дийа хвэ быве у бе дыне, өв т'эви Хвэде бу у хвэха Хвэде бу. Үэр тышт би дэсте Хвэде ө'франди бу. Наве Иса хълазкър бу. Эв ыатэ дыне, вэки Ѣымэта хвэ жь гонед wan хълаз кэ, Мэтта 1:21. Би хэбэрэд дын: Wi хвэст Мирещын алт' кэ. Лэма Мирещын щер'ьбанд кё Иса өв өвчил бъкьра у жь дэсте wi р'умэт бъстанда. Эва щер'ьбандына п'утп'арыстийе бу.

Мирещын хвэст кё Иса гонэки жи быве. Үнгэ т'эмамийа хъзмэтк'арийа wi we бадиьёва буйя. Wi паше жи нобэдэрийа Иса кыр, чawa өм Мэтта 16:21-23-да дыхуньн. Мирещын өт нэдхвэст кё Иса хвэстъна Бав Хвэде бъоединё у р'ийа хачбунеда үэр'э.

Эм жь щер'ьбандына Иса чь ыин дьбын?

- Эм дьбиньн кё Иса Мэсиь Хвэде у мэргьв бу.
- Үржом у шэ'рэзаййа wi э'ян бун.
- Wi би гоьдари амьнийа хвэ ындава Хэбэра Хвэдеда избат кыр.
- Wi да к'ыфше, кё өв Мэсиье Хвэдэйи р'аст э. Ишайа 42:1-7-да бъхунэ.
- Чawa өви Ѣэфа к'ышанд, ыатэ щер'ьбандыне, өса жи дъкарэ алийк'арийа wan быве, үед кё дык'эвьнэ нава щер'ьбандыне, Ибрани 2:18.

11. Эм би щер'ьбандына Иса bona сэрк'етъна хвэ чь дъкарьн ыин быв?

a) Мэтта 4:4+7+10 .....

.....

б) Акуб 4:7 .....

.....

12. К'эрэма хвэ 1.Корынт'и 10:13-да бъхунэ. Нав щер'ьбандынед мэда чь созе Хвэде үэйэ?

.....

.....

Пашлос Р'омайи 8:37-39-да өса хот:

**«Ле эм нава wan ы'ему тыштада ые зедэ сэр дык'эвьн, би сайа өви (Иса Мэсиь)
кё эм ы'зыкърьн».**

5 а) Шагъртед Иса

¶ Пэй щер'баньда бэр'ийеда Иса чу Щэлиле, Мэтта 4:12-16, Мардос 1:14, Луца 4:14 у 43-44. Эw ыат Бэйтанийайе, ви щийе кё Йую'энна bona Иса шэ'дэти дъда, Йую'энна 1:19-36. Дö мэрьв кё шагъртед Йую'эннайе ныхомдар бун, пэй Иса чун. Жь ван ыэр дö шагърта йэк Йую'эннайе Мъзгиндар у йе майнин Эндравьсе быре Шым'ун-Пётрус бу. Эндравьс быре хвэ Пётрус дит у жер'а гот, кё ви Мэсиь дитийэ. Йынэки шунда Филипо у Натаниел ытьнэ щэм Иса. Эw пенщ мэрьв шагъртед Исаийэ пешын бун, Йую'энна 1:35-51. Эw т'эви Иса ытьнэ Щэлиле, к'идэрэ кё Иса дэст бь хъэмэтк'арийа хвэ кыр у we дэрэ сал-нивэке ма.

Бэлки ёса qэвьми кё пэй ве йэкер'а Эндравьс, Пётрус у Йую'энна диса вэгэр'ийан чун, кё ыэр'ын мэ'сийа бывьрын, чымки эw мэ'сигьр бун. Эм паше дыхунын кё Иса гази ван кыр, wэки пэй ви ыэр'ын у т'эви ви быминьн. Мэтта 4:18-22, Мардос 1:16-20 у Луца 5:1-11-да быхунэ. Хэбэра «шагърт» аяа те фэ'мкьрье: Йэки кё ын дьбэ, дитын у фыкьред дэрсдаре хвэ qэбул дыкэ у wэкэ готьна ви дыкэ.

1. К'эрэма хвэ быньвисэ ль гора Йую'энна 1:35-51-да шагъртед пешын к'и бунэ?

- 1 .....
2 .....
3 .....
4 .....
5 .....

2. а) К'ижан шагърт йе шэша бу? Мэтта 4:21 .....

б) Йе ы'эфта к'и бу? Мэтта 9:9 .....

3. Ль Мардос 2:14 быньнер'э у наве ви шагърти быньвисэ:.....

К'эрэма хвэ Мэтта 10:2-4, Мардос 3:13-19 у Луца 6:12-16-да быхунэ.

¶ Эм дыкарьн хэбэра «ван р'ожада», Луца 6:12-да аяа фэ'м бывьн: Йынгэ Иса незики дö сала хъэмэтк'ари кырьбу. Нав у дэнгэ Иса нава щымэ'теда зедэ дыбу, ле ёса жи дъжмынед ви жь алийе ферьсийада зедэ дыбун, Луца 6:11+17. Иса заньбу кё wэхте ви кын э. Бона ве йэке лазым бу кё мэрьвед амьн к'ыфш бывкэ, wэки Мъзгинийа П'адшатийа Хвэдэ т'эмамийа Щэлиледа бэла кын, паше жи нав мылэтед т'эмамийа дынийайеда. Ви жь нава шагъртед хвэ донздэй шанди бъжартын. Шанди бь зьмане Йунани «Апостолос» э. Эw тэ фэ'мкьрье «qасыд» йан «р'эсул».

4. Гэло Иса чава заньбу кё жь нава мэрьвада к'ижан ын шагъртед ви? Луца 6:12-да быньнер'э.

.....

5. Мэтта 10:2-4-да быхунэ у навед ыэр донздэй шандийа быньвисэ. .....

.....

.....

.....

Мэ наве Натаниел вьра нэдит, ле эw жи нава шандийада бу. Наве ви Бэртоломэйо йэ.

6. Мэтта 10:2-4 у Мардос 3:14-19-да наве Тэдайо ыэйэ.

Өw ль гора Луца 6:15-да к'и йэ? .....

7. Гэло нета Иса чь бу? Wi чьма шанди бъжартын? Мардос 3:14-15-да,

Р'еза 14-да: .....

Р'еза 15-да: .....

Пэтрусе Шанди

Иэгэр эм ль э'мьре
чэнд шагърта
быныер'иц, эw гэлэки
к'эwas у н'ёжмэк'ар
ын. Эм дыхазын
сэр жийина Пэтрус
ынэки бьсэкынъ, ве
йэке хвэр'а дэрсэки
ылдын. Пэтрус
шагъртэки нав у
дэнг бу. Паше эw
бу сэрвэре Ѣзвина
Оршэлиме.

8. а) Нав Мэтта 14:28, 17:4 у Йуюнна 21:7-да дъднэ к'фше,

хэйсэте Пэтрус чаша бу?.....

б) Мэтта 26:75, Йуюнна 13: 8 у 21:15-17-да жи бъхунэ. ....

9. а) К'эрэма хвэ Мэтта 16:22-да, Йуюнна 13:9-да у 18:10-да бъхунэ.

То вьра алийе хэйсэте Пэтруса чь дьбини?.....

б) К'эрэма хвэ Мэтта 14:28-31-да у 26:69-74-да бъхунэ.

Вьра алийе хэйсэте Пэтрус чь да к'фше?.....

в) Мардос 1:18-да .....

г) Мэтта 19:27.да .....

д) Мэтта 16:16 у Йуюнна 6:68-69-да.....

е) ле Мэтта 15:15-16-да?.....

10. К'ытеба Пироз bona к'этына Пэтрус жи гъли дъкә. Гэло Пэтрус чawa р'ён'ани съст бу?

- а) Мэтта 26:33-да .....
- б) Мэтта 26:40-да .....
- в) Йуюнна 18:10-11-да .....
- г) Мэтта 26:58-да .....
- д) Йуюнна 18:18-да .....
- е) Йуюнна 18:25-да .....
- з) Мардос 14:70-71-да .....

11. Ле Пэтрус ви ьалида нэма. К'эрэма хwэ, Мэтта 26:75-да ван хэбэра бывгэр'э кё

т'обэкърьна Пэтрус к'ыш дъбэ.....

12. а) Мардос 16:1-7-да эм дыхунын кё мыйлак'эт к'олфэтар'a мъзгини да, кё Иса жь нава
мърияа р'абуйэ. Мыйлак'эт к'олфэт шандынэ Ѣэм к'е? .....

б) Тö чawa фэ'м дъки, чьма мыйлак'эт эw шандын Ѣэм Пэтрус?

13. Лука 24:1-35-да (р'еза 34) у Йуюнна 21:15-19-да быхунэ.

а) Пэтрус чawa к'эрэма Хёдане хwэ дит у т'евгъредана Хwэде диса станд?

б) Гэло эм чawa бъзаньбын кё Иса диса Пэтрус qэбул кър?

14. Ль гора Йуюнна 1:42, Мэтта 16:18 у К'аред Шандийа 1:8-да Иса п'ехэмбэрти bona Пэтрус
кър.

а) Wi чь гот?.....

б) Гэло эв хэбэред Иса чawa ыатынэ сери? К'аред Шандийа 4:19+20-да у 5:28-42-да быхунэ.

К'аред Шандийада эм «Пэтрусе ну» дъбинын кё зэ'ф жь Р'ён'е Хwэде ыин буйэ. Үэгэр эм
ыэр дö нэ'мэйед Пэтрус быхунын, эм башэрияа шийэ к'ур у даннасийа wi дъбинын. Бэле, wi
Хёдане хwэ инк'ар кър, ле бь т'обэкърьна хwэ азабун станд. Эв бу ьиме башэрияа wi. Щийед
1.Пэтрус 1:18-21, 2:24, 5:5-7, 2.Пэтрус 1:4 у 3:18 эв йэк гэлэки зэлал к'ыш дъкын.

15. Эм иди Луца 9:57-да дыньеर'ын, йан Мэтта 8:18-22-да. Мэрьвэки кё наве wi эм нас накын расти Иса ыат.

a) Эши мэрьви Исаар'a чь соз да?.....

б) Гэло тё щаба Иса чава фэ'м дьки? Луца 9:58-да быхунэ. ....

.....
16. Р'еза 59-да эши мэрьви хвэст бэре э'шыл баве хвэ ч'эл кэ у паше пэй Иса ыэр'э. Гэло щаба Иса чава те фэ'мкърье? Мэтта 6:33-34 у 1.Йу'энна 1:4. ....

.....
17. Р'еза 61-да йэки дын хвэст пэй Иса ыэр'э. Фэ'мина щаба Иса чь йэ?
Бэлки тё дькари бь хэбэрэд хвэ щабе бьди?

Р'еза 62-да: .....

.....
.....
.....
К'эрэма хвэ бона фэ'мина ви тышти Мэтта 10:37-да быхунэ.

5 б) Йу'эннайе Шанди

П'аред дэргазбуйида мэ дит кё к'эрэма Хвэде дэрьэда Пэтрусда гэлэки мэзын бу. Ньна эм дыхазын ынёки жи сэр Йу'эннайе шанди быхунын у к'эрэма Хвэде жийина шида быньеर'ын.

1. К'эрэма хвэ р'езед кё we бенэ хвэндьне хэбэра «ийе ы'зкьри» быгэр'э. Йу'энна наве хвэ вьра нэгот.

a) Йу'энна 13:23-да .....

б) Йу'энна 21:7-да .....

2. а) Наве бьрайе Йу'энна чь бу? Мэтта 4:21-да: .....

б) Эши чь хэбат дькър? Мэтта 4:21-22-да:.....

в) Һэвалед ши к'и бун? Луца 5:1-10-да:.....

3. Иса чь соз да ван мэ'сигьра? Луца 5:10-да .....

.....
4. Луца 5:11-да дэрьэда мэ'сигьрада чь те готьне?.....

.....
5. Йу'энна йэки жь wан ыэрсе шагьрта бу йед кё т'эви Иса незик бун. Йед майнин к'е бун?

Мэтта 17:1-9, Мардос 5:37 у 14:32-33-да быньеर'э.....

6. Се сөрьати қэнә кё дъдынә к'ыфше чawa қэрсе шагърт чь wəхти т'эви Иса бун, ле йед майин wi wəхти we дәре нибун.

a) Марqос 5:22+37-да: .....

b) Мәтта 17:1-8-да: .....

c) Марqос 14:32-33 у Мәтта 16:36-37-да: .....

7. Гава т'эмамийа шагърта р'евин, Мәтта 26:35-36+55-да, Йу'энна жи нава шанда бу.

Ле паше әм диса wi дъбинън. Әw к'идәре бу?

a) Йу'энна 19:25-27-да: .....

b) Иса бәри мърына xwә чь борщдари кърә стуйе Йу'энна? .....

c) Йу'энна 18, 15-16-да? .....

8. К'е жъ нава шандийада пешийе бънист wәки Иса жъ нав мърияа р'абуйә?

Йу'энна 20:3-4-да: .....

9. Wan чь кър? .....

10. К'е пешийе гъыштә т'рбе? Р'еза 4-да .....

11. Ле йе кё пешийе к'этә қындör'e т'рбе к'е бу? Йу'энна 20:6-да .....

12. Йу'энна 20:8-да бъньеर'ә к'а Йу'энна чь кър?

.....

13. К'эрәма xwә бънъвисә әв p'ар чь дъбежън, хәйсәте Йу'энна чawa бу?

a) Марqос 3:17-да: .....

b) Марqос 9:38-41-да: .....

c) Марqос 10:35-40-да: .....

d) Луqa 9:54 .....

14. Гәло Йу'энна чълас к'тебед Пәймана Ну нъвиси у әw к'ижан ын?

.....

Йу'энна бъ ынкъръна Иса ы'зкърън ын бу. Ләма мәръв дъбежън кё әw шандийе ы'зкъръне бу. К'эрәма xwә 1.Йу'энна 2:9-10, 3:14-18 у 4:7-12-да бъхунә.

15. We гәләки баш бә ыәгәр тö р'еза Йу'энна 3:16 бънъвиси у әзбәри ын би:

.....

.....

16. Гэрэке чава бэ хэйсэте ви мэрьви йе кё пэй Иса дьчэ? Йүн'энна 13:34-35-да бъхунэ.

К'эрэма хwə Р'омайи 12:9-21-да ындава н'ызкърьнеда бъхунэ у бъфъкърэ: Эм чаша дъкарьн н'ев- до н'ыз бъкън!

Нэйелэ хъраби сэр тэ к'эвэ, ле бь զэнцийе тё сэр хърабийе к'эвэ! Р'омайи 12:21

Чэнд хэбэр ьындава Асубе Шандила

Чawa Йу'энна наве xwə нэгот ёса жи наве бърайе xwə к'тебед xwəда нэньвиси.
Дъqəwымə əw йæk ə'dəte Щыңуа бу.

17. Гэло Аqуб т'эви бърайе xwэ Йуь'энна бу, гава əw щара пешън р'асти Иса ыат?

Йүн'энна 1:35-51-да быхунэ. ....

18. Иса чъ нав лъ Аqуб у Йуъ'энна кър? Марqос 3:17-да .....

19. Эм дэръэда Аqубе Шндида Марqос 10:5-45-да у К'аред Шандийа 12:1-2-да дъхуньн. Эw п'ехэмбэртийа кё Isa Марqос 10:39-да ындава Aqубда гот, чawa ыатэ сери?

Аqубе кё «Нэ'ма Аqуб» ньиси быре Хёдан бу. Эши пэй р'абуна Иса башэр кыр у т'эв шагътара дъма, паше жи бу бэрпърсийаре шьвина Оршэлимеда. Р'уп'эла 496 Мъзгинийела жи бынъеर'э.

Чэнл фъкър ъынлава Энлрашьсе Шанлила

К'эрэма xwə Йӯнна 1:40, 6:8, 12:22, Мэтта 4:18, Марqос 1:29 у 13:3-да бъхуне.

20. Эндрэвьс жъ к'ижан бажари ъат? Йүйчанна 1:44-ла:

21. Наве бърайе wи чъ бу? Йувъ'янна 1:40+42 и 21:15-17-ла .....

22. Энпрашьс к'и ани шәм Иса? Йүб'әнна 1:41-па:

23. Лё сарьятайел лън жи ъанә кё лъльна к'фше Өнлрашъс мэръв анина шам Иса:

а) Йүб'өннэ б: 5-11-ла:

б) Йүй'әнна 12:20-22-да:

 Мá'на наве Энпрашъс зъмане Йунанила «мэрвэки дайим» э. Гэлак тышт Мъзгинийепа

бона Эндрашыс найенә готьне. Ле жъ дироке эм занын, кô әw bona даннасинкърна Мъзгин-йа Иса Мәсиы чу wәлатед Йунаньстане у Асайайе. Те готьне кô әw мина Хöдане xwә сәр хач һатә кöштыне.

Күненна 8.51-52-да Нса Гол.

«Негер нун сэр никъръна мън обминън, нунс расл шаъртед мън обн.
Буне р'астийе нас кън и р'астийе чу ага-ка»

Нуне растине нас кын у растине wə аза кө».

6 Иса өзә Щәлиледа дәст бъ к'аре хвә дыкә

Мә дәрсед пешында дәрьәда жийина шагыртед Исада гәләк тышт хвәнд у әм жи же ын бун. Шагырт т'әмамийа wәхте хъzmәтк'арийа Иса т'әви wi бун. Шә'дәтийа wан r'аст ә, чымки wана ы'ему к'эрәмәтед Иса бъ ч'әвед хвә дитын. Wана жи даннасинийа wi бъыист у же дыпърсин. Чахе Иса жъ мърыне r'абу хотә шагыртед хвә: «Һәр тыштед кö мын данә wә, wан ын кын кö бъqәдинън». Wi чахида wана жи дәстпекър, кö бъ наве Иса Хöдан дöа бъкын, Мәтта 16:16, 28:17 у Йу'әнна 20:28-да.

Пәйр'а кö Иса чу к'әтә r'умәта хвә, R'öy'е Пироз ыатә сәр шагырта, К'аред Шандийа 1-2. У чawa Иса Йу'әнна 14:25-26-да соз дабу, R'öy'е Пироз wана ыни ы'ему тышти кър кö Иса wанар'a готьбу. Wана дәстпекър, ыәр тыштед кö R'öy'е Пироз ани бира wан нъвисин, wәки шә'дәтийе бъдьнә йед кö дъхвазын бъзаньбын. Йу'әннайе шанди нъвиси: «... Мә r'умәта wi дит, әw r'умәта Köp'e Бавейи тайе т'әне», Йу'әнна 1:14.

Дәрсед кö әме ныңа дәрбаз бын, әм мина шагыртед Иса дъхвазын к'эрәмәтед wi бъныңер'ын. Әме жъ Иса ын бын у т'әви шагырта бежын: «Къред wi мәзын у ә'щеб ын!» Әме ые гәләк Мъзгинийа Луцада бъхуньн, чымки әw ыур-гъли къред Иса шыровә дыкә, жъ буйина Йу'әннайе ныхомдар гырти, ы'ета жъ нав мърияа r'абуна Иса.

Хъzmәтк'арийа Иса Щәлиледа өаси 16-18 мәңа к'ышанд. Пешийе әw чәнд мәңа Щъкустанеда ма. Әва Йу'әнна 1:35-51-да, 2:13-17-да у 4:1-42-да ыатә гъликърье.

1. Йу'әнна 1:35-51-да Иса гази шагыртед хвәйә пешын кърын.

a) К'эрәма хвә Йу'әнна 3:1-21-да жи бъхунә.

Иса т'әви к'е хәбәр да? .....

b) Йу'әнна 4:1-42-да Иса т'әви к'е хәбәр да? .....

2. Чьма Иса хъzmәтк'арийа хвә Щәлиледа дәстпекър? Чәнд сәбәб bona ви тышти ыәнә:

a) Иса лъ гора хвәстьна Баве хвә кър. Йу'әнна 6:38-да бъныңер'ә. .....

.....

b) Иса к'идәре мәзын дъбу? Луца 4:16-да .....

b) К'ижан шагыртед wi жъ Щәлиле ыатын. Йу'әнна 1:35-51 у Мәтта 4:17-22-да бъхунә.

.....

3. Бъ чь өөват Иса хъzmәтк'ари кър? Луца 4:14-да бъхунә.....

4. Гәло чь өөвьми чахе кö Иса бъ өөвата R'öy' вәгәр'ийа Щәлиле? Луца 4:14-15 .....

.....

Иса к'ыништа Нысрәтеда хәбәр да - Луца 4:16-30

5. Чьма Иса р'ожа шәмийе чу к'ыниште? Р'еза 16-да бъныңер'ә. .....

.....

К'эрэма хвэ Луца 4:16-30 быхунэ. Иса Хэбэра Хвэдэ хвэнд у паше шьровэ кър.

Се тышт ьэнэ кё өм въра дьбиньн:

- Эва даннасинийа Исаиэ пешын бажарешида бу.
- Эв п'ара кё Иса хвэнд, п'ехэмбэрти ьндава шида бу.
- Бынэлийед Нысрэте мъцабыли Иса р'абун.

6. К'эрэма хвэ Луца 4:18-19 т'эви 2.Т'есалоники 1:7-10 ьымбэри ьэв кэ. Тё чь дьфькьри,

Иса чьма ниве щёмледа сэкьни?.....

7. Нав Луца 4:18-да ьндава Мэсиь у П'адшатийа Хвэдеда хэбэр дъдэ.

Иса ьндава хвэда чь гот? Луца 4:21-да у Йүн'энна 4:25-26-да быхунэ.

8. Паше чь զэвьми? Луца 4:22-да

a) Фькра щымэ'те ьндава Исада пешийе чаша бу? .....

b) Ле паше шана чь гот? .....

9. Р'еза 23-да: Фькьред гоңдарвана Исаева э'ян бун. Гэло тё чаша готьна шан фэ'м дьки?

.....

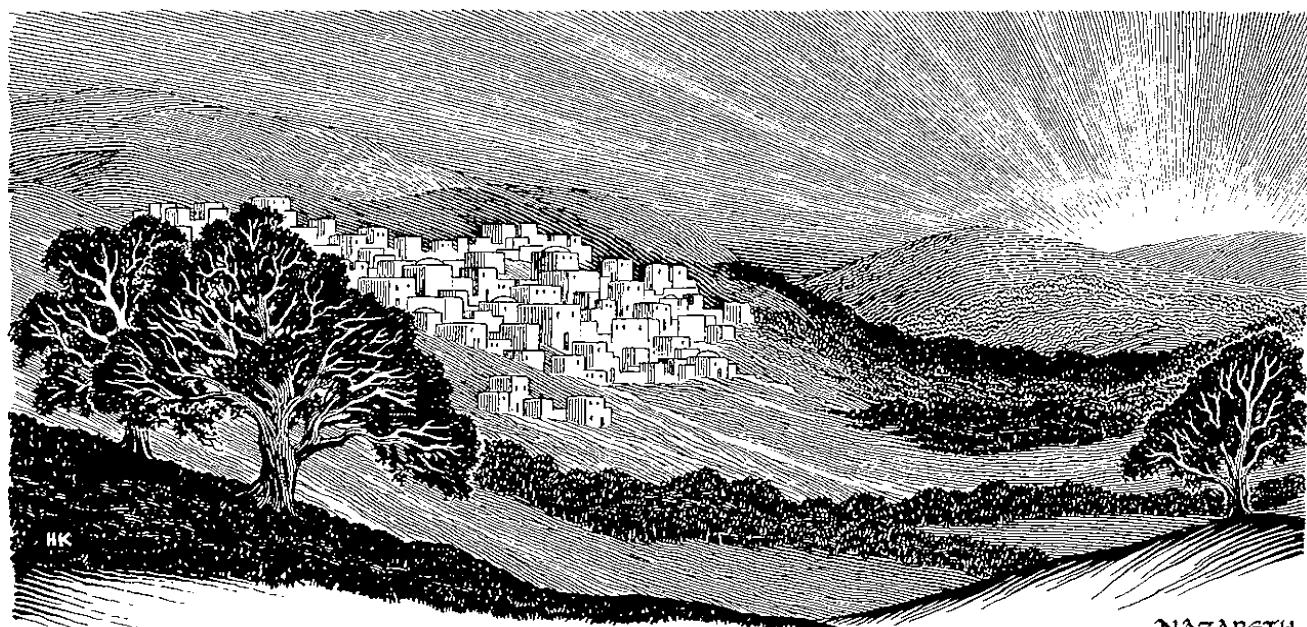
10. Гэло э'лалэте Иса զэбул кър? .....

11. Р'езед Луца 4:25-27-да Иса дё сэрыати пешда ани, кё кем у зедэ бэри 850 сала զэвьмин: Дё мэрьвед нэшьну башэрийа хвэ избат кърын, гава нава мылэте Исааледа башэри кем дьбу. Эв к'ижан мэрьв бун?

a) Р'еза 25-26-да: .....

b) Р'еза 27-да: .....

 Ньха шан ьэр дё сэрыатийа 1.П'адшати 17:8-24-да у 2.П'адшати 5:1-27-да быхунэ.

NAZARETH

12. Хылазийеда чь qəwymi? K'ərəma xwə Luqa 4:28-29-da bəxunə.

Bənyer'ə kō щymə'ta Nysrəte chawa jy cəbəra xwə dərk'ət!

- Əw pəshi salx-sulx bun.
- Əwana shə'dətiiya wi dan.
- Əw zəndəgərti man.
- Əwana bawər nədəkər.
- Əw ńers c'ətyn.
- Əwana Isa beñormət kəryn.
- Əwana xwəst kō Isa bəköjyn.

13. Pəy t'əxsirkəryna Nysrətedə Isa chu Kəfərnaūume u we dəre dyma, Luqa 4:31.

Nysrətedə mərvəv ńındava xəbəred wiha zəndəgərti dyman.

a) Le k'ınıshta Kəfərnaūumeda fıkra mərvəva chawa bu, gava ńinkəryna Isa bəyistən?

P'reza 32-da .....

b) Chyma? P'reza 32-da .....

Həgər tō dəkhəzizi Məttə 7:29 u Marqos 1:22-da jih bəxunə.

14. a) Isa r'ojka shəmiiye mərvəeki ńınak'əti qənəc kər. Kəfərnaūumeda mərvəva əv yæk t'əxsir kər? Wana chy got?

Luqa 4:36-da .....

.....

b) Gava Isa Orşəlimeda k'ərəmetəkə ösa kər, mərvəved we dəre chy gotyn?

K'ərəma xwə Ýuy'ənna 5:1-16 (10+16) bəxunə. ....

.....

15. Gəlo r'öy'e ń'əram Isa nas kər? Luqa 4:34-da: .....

16. Le Isa izbatkəryna r'öy'e ń'əram qəbul kər? Luqa 4:35+41-da:

.....

17. Chyma r'öy'e ń'əram jy Isa tərsiiya? P'reza 34-da bənyer'ə.

.....

18. Pəy dərhəstəna r'öy'e ń'əramr'a chy qəwymi? K'ərəma xwə r'ezə 37-da bəxunə.

.....

19. Xəbəred wəkə ńəv bəygər'ə kō r'ezəd 35 u 39-da ńındava kəred Isada ńatınə gotyne.

35-da: ..... 39-da: .....

20. Xwəsiiya Pətrus dəstxwəda qənəc bu? .....

7 Хъзмэтк'арийа Иса т'эмамийа Щьустане у Щэлиледа - Луца 4:40-43-да

Хъзмэтк'арийа Иса сэр р'ийа у бэр'ийеда дъقөшьми.

1. Эм Луца 4:42-да дъхунын кё өлалэт Иса дъгэр'ийа. К'эрэма хвэ р'езед 32-41-да быньер'э, вана чьма нэхвэстүн кё өш дэст жь ван бык'ышинэ.

.....
.....
.....

2. Бав чьр'а Иса шандэ ве дыне? Р'еза 43-да быхунэ.

.....

Р'еза 34-да Луца щара пешын хэбэра «П'адшатийа Хвэдэ» да хэбате. К'эрэма хвэ фэръэнгока Мъзгинийе р'уп'эла 513-да быхунэ «П'адшатийа Хвэдэ» чь йэ.

Хъзмэтк'арийа Иса ль бэр Гола Щенисарте - Луца 5:1-11

Иса жь Кэфэрнауме р'е к'эт чу гёндед Щэлиле, Мэтта 4:23. Ви пешийе к'ништеда ын кыр, паше жи чоледа, ль сэре ч'ийа у зэйкеда, чава эм Луца 5:1-11-да дьбиньи.

3. а) Наве гола кё Иса же даннасин кыр чь йэ? .....

б) Наве ве голе Йуь'энна 21:1-да чь йэ? .....

в) Наве ве голе щийед майинда чь йэ? Мэтта 4:18-да быньер'э. ....

4. Хэбэрэд Пэтрус ындава башэрийа шида чь нишан дькын? Луца 5:5-да быхунэ.

.....

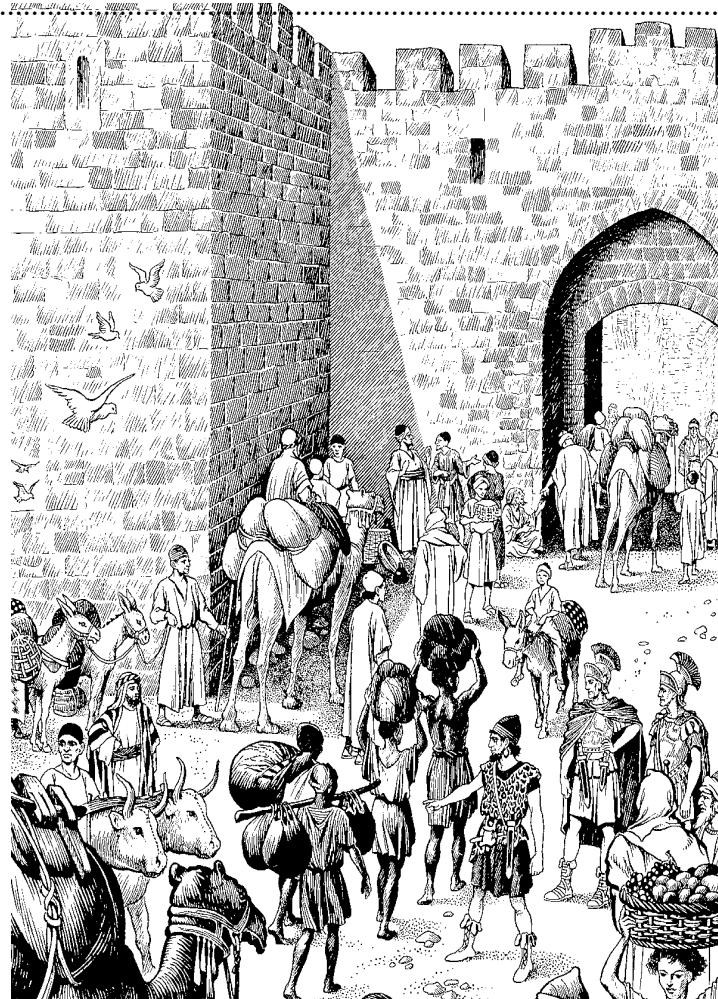
5. Эм жь гоьдарийа Пэтрус чь дькарьи ын бын? Р'еза 6-да .....

.....

- 6.** Р'езед 6-10-да әм дьбинын кё Пэтрус дö тышт ну фә'м кърын: Иса йәки мәзын у пиroz бу.
К'эрәма xwә r'еза 8-да бъхунә кё Пэтрус чь кър? .....
.....
- 7.** Бәри ве к'эрәмәте Пэтрус Исаr'a гот «Мамоста». Ле паше wi чь гот? .....
- 8.** Иса wир'a чь соз да? К'эрәма xwә r'еза 10-да бъхунә. ....
.....
- 9.** Въра Иса гази Пэтрус у Йуъ'энна кър. Гәло к'энгे Пэтрус щара пешын р'асти Иса һат?
К'эрәма xwә Йуъ'энна 1:35-45 да бъныер'э.
.....
- 10.** Луqa 5:11-да бъхунә. Пэтрус у Йуъ'энна чь кърын гава һатынә бәже? .....
- .....
- Хъzmәтк'арийа Иса бажарәкида - Луqa 5:12-15-да**
- 11.** Иса йәки к'отибуий пацъж кър. Гәло wi дәсте xwә ле хъст? .....
- Дәръәда нәхwәшийа к'отибунеда тö дькари фәръәнгоке r'уп'эла 506-да бъхуни.
- 12.** Иса шьлүшә'tәк qәнщ кър. К'эрәма xwә Луqa 5:17-26-да бъхунә.
- a)** К'е бун шә'ded qәдърбыльнд? Р'еза 17-да? .....
.....
- b)** Әwана чь қындава афукърьна гёнада фъкърин? Р'еза 21-да бъхунә. ....
.....
- 13. a)** К'ижан хәбәра Иса йа һәрә гъран бу? Р'еза 24-да бъныер'э. ....
.....
- b)** Лъ гора ве хәбәре к'е дькарә гёна бъбахшинә? .....
- 14.** Иса һ'юкөме xwә чawa избат кър? .....
- 15. a)** Ныңа we хәбәре бъгәр'э, к'ижан ә'ян дькә кё әw мәръв дәстхwәда qәнщ буйә.
Р'еза 25-да бъныер'э. ....
- b)** Бахшандына гёна жи qәwьми? .....
- 16.** Мәръва чь кър гава әв тышт лъ бәр ч'ә've wан qәwьми? Р'еза 26-да бъныер'э.
.....
- .....

Газикърна Леви - Луца 5:27-32-да

- 17. а)** Бэри р'астъятьна Иса, Леви чь хэбат дъкър? Мэтта 9:9-да бынъер'э. ....
б) Наве Леви Мэтта 9:9-да чь йэ? .....

Хэрцгър bona Р'омайийа дыхэбтин, кё ынгэ щымэ'та Исаеле бын-дэст кърбун. Эв мэрьв гэлэки жь башэрийе к'эти бун. Лэма хэрцгър нава щымэ'та хвэда гэлэки беоэдьр бун. Ле Иса кё дыле мэрьва занэ, йæk жь wan кърэ шандийе хвэ.

- 18. а)** Мъзгинийеда гэлэк щара bona дö щур'э мэрьва те готьне.

К'эрэма хвэ Луца 5:30 у Мэтта 9:10-да бынъер'э. ....
б) Мъзгинийеда bona дö ферьсийа те хэбэрдане. Йæk жь wan Никодемо бу, Йүнэнна 3:1 у 19:39-да, йе дын жи Усьве жь Аримэтия, Мэтта 27:57, Луца 23:50 у Йүнэнна 19:38-да. Wana чь щур'эйи башэр дъкър? Йүнэнна 19:38 у 3:1-2-да

- 19.** Нав Луца 5:27-30 у Мэтта 19:16-26-да быхунэ у фърцийа нава хорте дэвлэмэнд у Левида бъбинэ. ....

- 20.** Гэло тё щаба Иса Луца 5:31-32-да чawa фэ'м дъки? ....

- 21.** К'эрэма хвэ Луца 5:33 у Луца 7:33-34 быхунэ у ынбэри ынв кэ. Мэтта 23:28-да жи быхунэ. Ферьси чь мэрьв бун?

22. а) Гэло зэ'ва Луца 5:34-35-да к'и йэ? .....

б) Эв к'энгэ жь дыне ыат ылдане? .....

23. Луца 5:36-39-да Иса мэсэлэк гот. Тö чава ве мэсэле фэ'м дыки? .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

24. Гэло мэрьв дыкарэ эв жийина ну, яа кö Иса дьдэ, диса бьдэ дэсте ыануне? .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Иса у р'ожа шэмийе - Луца 6:1-11-да

25. К'эрэма хwэ Луца 6:1-11-да у Дэрк'этын 20:8-11 у 31:12-17-да быхунэ.

Шагъртед Иса к'ижан ыанун т'эрьбаньн?

.....

26. Гэло ль гора ве ыануне изын т'ёнэ бу кö шагърта хwэр'a сымбылед гэнэм бьчнина?

Ыануна Дöшчири 23:25-да быхунэ. ....

27. Фэмина ферьсийа ындава ыанунеда р'аст бу? .....

К'эрэма хwэ Мэтта 12:7 у 23:23-да бьньеr'э. Бона Иса чь сэр ыэр тыштири бу?

.....

28. Гэло р'ожа шэмийе bona өншийа мэрьва ыатэ данине ыан bona ыанунцэдандын?

К'эрэма хwэ Мардос 2:27-да бьньеr'э. Иса чь гот?

.....

.....

29. К'эрэма хwэ Луца 6:3-5-да быхунэ. Тö щаба Иса дэркээда р'ожа шэмийеда чава фэ'м дыки?

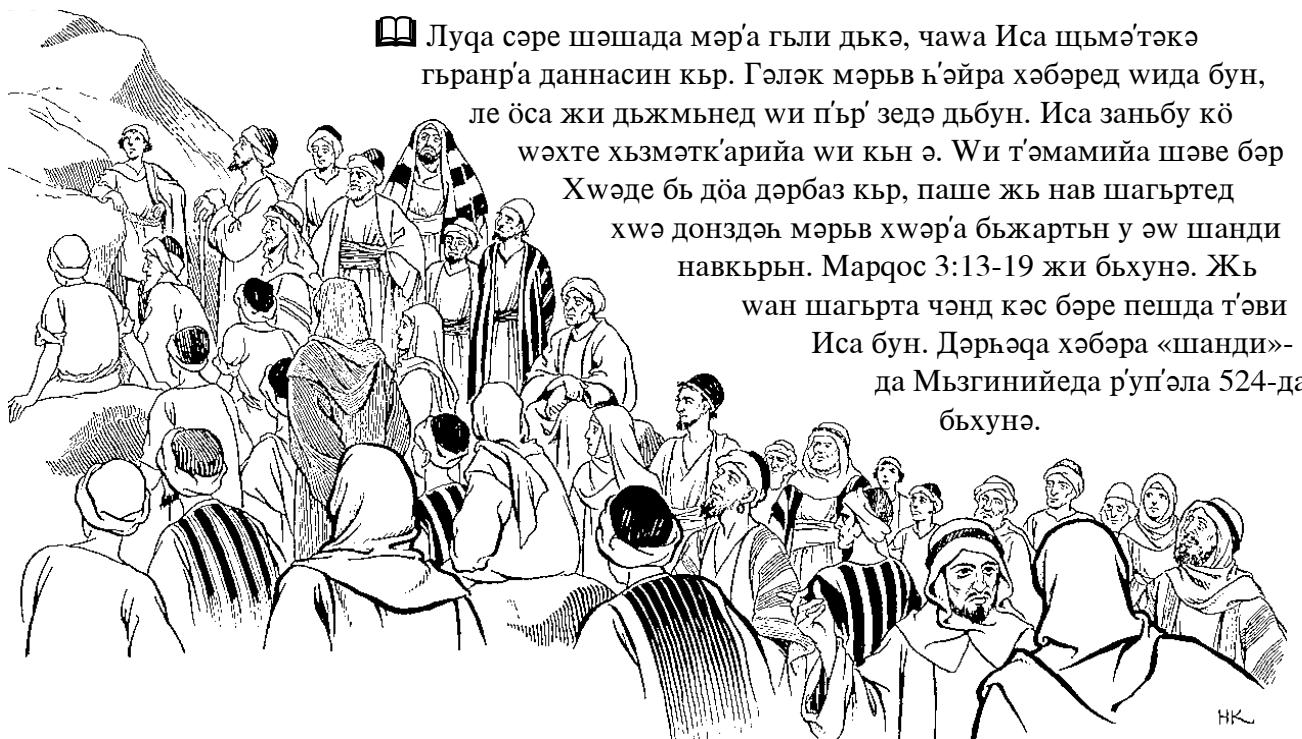
.....

.....

30. К'ижан р'ож Ѣзвина пешийе к'офш кыр bona ыэбандына Хwэде у р'ын'этбуга мэрьва?

Йу'энна 20:1, К'аред Шандийя 20:7 у 1.Корынт'и 16:2-да быхунэ.

8 Иса сәре ч'ийе даннасин дыкә - Луqa 6:12-49-да у Мәтта сәред 5-7-да

Луqa сәре шәшада мәр'а гыли дыкә, чawa Иса щымәттәкә гъранр'a даннасин кър. Гәләк мәръв ь'эйра хәбәред шида бун, ле ёса жи дъжмъинед wи п'эр' зедә дъбун. Иса заньбу кё wәхте хъзмәтк'арийа wи кын ә. Wi т'эмамийа шәве бәр Xwәде бъ дәа дәрбаз кър, паше жъ нав шагыртед xwә донздәй мәръв xwәр'а бъжартын у әш шанди навкърын. Мардос 3:13-19 жи бъхунә. Жъ wан шагырта чәнд кәс бәре пешда т'эви Иса бун. Дәрьәда хәбәра «шанди»-да Мъзгинийеда р'уп'эла 524-да бъхунә.

1. Әw ч'ийайе кё Иса сәр даннасин кър к'идәре йә?
К'әрәма xwә Мәтта 5:1 у Луqa 6:17-да бънънер'ә. ....

2. Гоъдарванед wи к'и бун? Луqa 6:17-да .....
.....

3. Щымәт чьма ыатбу? Луqa 6:18-19-да .....
.....

4. Луqa 6:20-23 у 24-26-да дö к'омәлед мәръва тенә ыымбәри ыевкърыне. Әw к'ижан ын?
.....

5. Иса Луqa 6:27-29-да чь ыин кър? Р'омайийа 12:17-21-да жи бънъер'ә. ....
.....

6. Гәло ыинкърына Иса тыштәки ну бу? Wi Мәтта 5:17-19-да чь гот? ....
.....

7. Чьма лазым ә кё башәрмәнд ль гора Qануна Xwәде бъжин? Луqa 6:30-36-да ....
.....

8. К'эрэма xwə р'еза Мэтта 7:12 биньвисе у эзбэри ын бэ. ....

.....
9. Иса Луца 12:35-47-да жъ шагъртед xwə чъ хвэст?

a) 37+46-да: .....

b) 47-да: .....

Б Шагърте р'аст əw ə, йе кё бын дэсте Исада дыминэ, башэрийа xwə нацелэ у гоъдариийе дыкэ. Мэрьве ёса ы'име жийина xwə ль сэр кэвър датинэ.

Шагърте զэлп əw ə, йе кё яа xwə дыкэ, гоъдариийе накэ у башэр накэ. Əwe бык'эвэ, нэк чымки əw xwəр'анэдити бу, ле чымки ы'име wi нэ р'аст бу, Луца 6:48-49.

Даннасинийа сэре ч'ийе бъ ыур-гъли

Б Жъ ныхомандына Иса гърти ы'эта даннасинийа сэре ч'ийе qаси бист мэяа дэрбаз бун. Эв йэк ниве хъзмэтк'арийа шийэ сэр дыне бу.

Эм дыкарьн даннасинийа сэре ч'ийе чава զэйдэ-лануне П'адшатийа Xwэде фэ'м бъкын. Нета Иса əв бу кё шагъртед wi т'эви wi быминьн, wэки жъ wi ын бын. Wi wanar'a сёр'ед П'адшатийа Xwэде шьровэ дыкър. Луца 9:1-6 гъли дыкэ, чава Иса əw шандын нава Ѣщуюйа, wэки xwəха П'адшатийа Xwэде даннасин кын, Ѣшна дэрхын у нэхвэша զэнц кын. Пэй р'абуна Иса жъ мърьне əши əw шандынэ дыне кё мълэтед майин жи ын бъкын.

Б Гэрэке əм хэбэра «xwэзи» ынэки шьровэкын: Пэймана Нууда 49 щара te wэк'ландаане. Мъзгинийеда фэ'мина ве хэбэре əв ə: P'öy' u фыкъред к'ижана нубуйи нэ. Т'эне зар'ед Xwэде xwэзыли нэ, чымки П'адшатийа Ө'змана яа wan ə.

10. Р'езед Мэтта 5:3-11 чъ ындава зар'ед Xwэдеда дьбежын? Əw к'и нэ?

a) .....

b) .....

v) .....

г) .....

д) .....

ж) .....

з) .....

е) .....

Б Чэнд фыкър bona van хэбэра:

a) Йед р'öy'фэqир, Мэтта 5:3-да.:

Ишайа 14:4-20-да bona бабахийа Мирещын гъли дыкэ. Ль гора р'езед 14+20 к'обарийа wi зэ'ф бъльнд бу. Лэма жи əw к'ур к'эт. Ви щийи т'эви Филипи 2:5-11 ынмбэри ыэв кэ. Въра э'йан ə кё хэйсэте Иса гэлэки башqэ йэ. Əши xwə ныньз кър. Оса жи мэрьвед р'öy'фэqир əw ын, йед кё фэqирийа xwэйэ р'öy'ани нас дыкън у ы'эвше Иса нэ. К'эрэма xwə Филипи 4:19-да быхунэ.

б) Йед ь'эзни, Мэтта 5:4-да:

Мэрьвед ь'эзни əw ын йед кё жь ь'але хвәйи гёнәк'арийе п'ошман ын, Луца 18:13, 2.Корынти 7:10-да у 2.Пётрус 2:8-да

в) Йед шкәсти, р'еза 5-да:

К'эрәма xwә Мэтта 11:28-30-да быхунә. Йед шкәсти нә съст ын, ле əw мэрьви нә к'обар ын, нә бабах ын у нә жи жь хвә р'ази нә. Хәйсәте wан бын дәсте Xwәдеда ьатийә гöнастьне, чымки канийа мълуктийе у զәңцийе Иса йә. Чахе кё Иса we вәгәр'ә сәр дыне, мэрьвед шкәсти we т'эви wi п'адшатийе бъкын, Э'янти 5:10-да.

г) Йед кё т'и у бър'чийе р'астиqәданьне нә, р'еза 6-да:

Əw мэрьв ын йед кё бъ ь'але нәнәцийе дынеда п'ошман ын, чawa Зәбура 63:2-да ьатә готьне. Əw ьивийа р'астийа Xwәде нә, як кё we бе.

д) Йед дълр'эм у дълпацъж, р'езед 7-8-да:

Дълр'эмни у дълпацъжи жь Xwәде те. Мэрьвед ѡса жь т'обәкърына xwә у жь р'эмни Xwәде ын бунә, ь'зкърына Xwәде əw дълр'эм у пацъж кърынә. Əwe Xwәде бъбинын. Готьнед Сылеман 11:17-18-да, Мэтта 10:16-да у Зәбура 18:25-26-да əм дъбинын, хәбәра Xwәде ьындава дълпацъжада чь дъбежә.

е) Йед кё ə'дълайи жь дъкын, р'еза 9-да:

Əw мэрьви нә шәр'уд ын у наильн мэрьв шәр' кын, чымки wана ə'дълайи жь Xwәде станд у дыхвазын кё сәр дыне ə'дълайи бә. К'эрәма xwә Эфәси 2:14-18-да быхунә.

ə) Йед кё bona r'asтиqәданьне тенә зерандьне, р'еза 10-да:

Əw мэрьв ын йед кё шәрм накын р'астийа Xwәде бежын у bona we йәке тенә зерандьне. Ле мэрьвед кё нә бын ь'юкөме Xwәдеда нә, əw мъқабыли р'астийа Xwәде нә у бын дәсте Мирещында нә, ләма жи əw Xwәденаса дъзерини. К'эрәма xwә быхунә ьындава ве йәкеда Хöдане мә Иса чь гот: Йу'энна 15:18-19-да.

ə') Йед bona наве Иса тенә беңörмәткърыне, зерандьне у бöхдана ль wан дъкын, р'еза 11:

К'эрәма xwә bona ве йәке Луца 6:22-23-да быхунә.

Гәләк щара мэрьвед бебашәр шәр'а xwәденаса дъкын. Бона выр лазым ə кё xwәденас бътынәрәки мә'рифәт бъжин, wәки нәбә мә'нийя (сәбәбе) ломәк'арийе. Һәгәр бöхдан у ломәк'арийе ль xwәденаса бъкын, гәрә мэрьве башәрмәнд баш фә'м бъкә кё эв йәк п'ара пәйчүйе Иса йә. Эв йәк жь бой наве Иса те сәре wi, чawa кё бәре пешда ьатә сәре п'ехәмбәра.

Һәде зар'ед Xwәде чь йә? Мэтта 5:12-да

11. Мэрьвед кё bona наве Иса щәфа дъбинын гәрә чь бъкын у чawa бъфыкърын?

Мэтта 5:12 у Аqуб 1:2-3-да быхунә. ....

12. Мэрьвед кё жь бой наве Иса тенә зерандьне we һәде xwә к'идәре бъстиньн?

Мэтта 5:12-да: ....

13. Чь мэрьв бунә нәхше беңörмәткърыне bona бәрдълийа мэрьвед зеранди?

Мэтта 5:12-да: ....

Боршы зар'ед Xwәде - Мэтта 5:13-16-да

14. Мэтта 5:13-да мэрьвед башәрмәнд ъымбәри чь те кырне? .....

15. К'ара xwe чь йә? .....

16. Һәгәр xwe тә'ма xwә öнда кә, we әве xweие чawa бъкын? .....

□ Хәбәред Иса мәр'а дъдынә к'ыфшә: Гәрәке жийина мә шә'дәтийе бәдә bona һ'ызкырьна Xwәде, мина xwe нав xварынеда. Эм һатьнә гоңастыне у дъкарын фырқи бын. Һәгәр әм bona мэрьвед бебашәр вәкъри бын, wана һ'ыз кын нава пырс у щабада, әве xwәха сәр фырқи бъфкырьн. Бона вър лазым ә кө һәвалед мә бъбинын, әм чawa т'еви Xwәде дъжин.

17. К'аред Шандийа 3-4-да мәсәләкә баш bona we йәке һәйә. Шагырт ныкарьбун xwә кәр' кырана. К'әрәма xwә ве сәрнатиye быхунә. Гәло, гырәгъред щывине чьма ә'щебмайи ман?

К'аред Шандийа 4:13-да .....

18. Нә'ма 2.Корынты 3:2-3-да Пашлос мэрьвед башәрмәнд ъымбәри чь кыр? .....

19. Мэтта 5:14-да Иса йед башәрмәнд ъымбәри чь кыр?

20. Лъ гора р'еза 15-да борще башәрмәнда чь йә?

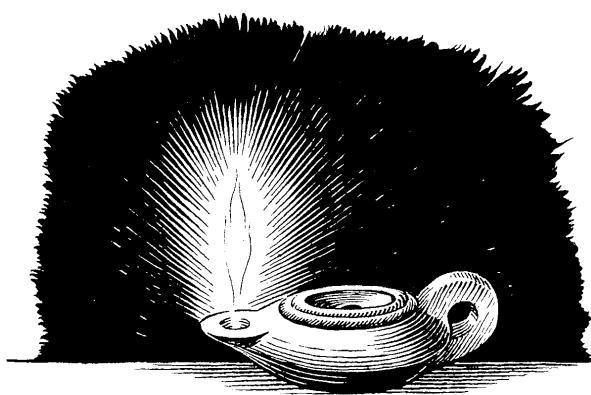
21. Р'еза 16-да дъдә к'ыфшә кө се мә'не р'онайиye һәнә:

a) .....

b) .....

b) .....

□ Эм мина ч'ыре нә. Щывин жи мина бажаре сәре ч'ийе йә кө нава тә'ристанийа дынийайеда р'онайиye дъдә. К'әрәма xwә Э'янти 1:20-да быхунә. Эw башәрмәнде кө минани ч'ыре р'онайиye надә, әw bona П'адшатийа Xwәде бекер ә. Борще башәрмәнда әв ә, кө бъ жийина xwә шә'дәтийа Xwәде бъдън. К'аред Шандийа 1:8-да жи быхунә.

9 **Qанунед П'адшатийа Xwэде - Мэтта 5:17- 48-да**

¶ Ви щийдиа Qануна Musa у даннасинийа Isa тенэ ьымбэрийэв-кърыне. K'эрэма xwэ Мэтта 5:17-48 быхунэ. Isa вьра шэш щара гот: «Wэ бъистийэ кё ьнатийэ готыне ... Ле эз wэр'a дьбежьм ...». Бы хэбэрэд дын: «... эз аяа шьровэ дькым...». Isa даннасинийа xwэ сэр ь'име Qануна Musa ава кър, ле эм вьра дьбиньн кё ь'име П'адшатийа Xwэде кё Isa даннасин кър, жь ь'име Qануна Musa к'уртър э.

Xwэде qанун мина чап да, wэки мэрьв бъзаньбын чь р'аст э у чь нэ р'аст э. Бы ви awайи ёйан бу кё т'о кэс nyкарэ бэр Xwэде r'аст бе ь'есабе, чымки къред ь'эмуйя хъраб ын. ь'emu бын ве nyфър'a qанунеда гърти бун у nyкарьбуn xwэ хълаз кън. Ль гора qануне, awa готи «Пэймана Кэвън», gёнэk'ар пе хуна ь'эшване бефöсур кё дыр'эшандын, йан пе щур'э-щур'э шуштынед ёдэтва пацъж дьбуn. Эв йэк мина нэхшэки бу ь'ета кё Isa ьнатэ дыне у дыдэ к'офше кё бахшандына гёна бе хуна qёрбане набэ. K'эрэма xwэ Ибрани 9:1-11-да быхунэ.

Isa ын дыкър кё къред хъраб ьындöр'е мэрьвада, нава фъкър у xwэстъне дэстпэдькын у ве дэре гэрэ эм сэр к'эвън. Mэ Mэтта 5:17-20-да xwэнд кё Isa нэнатийэ wэки qануне хъраб кэ, ле бинэ сери. Wi пе жийина xwэ ь'emu т'эмийед qануне анинэ сери, чымки эw бе gёнэ бу. Хълазийе Isa дэвса мэ мър, жийина xwэ bona мэ кърэ qёрban, Галати 3:10-14 у Ибрани 9:11-28. Бы ви awайи эw бу qёрbanэk' бефöсур bona йед кё wi башэр дыкън. Эши эм бь хуна xwэ ь'ир'ин, жь бын ь'окоме qануне дэрхьстън, кё эм бъбынэ зар'окед Xwэde, Галати 4:4-5. Иди жь вьр шунда ьэр башэрмэндэк нэ быне ь'окоме qанунеда йэ. Ле иди эw xwэхийе бънийат'а ну йэ у R'öy'e Пироз wi бэрбэ r'astийе дьбэ, R'омайийа 8:4. Шькър наве Isa!

Мэтта 5:21-22-да Isa ьындава меркёштынеда чь ьин дыкэ?

ьэр дэхэ т'эми изыне bona меркёштынэ надын. K'эрэма xwэ Дэрк'этын 20:13-да быхунэ.

1. Эв r'еза Дэрк'этын 20:13 bona меркёжа йэ. Ле Isa ьела ье Qанун гъран кър. Эши к'ока гёна нишани мэрьв кър.

Wi Mэтта 5:22-да чь гот? .....

2. Isa r'езед 21-22-да се хэбэра дьбежэ bona diшане. Эw чь хэбэр ын?

R'еза 22-да: .....

¶ **Дишан:** Эw щи bona пърсед щым'те бу, ѿса жи щийе diшана r'uspийед Оршэлимеда бу. ь'окоме wan ьэбу кё мэрьва бъдынэ кёштынэ йан жи азакърыне.

Агъре доже: Жь бажер дэр щийе гэмаре ьэбу кё ьэр гав ду ле дык'ышийа. Эw ьесирэд кё дынатьнэ кёштынэ, wan дыгъртын давитынэ wi щийи.

Isa эw хэбэр кърэ мэсэлэ, чымки ьэр кэс жь wъr дытьрсийа. Ле wi дэрьэда diшана Xwэde йа кё we бе хэбэр да. Эw жь diшана мэрьва зэ'ф qэваттър э. Wi Mэтта 10:28-да гот кё Xwэde дыкарэ r'öy у бэдэне щэ'нъмеда онда кэ. Лэма гэрэ мэрьв qэнц бъфъкърэ: Лазьм э кё жь Xwэde бътырсэ нэ кё мэрьва. bona r'astfэ'мкърьна «щэ'нъмэ» йан «агъре доже» фэръэнгоке r'up'эла 526-да быхунэ.

Инсан эмье xwэ нэ т'эне bona ве дыне стандийэ. Лэма Isa xwэст кё мэрьв хэйсэте гёна фэ'м кън у wана жь ьэр къред хъраб дур хэ. Эши к'ока меркёштынэ да ёйанкърьне: к'ин у ьерс.

Иса дэрьэда зынек'арийеда чь дьбежэ? - Мэтта 5:27-30-да

3. Дэрк'етын 20:14-да ыатэ ньвисарэ «Зынек'арийе нэкэ!» К'эрэма хвэ Мэтта 5:28-да быхунэ.

Гэло Иса чь гот, к'ока зынек'арийе чь йэ? .....

4. Аqуб 1:13-15, Мэтта 15:17-19 у Мардос 7:15-да быхунэ.

К'ока гёна к'идэре шин дьбэ? .....

Иса дэрьэда жынбэр'данеда чь дьбежэ? - Мэтта 5:31-32-да

5. Qануна Дöщари 24:1-4-да эм дьбинын кё жынбэр'дан пе нэ'ме чебү, ле Иса гот кё Musa эв изын жь дэст сэрг'ышкийа мэрьва да.

a) К'эрэма хвэ Мэтта 19:1-12-да быхунэ. Иса р'еза 6-да чь гот? .....

.....
b) Иса чь гот, чь т'эне дьбэ сэбэбе жынбэр'дане? .....

Нинкъяна Иса bona сондхварынэ - Мэтта 5:33-37-да

6. Чьма ыатэ ньвисаре: «Наве Хвэде щийе бадињэва нэдэ сэр заре хвэ»?

Дэрк'етын 20:7 у Qануна К'аинтийе 19:12-да быхунэ.

.....
7. Гэло ль гор Мэтта 5:33-37 изьна башэрмэнда ыэйэ кё эв сонд быхын? .....

Иса вьр дьдэ к'ыфше кё к'ёкёме бэнда т'ёнэ бь э'змен йан жи бь Хвэде сонд быхвэ, чымки эв нькарэ т'елэки п'ор'е сэре хвэ сьпи кэ. Т'эне р'абун-р'уныштына мэрьв шэдэтийе дьдэ bona амьнийа wi.

Нинкъяна Иса дэрьэда ы'эйфылданеда - Мэтта 5:38-42-да

 «Ч'эв дэвса ч'эв у дьран дэвса дьран» Бь ве qэйдэ-цануне те ы'янкъяне кё синоре ы'эйфылдане ыатэ к'ыфшкъяне. Qануне пешийа хърабийе гърт. Иса шагыртед хвэр'а гот, кё жь бой наве wi we бенэ зерандынэ. Ле бэле qэнцэ э, кё мэрьв сэр р'астийе бе зерандынэ, нэ кё сэр хърабийе.

8. Иса дэрьэда ы'эйфылданеда awa ыин дькэ. Р'езед бында чь дьбежын?

a) Р'еза 39-да: .....

.....
b) Р'еза 40-да: .....

.....
b) Р'еза 41-да: .....

.....
g) Р'еза 42-да: .....

Мэ дэрьэда мэрьвед кё жь бой наве Иса тенэ зерандынэ Мэтта 5:11-да чь хвэнд?

«Һэqе wан ль э'змана гэлэк э!»

Һинкърна Иса дэръэда дъжмънада - Мэтта 5:43- 48 у Луца 6:27-30+32+36-да

Библията Қануна К'аинтийеда 19:17-18-да Щъкуйар'а ыатә готьне кё ыевалед хвә ы'з бъкын чаша нәфса хвә. Щъкуя мъләтед майин ы'з нәдъкърын, чымки әш п'утп'арыст бун. Ле Қануна К'аинтийеда 19:33-34-да ыатә нъвисаре, гәреке хәриба жи ы'з бъкын. Иса ындава ы'зкърына нәщъкуйада мәсәла «Самәрийе өәнщ» гор, үәки шагъарт р'аст фә'м бъкын. К'эрәма хвә нъна Луца 10:25-34-да бъхунә.

9. Иса мә ыин дъкә кё әм дъжмънед хвә жи ы'з бъкын. Нъна бъ хәбәред хвә бънъвисә тё чаша дъкари шан мәръва ы'з бъки йед кё тә ы'з накын. К'эрәма хвә bona we йәке Йу'әнна 3:16, Р'омайиа 5:5 у 2.Корынт'и 5:14-да бъхунә.

.....
.....
.....

10. Лъ гора готьна Пашлос Әфәсийар'а 4:32 у Луца 6:37-да әм гәрә чь бъкын? .....

.....

Лазым ә кё әм бъщәдинын ы'зкърына шида пешда ыәр'ын, дәсте хвә жъ дъжмънатийе бъкын, әдър у қимәта мәръва бъгърын. Һәгәр әм аңа бъжин әме к'амылтия Баве хвәйи ә'zmanада пешда ыәр'ын.

Р'астфә'мкърна П'адшатиа Хвәде - Мэтта 6:1-34-да

Һинкърна Иса bona херкърне

11. Гәло чәнд щара ви сәрида ыатә готьне «Баве үә» йан «Баве тә»? .....

12. Иса р'езед 1-4-да чь дъхвазә мә ыин кә? .....

.....

Һәгәр әм фә'м кын кё Хвәде мә чаша ы'з дъкә, нас дъкә, ыәр тышти дыле мәда дъбинә, әме бъ дыле р'аст бәр үи бъжин у жъ дör'утие дур к'әвън.

Һинкърна Иса bona дöа

13. а) Әм Мэтта 6:5-6-да чь дъхунын чаша гәрә әм дöа бъкын? .....

.....
.....

б) у ёса жи р'еза 7-да? .....

.....
.....

14. Мэтта 6:5-7 у Йу'әнна 16:23-24 бъхунә. Әм «дöакърна бъ наве Иса» чаша фә'м дъкын?

.....
.....

15. Эм бәре пеш гәрә чawa дöа бъкын? К'эрәма xwә Мәтта 6:8+25-34-да бынъер'ә.

.....

16. Мәтта 6:9-13-да дöайе «Баве мәйи ә'змана» һәйә. Иса пешийе фыкъред мә бәрбъ ә'змен дьбә, кö Баве мәйи р'аст һәйә. Һәгәр баве мәйи бәдәне нәбаш бә жи, Xwәде Баве к'амыл ә. Се тышт һәнә кö ә'зменда дыqәшмъын, чawa нәхш bona мә ль сәр ә'rde. Әw к'ижан ын?

a) Р'еза 9-да: .....

b) Р'еза 10-да: .....

b) Р'еза 10-да: .....

17. Паше әм ль xwә дынъер'ын, р'езед 11-13-да. Эм һ'әвше чь нә?

a) Р'еза 11-да: .....

b) Р'еза 12-да: .....

b) Р'еза 13-да: .....

18. Эм чawa дькарын жь йе хъраб хълаз бын?

Аqуб 4:7-8, Әфәси 6:12-17 у 1.Корынт'и 10:13-да быхунә. ....

.....

.....

.....

«Баве мәйи ә'змана» дöакә кын ә, ле сәрәщәма we фырә йә. Эм гәрә быхазын кö наве Xwәде ә'мье мәда бе пиrozкърыне. Эве оса бә, һәгәр әм xwәстъна wi бъзанъбын у бъqәдинън. Хәбәра Xwәде у Р'өй'е Пироз р'ебәрия мә дькын. Бона вър лазым ә кö әм Хәбәра Xwәде гәләк быхунын, баш бъзанъбын у фә'm бъкын.

Бона хәмед xwә әм дькарын дöа бъкын. Ле гәрәке әм bona һәвалед xwә вәкъри бын, чawa зар'ед Xwәде, wәки әм дәйнед wan бъбахшинын чawa әм бахшандыне дыхазын.

Эм занын кö Мирещын дъжмыне мә йә у дыхазә бъщер'бинә wәки әм жь башәрие бък'евын. К'эрәма xwә Луqa 11:24-26 у 22:31-32-да bona ве йәке быхунә. Р'омайи 8:26-27-да те готыне кö Р'өй'е Пироз bona мә лава-навчетийе дькә.

We гәләки баш бә һәгәр әм бы дыл у щан дöайе «Баве мәйи ә'змана» бежын, ле нә кö мина әзбәри.

Һинкърына Иса bona р'ожигъртыне -Мәтта 6:16-18

19. К'эрәма xwә р'езед bona дöа у р'езед bona р'ожийа қымбәри һәв кә.

Р'ожигъртын чь йә? .....

Гәләк мәрьв дьфыкърын кö р'ожа р'ожийе гәрә мәрьв нә быхвә нә жи вәхвә йан жи xwә бидә щәфе. Ле бәри һәр тышти р'ожи гавәкә р'өй'ани йә орт'a мәрьве башәрмәнд у Xwәdeda. Һәгәр йәки майин йан әм бък'евынә һ'але гъран, әм дькарын жь бой хәмед xwә р'ожи бъгърын у дöа бъкын. Һынге Ходане қәбул кә, чawa әм Т'әwrat у Мъзгинийеда дьбинън. К'эрәма xwә фәръәнгоке, р'уп'ела 516-да дәрьәда «р'ожи»-да быхунә. Сәръатикә баш Әстәр сәред 3 у 4-да һәйә. Иса xwәха р'ожи пырт чахе хъзмәтк'ария xwә дәстпекър. У бынъер'ә wi Мәтта 9:14-15-да чь гот. К'аред Шандийа 13:1-2 у 14:23-да әм дьбинън, щъвинеда bona чь р'ожи гъртын.

Һинкърна Иса bona дэвлэмэндтийе - Мэтта 6:19-24

20. К'эрэма хвэ Мэтта 6:19-21 у Луца 12:13-21 ьымбэри ьэв кэ.

Иса дэрьэда ьэбунеда чь гот? .....

21. Р'ёйе ь'ему мэрьвада хвэстяна дэвлэтибуне ьэйэ. Ле ьэгэр дыле мэрьв ьэбунева гьредайи бэ, мэрьве ѿса бындэст э. К'эрэма хвэ 1.Тимот'ейо 6:10-да у Мэтта 19:16-26-да быньцер'э.

Канийа хърабийе жь чь пешда те? .....

К'эрэма хвэ р'езед Мэтта 6:22-23-да диса быхунэ.

 Иса ве мэсэледа готьнэкэ Ѣщуюа пешда ани. Мэрьве кё ч'эве ви р'онайи йэ, йэки мэр'д у дэствэкъри йэ. Ле ие хвэйе ч'эве хъраб йан тэ'ри, Ѣщуюа ѿса фэ'м дъкър кё өв мэрьв йэки ч'эвцэл э.

Иса вьра ьин кър, кё мэрьве башэрмэнд гэрэке ч'эввэкъри бэ. Чава ч'эв р'онайийе дьстинэ, ѿеки мэрьв дъкарэ р'аст быньцер'э у бывэр'э, ѿса жи фэ'мина мэ дэрьэда ьэбукеда р'онайийе дьдэ жийина мэ. Лэма ьэр кэсир'а лазьм э кё бывькърэ, хъзна ви ль к'ё йэ, чымки өм нькарьн дё ахар'а холамтийе бъкън.

Һинкърна Иса дэрьэда хэмкърьнеда - Мэтта 6:25-34

22. Иса чьма нахвазэ кё өм гэлэк хэма бъкън? Ви чь гот?

a) Р'еза 25-32-да: .....

b) Р'еза 33-да: .....

.....
v) Р'еза 34-да: .....

К'эрэма хвэ ньха 1.Пётрус 5:7 өзбэри ьин бэ!

«Ь'ему хэмэд хвэ бавежынэ сэр ви, чымки өв bona wэ хэм дъкэ».

Борще зар'ед Xwэдэ - Мэтта 7:1-29

23. К'эрэма хвэ Мэтта 7:1-6 + 17-20-да быхунэ. Гэрэ башэрмэнд ьындава хушк у бьред хвэда чь нэкън? .....

Борще мэ ьэйэ кё бъзаньбын чь р'аст э, чь нэ р'аст э у чава өм дыхвазын бъжин. Ле өм нькарьн дишана мэрьва бъкън, чымки өм нет-фькъред wan ньзаньн. Xwэдэ ьаш дыле мэрьва ьэйэ у Xwэдэ р'эм э. Эв бэс э. Йеремийа 17:9-10-да жи быхунэ.

24. Мэтта 7:3-5-да Иса чь жь мэ дыхвазэ бэри кё өм ширэта бъднэ бьре хвэ ? .....

.....
25. Эм чава дъкарьн ширэта бъднэ бьре хвэ? Мэтта 7:5-да .....

Р'еза 6-а ьынэки чэтын те фэ'мкърыне. Мэрьв ьэнэ кё гоьдариа мэ накын у нахвазын бенэ бэрбъ Хвэде wэки э'дълайийе бъстиньн. Мэтта 10:13-15-да бъхунэ Иса чь готэ шагъртед хвэ.

26. К'эрэма хвэ Мардос 12:28-30-да бъхунэ. Борще мэйи пешын чь йэ?

a) Р'еза 30-да: .....

.....
b) Йа дёда чь йэ? Мардос 12:31 у Мэтта 7:12-да.....

27. a) Мэтта 7:7-11-да Иса чь р'е нишани мэ кър?

.....
b) Мэтта 7:13-14-да? .....

28. Ле гэлэк мэрьв хвэ чь р'еийе дъгърын? Р'еза 13-да .....

.....
29. Иса р'езед 15-20-да чь т'эми да? .....

30. Эм чава дъкарьн п'ехэмбэрэд дэрэв нас бъкын? Р'езед 16+20-да .....

Мэрьве башэрмэнд гэрэ дэрсдара бь бэрэ ьинкърына wan нас бъкэ.

Ле ь'ета бэр бъгъижэ, wэхт лазым ә!

31. Мэтта 7:21-23-да ьындава шагъртед զэлпда дъбежэ. Һэр кэсе кё наве Хвэде тинэ сэр заре хвэ шагърте р'аст нин ә. Р'еза 22-да се тышт ьэнэ кё мэрьв we Иса'а бежын:

a) .....

b) .....

b) .....

Эм вър диса дъбиньн кё эм бь к'эрэма Хвэде хълаз дъбын, нэ кё бь кьред хвэ. Иса р'е, р'ости у жийин ә. Шагърте р'аст гэрэке т'эвгъредана wi т'эв Иса ьэбэ. Иса пэзед хвэ нас дъкэ у пээ жи дэнгэ wi нас дъкын. Эwe э'мъре Бав Хвэде бъцэдинан у навед wan ль э'змана ньвисар ын. К'эрэма хвэ Луца 10:17-20 у Йүй'энна 10:1-5 у 15:1-8-да бъхунэ.

Ле мэрьв чава дъкарьн бе Хвэде п'ехэмбэрти у к'эрэмэта бъкын, щына жи дэрхын?

Дъжмын баве дэрэва үэ, эw хвэха хвэ дъкэ дылце мълйак'эте р'онайийе. Мэрьв bona զэдье наве хвэ дъхапын, дъхапиньн у тенэ хапандыне. Эw нахвазын сэр р'ийя зэ'мэт пэй Иса ьэр'ян. 2.Корынт'и 11:13-15-да бъхунэ.

32. Иса we чь щабе бъдэ wan мэрьва? Р'еза 23-да .....

.....
33. Бона вър гэрэ мэрьве сэрвахт ь'име хвэ сэр кэвър чекэ! Р'езед 24-27-да бъхунэ.

Шашийа мэрьве бефэ'м чь бу? Р'еза 26-да: .....

34. Һ'име сэр кевър чь дъдэ к'ыфшэ? 1.Корынт'и 3:11-да: .....

10 К'эрэмэгед Иса - Луqa 7, Мэтта 8:1-13

Пэй ынкъяна сэре ч'ийер'а Иса вэгэр'ийа Кэфэрнауме. Нав-дэнгэ wи т'эмамийа wэлате Исраеледа бэла бу. К'эрэма xwэ бэри кё тё ве дэрсе дэстпеки, Мэтта 8:1-13, Марqос 3:20 у 6:6 у Луqa 7:1-8-да быхунэ.

Эм ньна дыхвазын ындава до тыштед мэзында быйфыкърын; К'эрэмэтед Иса у ынкърьна ши.

К'эрэмэгдэл ь'ёкёмдарийе - Лука 7:1-17

- 1. a)** Гэло Щьуйга чава сэргэд нас дькьр? .....

- б)** Сәрсәд дәркәда хвәда чь фыкыри? Луңа 7:7-да .....

- в)** Иса дэргээда сэргээдэа чь хот? Р'еза 9-да биньеर'э.....

К'эрэма xwə Р'омайи 12:1-3 у Галати 6:3-4 да бъхунэ.

- 2.** Тэнэ дö щара ньвисарë кö Иса зэндэгърти ма сэр мэрьва. Йа пешын өw башэрийа сэrséд бу, ле йа дöда ьындава чьда Иса зэндэгърти ма?

- 3. Wəxte xъзматк'арийа xwэда Иса к'ижан маръв жъ мъръне r'акърын?**

- а) Пука 7:11-17-да .....

- 6) Луѓа 8:41-56-да.....

- в)** Йүй'энна 11-да .....

¶ Эв к'эрәмәт дъдынә ә'йанкырье кö ь'ököме Иса сәр мърын у р'абуна мърияа жи ьәбу. Ә'лаләтәкә гыран т'эви wi дьчу, чымки wана xwәст кö п'ехәмбәрәки мәзын бьдита. Нав-дәнге Иса öса гәләк бәла дьбу кö Йуь'эннайе нъхомдар жи кәледа бъист. Щийе гыртъна Йуь'энна жь щийе Иса гәләки дури ьәв бу. Йуь'энна дö шагыртед xwә шандын щем Иса, wәки жь wi бъпърсың: «Тö әw и, үе кö гәрәке бъяата, йан әм ьивийа йәки дын бъи?» Луqa 7:18-20-да.

К'эрэмэted ьинкърна Иса - Луца 7:21-35-да

- 4. а)** Чьма Йүй'энна Исада дöдьли бу? .....

- б) Гава Йу́'энна Исада дöдьли бу ви жь к'e пырси? .....

- в)** Иса чь щаба Йуъ'энна да? Р'езед 21-23-да бъхунэ. ....

Эм дэрьээда Йүнайе ныхёндээрда ые дэрса дöдада ынэки сэкьнин.

5. К'эрэма хwэ р'еза 29-да быхунэ.
а) Щьмэ'те у хэршгъра чь кърын гава дэнгэ Йуъэннайе ныхомдар бъистын? .....

.....
б) Ле ферьси у цанунзана чь кърын? Р'еза 30-да быхунэ. ....

.....
6. Эм хэбэрэд Иса дэрнээда ферьсийа у цанунзанада чаша фэ'м дькын, р'езед 32-34-да? .....

.....
Эw кэсе кё ьэр гав йа хwэ дькэ у напьрсэ чь р'аст э, эw нэгъышти йэ.

Мала Шьмь'уне ферьсида - Луца 7:36-50-да

Ферьси дьфькьрин кё өw р'аст ьн. Ле өw жи мина ь'емуйя гёнэк'ар бун. Луца 18:9-14-да жи быхунэ.

7. а) Луца 7:37-48-да быхунэ. Чь фьрqi нава к'олфэта гёнэк'ар у Шьмь'уне ферьси ьындава фэ'мкърьна гёнада ьэбу?

Жына гёнэк'ар: .....

б) Р'еза 38-да: Эw к'олфэт чь ьалида р'ости Иса ьат? .....

.....
в) Ле Шьмь'ун дэрнээда Исада чаша фькьри? Р'еза 39-да бънынер'э. ....

.....
8. К'эрэма хwэ р'езед 40-43-да быхунэ. Иса бь ве мэсэле чь хwэст шир'a бежэ? .....

Нэ кё Хёдан гёна зэ'ф йан ьындык ь'есаб дькэ, ле өw дьхвазэ кё өм гёнед хwэ бьднэ р'уйе хwэ у вэгэр'нэ бэрбь wi.

Иса чьма бь мэсэла хэбэр дьдэ - Мэтта 13

 Мэ'на мэсэле өв э: дö тышт тенэ ьымбэриъвкърыне. Иса тыштед ве дьне дьда бэрнэв у бь мэсэла р'остиа Xwэдэ нишан дькър. Йе кё бь мэсэла хэбэр дьдэ, ьиви дькэ кё го'дарван к'ур бьфькърын. Гава бьфькърын we te дэрхын.

9. К'эрэма хwэ ньна Мэтта 13:3-23-да быхунэ.
Мэтта 13:10-да шагьртед Иса жь wi чь пьрсин? .....

10. Гэло Иса чь фьрqi нава э'лалэте у шагьртед хwэда дит? Р'езед 11-12-да .....

Шагърта хвэст кё сёр'ед Г'адшатийа Э'змана бъзаньбын. Эw ль р'астийе дыгэр'ийан, лэма жи ье зедэ ль шанр'a ыатэ дайине. Ле п'yr'анийа Ѣьмэ'те мэрьвед өдэти бун. Wана нэхвэст к'ур бъфкърын, wэки фэ'м кын. Эwана готьнед п'ехэмбэра заньбуn, wана бь ч'э've хвэ дит у бь гёне хвэ бънист, ле Мэсиье Хвэде т'эхсир кър. Лэма чи wана ыэбу ыатэ станьне.

11. Иса бь мэсэла wанар'a хэбэр дъда кё готьна Ишайа п'ехэмбэр ыатэ сери.

К'эрэма хвэ Мэтта 13:13-15-да быхунэ. Эм ван тышта чава дъкарьн фэ'м кын? .....

 Мэсэлэда р'ости бь чэнд Ѣщур'э фэ'мин ыэнэ, ле ыэр мэсэлэк синора we жи ыэйэ:

- Щарана bona мэ'на дирокеда дьбежэ,
- Чэнд Ѣшара мэ'на п'ехэмбэтийе теда ыэйэ, ле нэ ыэр гав.
- Мэ'на тыштед р'ён'ани теда ыэнэ, ле ыэр тыште ыур нэ бь мэ'на р'ён'ани йэ.

Ихэгэр эм Ѣшба ван пърса бъдьн, эме нет у фъкъред Иса ые զэнц фэ'м кын:

- Мэсэлэ к'ер'a ыатэ готьне?
- Мэсэлэ чь п'ареда ыатэ гъликърыне нава ве ньвисареда?
- Р'астийа ыэрэ пешын йан бънгэйин чь йэ?
- Чь р'астийед майнин мэсэледа ыэнэ?
- Мэсэледа чь нишан (символ) ыэнэ у чь дъдьнэ к'фшкърыне?
- Иса чь хвэст кё гёйдарванед wи ыин бын?

11 Мэсэла т'охьмр'эш - Луqa 8:4-15 у Мэтта 13:1-23

1. Мэсэлед кё Мэтта сэре 13-да ыатынэ ньвисаре, wан п'арада дэрьэقا чьда те готьне?

2. К'эрэма хwə Луqa 8:4-8-да бъхунэ. Иса к'ер'a хэбэр да? Р'еза 4-да .....

3. Ньха бъ фъкъред xwэ бънъвисэ: Мэсэледа р'астийа њэрэ пешън чь йэ?
Р'езед 5-8-да .....

4. Иса чь тышт ынбэри ыэв кырьн? Р'езед 5-8-да бона э'рде чь те готьне? .....

5. Чьма т'охъм шин нэбу? Т'охъм нэбаш бу йан э'рд? Р'езед 5-8-да .....

6. Лъ гора р'еза 11-а т'охъм чь йэ? .....

7. К'эрэма xwə р'езед 11-15-да бъхунэ у бъ хэбэрэд xwə нет-фъкъред мэсэле бънъвисэ.

Мэсэла гэньм у зишане - Мэтта 13:24-30 у 36-43

8. Эве мэсэледа дö щур'э т'охьм ыэнэ: Т'охьме զэнц у зишан. Эw к'идэрэ тенэ чандынэ?

Р'езед 24+38-да .....

9. Р'еза 37-да: К'и йэ т'охъмр'эш? .....

10. К'и йэ дъжмыне зар'ед П'адшатийа Хвэдэ? Р'еза 39-да.....

11. Хөлам к'и нэ у чьма əw нъкарьн зишане р'акын? Р'еза 28-ла?

12. We гэнъм у зишане ь'эта к'энгэ ьёвр'а бъгъижын? Р'езед 30+39-да .....

13. К'и we дъне bona дишана Xwэде ńазър бъкә? Р'езед $30+40-43$ -да.....

14. Йед кё мәрийа жь р'е дәрдъхстын, щийе wanе к'идәре бә?.....

15. Ле щийе зар'ед П'адшатийа Xwәде к'идәре йә? .....

Мэсэла т'охьме хэрдале - Мэтта 13:31-32

Ве мэсэледа Иса шыровэкър bona пешдачуйина П'адшатийа Хвэде. Бы к'омэлэкэ бьч'ук Иса хвэха дэст бы хьзмэтк'арийа хвэ кър, ле иро т'эмамийа т'опа дьнеда эв т'охьме өнцгөө тэ р'эшандыне.

16. Ньна хвэха сэр ве мэсэле бьфькърэ тё чава фэ'м дьки. ....

.....

.....

Мэсэла һэвиртър'шк - Мэтта 13:33

17. Һэвиртър'шк гэлэк щара мэсэлед Мъзгинийеда пешда те чава тыштэки нэбаш, мэсэлэ Мэтта 16:6 +11-12 у Мардос 8:15-да.

Ле Мэтта 13:33-да мэ'на һэвиртър'шк үндэва П'адшатийа Хвэдеда чь йэ?

Мэсэлед хъзна вэшарти у дёр'е өнцгөө - Мэтта 13:44-46

18. Чь ван мэсэлада йэк ө? Тё чава фэ'м дьки?

a) Хъзна вэшарти: ....

.....

b) Дёр'е өнцгөө: ....

.....

Мэсэла т'ор'а авити - Мэтта 13:47- 50

19. К'эрэма хвэ биньвисэ тё ве мэсэле чава фэ'м дьки? ....

.....

.....

Мэсэла р'астийа кэвьн у ну - Мэтта 13:52

 Эва мэсэла bona дээрсдара ын тэгээнийн. Өйльхе wan өв ө кё өв т'эвийн р'астийед кэвьн у ну үэвдö дээрхүн у р'аст ын кын.

 Р'астфэ'мкърьна мэсэлед Иса нэ ыэр гав ыеса йэ. Шагьрт т'эмамийа wэхте ынкърьне т'эви Иса бун, ле пырсед wan жи ыебун. Иро гэлэк фырчи орт'а wэхте ынгэе у нынада ыэйэ. Бона ве йэке щарана мэрьв мэсэлед Иса фэ'м накын. Ле гэрэке өм р'ынд бьфькърьн. Иса мэсэлэ пешда анин, чымки wi хвэст кё мэрьв хвэха хвэ теда бьбинэ у цынада хвэ бькэ.

12 Иса дәрьәда щәфа у мърна хвәда дъбәжә - Луqa 9

Wәхте хълазбуна хъзмәтк'ария Иса Щәлиледа незик дъбу. Жъ wәхте кö Иса хъзмәтк'ария хwә дәстпекър ы'ета вър wәкә 27 мәңа дәрбаз бун. Һ'ета мърна wи жи wәкә 13 мәңа к'ышанд.

Шандына ыэр донздәң - Луqa 9:1-6

1. Донздәң шагърт bona шандыне жъ Иса чь стандын у Иса чь өмър да wан? Луqa 9:1-3-да

a) Р'еза 1-да: .....

б) Р'еза 2-да: .....

в) Р'еза 3-да: .....

2. Лъ гора р'еза 3-да Иса хwәст кö шагъртед wи bona шандыне чь ыин бын?

Луqa 22:35-да жи бънькөр'э. ....

3. Һеродәсе сәрвөр чь фъкъри гава дәрьәда кърънед Исада бънист? Луqa 9:7-9-да бъхунә.

4. К'эрәма хwә Луqa 23:8-11-да бъхунә. Һеродәс чьма хwәст Иса бъдита? .....

5. Эм Луqa 9:10-62-да дъбинын кö Иса дәстпекър дәрьәда хачкърина хwәда шагъртед хwәр'а бежә.

а) Р'езед 12-17-да: Иса чаша шагъртед хwәр'а әйан кър кö әw үәки жъ мәръва мәстүр ә?

б) Р'езед 18-27-да бъхунә. Пәтрус чь шә'дәти bona Иса да? Мәтта 16:16-да жи бъхунә.

К'эрәма хwә bona r'астфә'мкърина «Köp'e Инсан» фәръәнгокеда, r'уп'әла 505-да бъхунә.

в) Р'еза 21-22-да бъхунә, Иса чь щаб да wан? .....

г) Шагърта әв үәк бънист, әв wанар'а мина дәрсәке бу, ле wана фә'м нәкър.

Эм дъбинын кö Иса бъ r'әзәдълия хwә чу сәр хач. Т'әне әw дъкаръбу бъбуйа qöрбан bona баҳшандына гонед мәръва. Әw бәрхе Xwәде бу, бесущ у бефöсур, чымки әw Xwәде бу.

К'эрәма хwә Йульянна 1:29, Ибрани 9:12+26 у 10:12-14-да жи бъхунә.

Лъ гора wан щийа Иса чь щур'әйи бу qöрбан? .....

д) Мърна Иса чь ани дъне? Ибрани 9:12-14 у Колоси 1:4-да бъхунэ.

6. Эм дъкарън Луца 9:28-35 диса wækэ дэрсеке фэм бъкын.

a) Гэло шагърта дит кё Иса Хвэде йэ? Р'езед 29+35-да.....

б) К'эрэма хвэ р'еза 31-да бъхунэ. Муса у Елиас bona чь Иса'а хэбэр дъдан?

в) Дэнгэ э'змен аяа гот: «Эв э Köp'е мън, Бъжартийе мън! Гёйдарийа ви бъкын!»

Гэло Хвэде bona чь Köp'е хвэ бъжарт? Р'еза 35-да у 1.Пётрус 2:24-да бъхунэ.

Луца 9:37-50-да: Эв йэк жи бу мина дэрсеке шагъртар'a, ле өшана фэм нэдькър.

7. а) Иса р'езед 42-43-да чаша мэзънайийа хвэ э'янан кър? .....

б) Иса р'еза 44-да шагъртед хвэр'a чь гот? .....

Ле шагърта эв йэк диса фэм нэкър.

8. а) Р'езед 51-62-да Иса чъ xwæст кё шагъртед wi ын бын? .....

б) Лъ гора р'езед 57-62 р'ийя шагъртед Иса нэ ыеса йэ.

Иса дэрьэда wan мэрьвед кё дыхвазын пэй wi ыэр'ын чь гот?

Р'еза 58-да .....

в) У р'еза 60-да?

г) Иса р'еза 62-да чь готэ wi мэрьви, ие кё дъхвэст пэй wi бъчуя? .....

 Щымэ́та Исаи́е Кör'е Инсан т'эхсир кыр. Ле шагъртед Иса́р'a өйан бу кö өw Мэси́е Хwэде ѹй у wана qэт фё́м нэдькыр, чьма Иса ьындава мърьна хwэда шанар'a гыли дькыр, Луqa 9:22-да. Wөхте хълазийа хъзмётк'арийа хwэда Иса шэш мёя т'эви шагъртед хwэ бакёра Щэлиледа ма. Йынгэ өwана Финикайе, Самэртайе у Декаполисева дэрбаз бун. Wёки шагъртед Иса пэй р'абуна wи жь нава мърийар'a ьэр тышти баш фё́м бъкын, лема жи Иса wана башqэ ьин дькыр.

9. Ньха бъ хэбэрэд xwэ бънъвисэ тё сэре Луца 9-да чь ын буйи?

13 К'амылтийа хъэмэкт'арийа Иса - Луца 10 - 12-да

Даннасинкърьна П'адшатийа Хвэде

1. К'эрэма xwэ Луqa 10:1-24-да быхунэ. Иса ń'эфтедö шагырт шандынэ wан щи у бажара, к'идэре xwэха гэрэке бъчуйя. Гэло Хёдан 12 шагыртед xwэ т'эви wан шандын? Луqa 9:1 у 10:1 ьымбэри ń'ев кэ.

2. Иса чьма өш дöдö-дöдö шандын? Бона пырса ве йäке жи Qануна Дöщари 17:6, Мэтта 18:16 у 2.Корынг'и 13:1-да быхунэ.

.....

3. К'эрэма хwэ Luqa 1:17 у 10:1 ьымбэри ьэв кэ у бынъвисэ чь минани ьэв э.

.....

.....

4. К'эрэма хwэ Luqa 10:2, Мэтта 9:37-38 у Йуь'энна 4:35 быхунэ.

Иса вьра чь шыкъл йан нишан анинэ хэбате?

.....

5. Ль гора Luqa 10:2-да п'алэ гэрэке чь бъкын?

.....

6. Эм Luqa 10:3-да дыхунын кё Иса п'алед хwэ мина бэрха нава гёра дышинэ.

Гэло эм ве йäке чawa фэ'м бъкын?

.....

.....

.....

7. Ишайа 53:7, Ибрани 5:8 у Филипи 2:8-да быхунэ.

Иса чawa хэйсэте хwэ ө'ян кър?

.....

8. К'эрэма хwэ Luqa 10:4-да быхунэ. Иса чь жь п'алед хwэ дыхвазэ?

Бона ве Luqa 22:35, Филипи 4:19 у Ибрани 11:6-да жи быхунэ.

.....

.....

.....

9. Нэгэр бенэ малэке, шандийар'a чь лазым ө кё бъкын? Luqa 10:7-8-да быхунэ.

.....

.....

.....

10. К'эрэма хwэ wan щийа быхунэ: Luqa 10:19, Р'омайи 16:20 у Aqub 4:7. Xwэде чь соз да башэргэнда ьэгэр бенэ Ѣер'баньне?

.....

.....

.....

11. Чахе шагъарт вэгэр'ийан чь гъли кърын? Luqa 10:17-да

.....

.....

.....

12. Ле шабуна ье мэзън чь йэ? Luqa 10:20 у Э'янти 20:11-15-да

13. Сәбәбе шабуна Иса чь бу? Луца 10:21-22-да .....

.....

Мәсәла Самәрийе қәнщ- Луца 10:25-37-да

Гәло самәри чь мъләт бун? Фәръәнгокеда р'уп'әла 518-да бынъер'ә.

14. Пырса қанунзанда чь хәбәред мъқабыл ыебун? Луца 10:25-да .....

15. Хәдәде чь жы мәръва дъхвазә кө быкын wәки әмъре ы'ета-ы'етайе wар бын?

К'әрәма xwә Йүнәнна 6:28-29 у Әфәси 2:8-9-да быхунә. ....

.....

16. Лъ гора Йүнәнна 17:3-да жийина ы'ета-ы'етайе чь йә? .....

.....

17. К'әрәма xwә К'аред Шандийа 16:30-31-да быхунә Пашлос чь щаб да сәрвеге кәле?

.....

18. К'әнгә лазым ә әм башәр кын? 2. Корынт'и 6:2 у Ибрани 4:7-да бынъер'ә. ....

.....

19. Әм Луца 10:26-28-да дъбинын кө йе қанунзан щаба р'аст да.

Ле р'еза 29-да чаша дъдә к'офшे кө әши анәгори фәмина xwә нәкър? .....

.....

20. К'әрәма xwә мәсәла Самәрийе қәнщ диса быхунә у бъ хәбәред xwә шыровә кә.

Чь йә ынкърьна Исаиә ыәрә пешън? .....

.....

21. Йе К'аин у йе Леви чьма бәрр'а дәрбаз бун у чун? Р'еза 31-32-да .....

.....

22. Йе Самәри р'еза 33-да чь кър? К'әрәма xwә Мэтта 9:36-да жи быхунә.

.....

23. К'әрәма xwә р'езед 34 у Ишайя 53:5-6 ыымбәри ыәв кә.

Быринед гёна бъ чь тенә қәнщкърье? .....

.....

24. Ныңа р'езед 34 у 1.Пәтрус 5:7 ыымбәри ыәв кә. Иса bona хәма башәрмәнда чь дыкә?

.....

25. Йе Самәри Луца 10:35-да чь соз да? .....

Иса ъндава дёакърьнеда чь ын кър? - Луца 11:1-13-да

26. Гэло bona башармэнда лазьм э, кё дёакърыне ын бын? Луда 11:1-да быньеर'э.

27. К'эрэма хвэ р'еза 2-да дö тьшта бъгэр'ё кö Иса шагъртед хвэ чь ын кър:

a).....

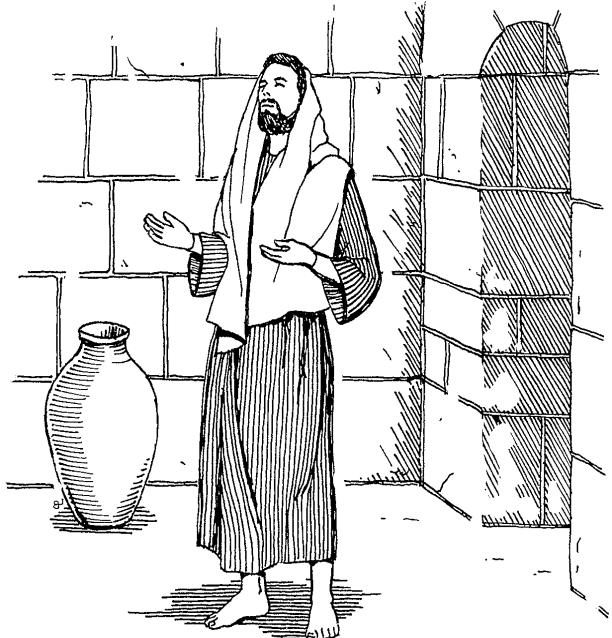
б).....

28. Эм чь ы'алида дъкарън жъ Хвәде бахшандъна гонед хвә бъхвазън? Р'еза 4-да .....

29. К'эрэма xwə p'ezed 5-8-да ль р'астийе бъгэр'э к'ижан кö Иса xwæст мë ын кë! .....

30. Иса р'еза 9-да се хэбэрэд т'эми готьн.

К'эрэма xwə p'езед 9 у 10 въра бънъвисә у ван т'эмийа к'ыфш кә.

14 Иса у феръсийа - Луца 11:14-54-да

1. Луда 11:14-26-да ъатэ гъликърыне кё Иса чawa йэки щынак'эти аза кър. К'эрэма хwэ бәри кё тё щаба бынъвиси эве тек'сте быхунэ.

Гэло эв чь Ѣын бу?.....

2. Хэбэра Хвэдэ мэ ын дькэ гэло щынак'этибун у нэхвэши щарна үзвэв гьредайи нэ? Бона ве йэке Мэтта 17:14-18 у 12:22-да быхунэ. ....

3. Дъжмънед Иса чъ гот Луца 11:15-да? .....

4. Иса чь щаб да bona хэйбкърьна wан? К'эрэма xwэ ве мэсэле Луца 11:17-19-да быхунэ.

.....

.....

5. Иса бь чь ńёкёми щын дэрдхьстын? Р'еза 20-да быхунэ у bona ńымбэри ńевкърьне
Дэрбазбун 7:10-12 у 8:12-15-да жи.

.....

.....

6. Луца 11:27-29-да быхунэ . Эw щьмэ'та кё пэй Иса дьчу Иса wан чаша ь'есаб кър?

.....

.....

7. Чьма хъраб бу кё wана нишанэк xwэст? Р'езед 28-да: .....

.....

.....

8. Иса wанар'a дэркээда чь нишане гот? Р'еза Луца 11:30-32-да чаша те фэ'мкърьне? .....

.....

.....

9. К'эрэма xwэ Луца 11:37-52-да быхунэ.

Иса р'езед 38-40-да bona чь гёне гъран ферьси гёнэк'ар кърьн? .....

.....

.....

10. Иса р'езед 42-52-да чэнд щара ферьсийар'a гот: «Wэй ль wэ...»? .....

.....

.....

11. a) Гэло эм хэбэрэд Иса р'еза 42-да чаша фэ'м дькън? .....

.....

.....

6) Иса р'еза 46-да bona wан чь гот? .....

.....

.....

12. К'эрэма xwэ р'езед 53-54-да быхунэ. Ферьсийа чь кър гава хэбэрэд Иса дьбыистын?

.....

.....

Назъркърын bona ńатына Г'адшэ - Луца 12:1-59-да

13. Иса ńындава ńинкърьна ферьсийада гот, кё эw мина ńэвиртър'шк э.

Wi р'еза 1-да чь гот? .....

.....

14. Р'езед 2-3-да Иса чь гот? .....

.....

.....

15. a) Р'еза 8-да Иса чь соз да? Бь Р'омайи 10:9-10 ńымбэри ńев кэ. .....

6) Ле р'еза 9-да? .....

.....
16. К'эрэма хвэ р'езед 13-34 быхунэ. Дыле wi мэрьви т'эв ьэбука ве дыне гьредайи бу. Wi զэт bona жийина хвэйэ ь'эта-ь'этайе нэфькьри.

К'эрэма хвэ вьра бынъвисэ Хвэде чь готэ wi мэрьви, р'еза 20-да: .....

.....
17. Иса ь'эмуйед кё bona хвэ хызне т'оп дыкын чава ь'ыштар кыр, р'еза 21-да? .....

.....
18. Р'езед 22-31 у Мэтта 6:25-31 быхунэ. Иса wан башэрмэндар'а чь т'эми да йед кё bona ьэбука дыне гэлэк хэм дыкын? .....

.....
19. Луца 12:31-да быхунэ. Гэрэ зар'ед Хвэде ль чь бывгэр'ын? .....

.....
20. Бав Хвэде we чь бьдэ зар'ед хвэ? Р'еза 32-да .....

.....
21. Гэрэ башэрмэнд бэри ьэр тышти чь хызне т'оп кын? Р'еза 33-да .....

.....
22. К'эрэма хвэ р'езед 36-40-да быхунэ. Гэло башэрмэнд гэрэке чава бъжин? .....

Эм чава бь дыле р'аст хъэмэтк'арийе Иса'а бъкын - Луца 12:35-59

23. Эва мэсэла р'езед 35-40-да bona к'е ьнатэ готьне? Р'еза 42-да: .....

.....
24. Wэк'илхэрщ гэрэ чава бэ? .....

.....
25. Һэqe wi we чь бэ? Р'еза 44-да быхунэ. .....

.....
26. К'эрэма хвэ нав Луца 12:45-да у Мэтта 24:45-51-е ьымбэри ьэв бъкэ.

Wэк'илхэрщ чь мэрьв ө? .....

.....
27. Һэqe wi хёлами we чь бэ? Луца 12:46 у Мэтта 24:51-да быхунэ. .....

 К'эрэма хвэ Луца 12:49-53-да жи быхунэ. Иса вьра гэлэки зэлал гот кё bona наве wi дöтирэти we нава мэрьвада ьэбэ. Эм ве йэке т'эмамияа Мъзгинийада у ь'эта иро дьбиньн. Йу'энна 7:43, 9:16 у 10:19-21-да быхунэ.

28. К'эрэма хвэ Луца 12:49 ьымбэри Йерэмийа 20:9 у Луца 24:32 быкэ . Иса гот кё өш ьатийэ вэки егър бавежэ сэр дьне.

Эва чата те фэ'мкърын? .....

.....

29. Луца 12:50-да Иса жь к'ижан ныхомандыне хэбэр да?

Мэтта 20:20-23 у Мэтта 26:39-да жи бъньеर'э. .....

Р'езед 54-59-да Иса щымэта Исраел нэйэц кыр кё фэ'мкърына wан bona нишанед р'о'ани ёса кем бу. Wана р'уйе э'змен энэнэ кърын wэки бъзаньбын ьешайе чата бэ, ле нишана ьэрэ мэзын, кё бэр ч'ве wан бу, фэ'м нэдькърын: Кёр'е Xwэде кё нава шанды дъжит.

Чата Xwэде бь дэве гэлэх п'ехэмбэра соз дабу, Иса жь Бав ьатбу шандыне, ле wана Мэсиц нас нэдькър. Wана фэ'м нэдькър кё дишана Xwэде незик буйэ у өш Иса we дишана wан быкэ. Чахе кё Иса жь нава мърияа р'абу, wана башэр нэдькър, ле диса бе'юрмэц кыр.

К'эрэма хвэ К'аред Шандийа 2:23-24, 10:39-41 у 17:2-3-да бъхунэ. Бь ьёкём ьатэ избаткърыне вэки Иса Кёр'е Xwэде йэ у р'абуна wi жь мърияа ия лапэ сэрэхэ Мъзгинийеда йэ.

Бона р'аст- фэ'мкърына ве йэке Р'омийа 10:9, Эфэси 1:20-23 у 1.Т'есалоники 4:14-да бъхунэ.

Йе кё р'абуна wi инк'ар дъкэ, өш инк'ар дъкэ кё Иса Кёр'е Xwэде йэ. К'и инк'ар дъкэ кё Иса Кёр'е Xwэде йэ, жийина ьёта-ьётайе жи настинэ, Йую'энна 5:20-24-да.

15 Иса дэрьэца we дишанеда хэбэр дъдэ йа кё we бе - Луца 13

1. К'эрэма хвэ Луца 13:1-5-да бъхунэ: Мэрьв дэрьэца гёнэх'араада чь дъфькърин? .....

.....

2. Эм р'езед 2-3-да дьбиньын, кё Xwэде фьрцийе накэ нава сущед гёнэх'араада. Мъзгинийеда чь ьатэ готьне? Р'омайи 3:23 у Ишайя 53:6-да .....

.....

3. К'эрэма хвэ ньыа Луца 13:6-9-да бъхунэ. Аха чьма хвэст кё дара ьежире бъяата бър'ине?

.....

4. Эм тиньнэ бира хвэ кё Иса саси 3 сала хъзмэтк'ари сэр ве дьне кыр. К'эрэма хвэ Ишайя 5:1-7 (7!) у Мэтта 23:25-28 жи бъхунэ.
Ньыа бь хэбэрэд хвэ бъньвисэ кё тё чата ве мэсэла бъч'ук Луца 13:6-9-да фэ'м дъки.

.....

.....

.....

5. К'эрэма хвэ р'езед 10-17-да бъхунэ. Иса чьма сэрвеле к'ьништер'а гот «Дёр'уно ...»?

.....

.....

Эм Луqa 13:22-да дъбинън: Иса бәрбъ Оршәлиме дъчу кё we дәре бе кёштыне. Wәхте хвәйә майинда wi сәр р'ийа xwә гёнд у бажарада ын дъкър .

6. Ньыа р'езед 22-30 у Мәтта 7:21-23-да быхунә. Иса к'ижан мәръва нас дъкә? .....

.....

7. Иса чь гот bona wан мәръвед кё гоъдарија wi накын? Ахърија wан we чawa бә?

.....

8. a) К'эрәма xwә р'езед 31-33-да быхунә. Феръси чь Иса'r'a готын? .....

.....

б) Лъ гора р'езед 34-35 we чь бъqәwымә бажаре Оршәлимеда? .....

9. Р'еза 34-да «Оршәлим» bona т'эмамија мъләте Исраел те готыне. Эм жи дъкарън бежын: «Мъләте Исраел! Тә кё p'ехәмбәр дъкёштын...».

Иса bona мъләте Исраел чь шъкийат/газын кър? Йуы'энна 1:11-да быхунә. .....

.....

10. Хвәстьна Иса bona мъләте wi чь бу? Р'еза: 34-да .....

.....

11. Ле мъләте Исраел хвәстьна Иса Мәсіх qәбул кър? .....

 Иса въра нә т'ене ындава дәма хъзмәтк'арийа xwә, ле ындава т'эмамија дирока Исраелда хәбәр да. Эва дъдә к'ыфше кё Иса Хөдане дироке йә жи.

12. К'эрәма xwә ньыа Йуы'энна 3:19, 15:22 у 16:8-9-да быхунә у бъ р'езед жор, бын 10, ың-бәри ыәв кә. К'ижан ә гонәье ыәри гъран кё мәръв дъкарә бъкә?

.....

.....

13. К'эрәма xwә Луqa 14:1-11-да быхунә.

Чьма феръсийа Иса r'ач'әв кър? Р'еза 7-8+11-да .....

.....

14. Чьма феръсийа дәнгे xwә нәкър? Р'еза 4-да у Луqa 6:9-да жи быхунә .....

.....

15. Гәло Иса жь феръси у ынанузана търсийа? .....

16. Мэрәме қинкърна Луца 14:7-11-да чь йә? .....

17. Чawa қатә к'фшे кё Иса хwә нымъз кър?

¶ К'эрәма хwә Ишайя 14:4-20-да быхунә. Гәләк занед Хәбәра Хwәде т'әхмин дъкын, кё п'адшайе Бабилоне въра мина шькъле Мирещын ә. Ныңа Филипи 2:5-10 у Луца 14:13-14-да быхунә.

18. Нава Иса у мирещында фързи чь йә? .....

19. Иса Мәтта 11:29-да дәръәда хwәда чь гот? .....

20. Хwәде к'öбар-бабахтийе чawa ь'есаб дъкә?

Готынед Сълеман 8:13, 16:18 у 29:23-да бынъер'ә. .....

21. Р'езед Луца 14:12-14 bona т'әглифкърна бәләнгаза гъли дъкә. К'эрәма хwә эв т'эви Мәтта 5:45-47-а у 1.Корынти 1:26-29-а ьымбәри ьәв кә. Мевань'ызтия мә гәрә чawa бә?

22. Зар'ед Хwәде we к'әнге ьәде хwә бъстинън? Р'еза 14-да: .....

1.Корынти 3:10-15-да жи быхунә.

¶ Мәсәла Луца 14:15-24-да әм дъбинън ван мәрьва фәм нәдъкърън, әw чь шайи йә у жъ к'е тенә т'әглифкъръне. Һәр кәс мә'ник дъгърт.

23. Гәло мә'нийед wан мәрьвед кё ьатынә т'әглифкъръне р'аст бун? Р'езед 18-20-да: .....

24. Р'езед 18-20 чь кемаси нав фъкъред т'әглифкърия ә'ян дъкә? .....

25. Аха мәсәледа Хwәде йә, т'әглифкърна шайийе жи Мъзгини йә. Йед кё т'опайийе бәла дъкын зар'ед Хwәде нә.

Иынгө хwәстъна Хwәде чь йә? Р'еза 23-да у 2.Пәтрус 3:9-да бынъер'ә. .....

26. Анәгори р'езед 25-35 бъра ьәр шагырте Иса баш бъфъкърә, орт'a нәфәред Иса Мәсиү у нәфәред мала хwәда к'ижан бъбыжерә? Р'еза 26-да.

27. Чawa те фәмкърыне, кө мәрьв хаче xwә қылдә, р'еза 27-да? .....

.....
.....

28. Йинкърына Иса дәркәза пәйчуйед шида чawa те фәмкърыне, р'еза 28-30-да? .....

Гәрәке әм ве йәке р'аст фәм бъкын: Qимәте пәйчуйина Иса зәф бъльнд ә.
Ле чь жи әм дыстинън - жийина қ'ета-қ'әтайе щәм Xwәде - ңежайи қ'ему щәфа йә.

16 Иса ъәқија хъzmәтк'арийа xwә ә'йан дъкә - Луqa 15:1-32

 Мәрьв дъкарә бежә кө Луqa сәре 15-да Мъзганийа сәр Мъзгинийе йә. Иса теда се мәсәлә готын. Феръси у қанунзана сәр Иса бина xwә тәнг кърын, чымки хәрщгър у гönәk'ар незики wi дъбун у Иса т'еви шан жи нан дыхвар.

Феръсийа xwәха xwә пацъж дъдитын у нәхwәстын жъ гönәk'ара бънатана қ'әрамкърыне. Ле әв готын: «Әва гönәk'ара қәбул дъкә» мина к'ылитәке йә bona т'эмамийа сәре 15-а.

1. К'әрәма xwә Луqa 15:1-3-да у Мәтта 9:9-13-да бъхунә.

Нет-мәрәме Иса чь бу чахе кө bona ван қәр се мәсәла гот? .....

.....
.....

2. Чьма феръсийа хәрщгър у гönәk'ара беңöрмәт кърын? Йуъәнна 7:49-да .....

.....
.....

Мәсәлед пәза ёндабуиу у зиве ёндабуи- Луqa 15:1-10-да

3. Эв мәсәлә к'ер'а қатынә готын? Луqa 15:1-3-да .....

4. К'әрәма xwә r'езед 3-10-да бъхунә.

Гәло чь тышт қәр дö мәсәлада қәнә кө минани қәв ын? .....

.....
.....

5. Гәло шыван у к'öлфәт bona к'е шыкъл ын? .....

Мәсәла кöр'e ёндабуи - Луqa 15:11-32-да

6. Эве мәсәле бъхунә.

a) Чь йә xwәстына кöр', r'еза 12-да? .....

b) у r'еза 19-да? .....

7. Навбэрэда чь өвлийн? .....

.....

.....

8. Чь хэбэр тэ'ли-тэнгийа көр' нишан дыкын? Р'еза 14-да: .....

Р'еза 17-да .....

.....

9. Чь хэбэр дыдьнэ к'ыфше кё көр' дитъна хвэ дыгьеэзэ? Р'еза 17-да .....

.....

.....

10. Чь хэбэр т'обэхийн көр' нишан дыкын? Р'еза 18-да: .....

.....

.....

11. Гэло бав чаша үивийн көр' сэхнүүн бу? Р'еза 20-да: .....

.....

.....

12. Көр' чь ицарын кын, гава ыншидээ щэм баве хвэ? Р'еза 21-да .....

.....

.....

13. Эм чаша занын, кё бав ы'ему гонед көр'е хвэ афу кын? .....

.....

.....

14. Гэло быре мэзин жи ша бу? Р'езед 25-32-да .....

.....

.....

15. a) Wi баве хвэ чаша ломэ кын? Р'еза 29-да .....

.....

.....

16. Чахе көр'е мэзин гот: «...тэ карэк нэда мьн...», бав чь щаба wi да? .....

.....

.....

17. Быре мэзин мина к'е йэ? Р'езед 2-3+7-да быньеер'э .....

.....

.....

18. Чи йэ избатийа ы'ему зар'ед Хвэдээ? 1.Пётрус 2:25-да .....

.....

.....

«Иса гонек'ара өбүл дыкэ у т'эви wan нан дыхвэ!» Лука 15:2

17 Чәнд даннасинкърънед Иса р'ийа Оршәлимеда - Луца сәред 16-18

Әм дыгънижынә ахърийа хъзмәтк'арийа Иса у ль қинкърънед шийә хълазийе дыньыерън. Луца 16, р'езед 1 у 19 ыңар дö дәръәда мәръвед дәвләтида гъли дъкън. Мәсәла пешын bona хәбата п'ера йә. К'әрәма xwә Луца 16:1-9-да быхунә.

1. Әм чаша дъкарън гёне ви wәk'илхәрщи у йе көр'е ондабуйи қымбәри ыев кын? .....

.....

2. а) Гәло ахе пәсыне нәамънийа wәk'илхәрщ да? Луца 16:8-да: .....

б) Wi bona чь пәсын да? .....

Иса р'езед 9-13-да шагъртед xwәr'a у р'езед 14-17-да ферьсийар'а мә'нийа ве хәбәре шыровә кыр.

3. Иса шагъртед xwәr'a ындава ыәбука дынеда чь ширәт да? Мәтта 6:19-21-да жи бънъер'ә.

.....

4. Луца 16:10-12-да чь bona амънийа хәламед Xwәде дъбежә? .....

.....

5. а) Ферьсийа чь кыр гава әв йәк бъистын? Р'еза 14-да: .....

б) Чымы? .....

6. Иса чь гот, гёне wanә ыәри гъран чь бу? Р'еза 15-да: .....

.....

 Р'езед 19-31 тинънә бәр ч'ә've мә, кö мәръв дъкарә бәр мәръва дәвләти бә, ле бәр Xwәде фәqир ә. Гәләк щара мәръв дыхазын бъ херкърыне xwәха xwә хълаз кын. Ле әw т'әне bona мәщала xwә дъфъкърын у xwә ы'з дъкън, bona ы'зкърына бърайе xwә нафъкърын, р'езед 15+25-да бънъер'ә. Әм ве мәсәледа дъбинън, кö Xwәде наве йе фәqир нас дъкә. Ле наве йе дәвләти чь йә? Әм ль чәнд тыштед майин дыхазын бънъер'ын.

7. Анәгори р'езед 22-23 пәй мърънер'а жийин ыәйә. Лазар у йе дәвләти чунә к'ö? .....

.....

8. Һ'ему мәръв we ыәqe xwә бъстинън. Бона Лазар у йе дәвләти чаша бу, р'еза 25-да?

.....

9. а) Гәло чахе әwe дәвләти мър, дийаре мърийада чь гот? Р'еза 24-да: .....

.....

б) У р'еза 27-28-да? .....

.....

10. Инсан пэй мърьнер'а гэло бира wi те, өв к'и буйэ? Чь хэбэр ве йэкеда нишани мэ дькын?

Р'езед 25-27-да: .....

Мэрьвед бе Хвэдэ we щэфа бык'ышиньн, ле йед кё ьятынэ р'асть'эсабкърыне we р'ын'эт бын.
Эва дишана ь'эта-ь'этайе йэ.

11. Бь готьна Бъраим өм фэ'м дькын wэки мэрьв гёр'а Хэбэра Хвэдэ накын, мъри жи р'абын мэрьв башэр накын.

Бъраим чь гот р'езед 27-31-да? .....

12. Хэбэра Хвэдэ мэр'а бэс э, wэки мэрьв бъзаньбэ ахрэта wi we чава бэ. Бъраим bona ве йэке чь гот? Р'еза 29-да: .....

13. Хэбэра Хвэдэ дьдэ к'ьфше кё мэрьв нькарэ пэй мърьнер'а хвэха хвэ хълаз кэ.

Эв чьма ёса йэ? Р'еза 26-да: .....

 Эм 2.Корынгти 5:8 у Филипи 1:23-да дьбиньн кё пэй р'абуна Иса'а өв мърийед кё р'аст ьятынэ ь'эсабе дъчнэ щэм wi. Ле Иса бэри ьэр тышти эв мэсэлэ гот, wэки мэрьв фэ'м кын: Борще ьэр кэси йэ кё го'ндарийа Хэбэра Хвэдэ быкэ. Быра п'эрэ у ёобар-бабахи нав жийина мэда т'ёнэ бэ, чымки хъзна мэ к'идэрэ бэ, дыле мэ жи we ль we дэрэ бэ.

Р'езед Луца 17:1-10-да Иса дэргэдээ чэнд пырса шагърта ьин дькэ.

14. Гэло Иса Луца 17:1-да чь дэргэдээ жыр'ек'этынеда гот? .....

15. Иса чь готэ wan кё бъбынэ сэбэбе жыр'ек'этын зар'ед Хвэдэ?

Р'езед 1-2-да: .....

16. Гэло ь'эсабе бахшандыне ьэйэ, bona йед ьымбэри мэда гёна дькын? Р'езед 3-4-да: .....

17. Шандийа чь жь Иса хвэст, р'еза 5-да? .....

18. Щаба Иса чь бу р'еза 6-да? .....

19. Шагърте Иса чава дькарэ тыштед аяа быкэ? К'эрэма хвэ К'аред Шандийа 13:6-12-да

бъхунэ. ....

 Луqa 17:7-10-да әм ын дьбын кө т'әмамийа холамтия мә, кө әм башәрийеда бъкын, т'әне борще мә йә, чымки «әм холамед бекер ын». Һәгәр Isa Хwәде йә у bona мә мър, ынгэе юрбанәкә (п'ешк'ешәкә) жь wi мәстэр т'öнә, кө әм бъкарьбын Хwәдер'a бъкын.

20. К'әрәма xwә ныңа Луqa 17:11-19-да бъхунә.

Пәй җәншк'арьна дәүә к'отийар'a т'әне йе самәри вәгәр'ийа у р'азибун да Isa. Ле әw нәңед майин нәңатын. Бешекъри гёнә йә.

Бона фә'мина ве йәке Р'омайи 1:21 т'әви Луqa 17:15-18 ынбәри һәв кә.

Йе самәри чаша шыкъри да? .....
.....

21. К'әрәма xwә р'езед Луqa 17:20-21 бъхунә. Гәло, тө хәбәред Isa дәрьәда П'адшатыйа

Хwәдеда чаша фә'м дьки? .....
.....

22. Ле пырса ферьсийа чаша те фә'мк'арьне? .....

23. Паше Isa дәрьәда ынтына xwәйә дöда хәбәр да. Wi чь нишан ә'lам кър?

Луqa 17:22-36-да: .....
.....

24. К'ижан хәбәр дьдә к'ыфше кө ынтына Isa we т'әмамийа дыне бъбинә? Р'еза 24-да: .....
.....

25. Бәри ынтына Köp'e Инсан гәрәке чь бъqәwъмийа? Р'еза 25-да: .....
.....

26. 120 сала к'ышанд, кө Höy bona р'астийе даннасин дькър. К'әрәма xwә Дәстпебун 6:11-13 у Луqa 17:26-30-да бъныңер'ә. Гоне мәръва чь йә?

27. Гәло дыниа иро диса ёса йә? .....

28. We р'ожа кө Isa вәгәр'ә we чь бъqәwъмә? Р'езед 34-36-да бъхунә. .....

 Луqa 17:37-да Isa ынк'арьна xwә дәрьәда вәгәр'андына хwәда хылаз кър. Эви хот: «Бәрәт'ә ль к'о ынтына, тәйре жи ль wър бъщывын». Мәръв дькарә ве йәке бәлки ая фә'м бъкә: К'идәре бебашәр ыненә, Köp'e Инсан we дишана wан бъкә.

Луqa 18-да ынкърынед Исаиә хълазийе ыенә. Р'еза 31-да: Эши ыэр донздәй данә алики у шанр'а гот: «Эм ва ыевраз дъчынә Оршәлиме ...».

29. Луqa 18:1-8 нишани мә дъкын, кө Xwәде канийа хълазкърына мәръва йә.

a) Гәло Иса әв мәсәлә bona чь гот? Р'еза 1-да: .....
.....

b) Xwәде дöайед зар'ед xwә дъбыне? Р'езед 7-8-да: .....

30. a) Гәло ы'акым жь р'астийа xwә ыәде жынәбийе да? .....

b) Жынәбийе чьма ыәде xwә станд? .....

Иса диса bona кө р'астийе ыин кә, нәнәцийа мәръва кърә мәсәле, чаша мә мәсәла wәк'ил-хәрщда ые дитийә (Луqa 16:1-13-да). Эва ыынгэ нава Ѣзыуада ә'дәтәк бу.

Әм ве мәсәле аяа дъкарын фә'м кын: Һәгәр әв жынәби ыәде xwә станд, чымки ы'акыме нәр'аст ашыз дъбу, чыdas зедә we Xwәде ыәцийе бикә зар'ед xwә, чымки әв wана ы'ыз дъкә.

31. Р'езед Луqa 18:9-17 нишани мә дъкын кө әм ныкарын хълаз бын, ыәгәр әм xwәха xwә р'аст ы'әсаб кын.

Иса әв мәсәлә к'ер'а гот? Р'еза 9-да .....

32. Ле Xwәде бъ чь Ѣшур'әйи мәръва дъбинә? Р'еза 14-да: .....

33. Р'езед 15-17 тыштәки дын нишан дъкә, кө наыелә мәръв бик'әвә П'адшатийа Xwәде.

Әв к'ижан ә? .....

34. К'әрәма xwә Луqa 18:18-30 быхунә. ынкърынед хельф нава мәръвада ыенә, кө жь шашфә'мкърына ви Ѣзи пешда тинън. Чәнд тыштед шаш вира ыенә:

a) Мәръв ыенә кө дъбежын: Иса вира гот кө әв нә Xwәде йә. Әw к'ижан р'езеда дыньер'ын?

Әм ве Ѣрабе чаша фә'м бикын? Сәрвер т'ире кө Иса «мәръвәки қәнщ» бу. Ле бәр ч'ә'ве Xwәде ыәт т'ө мәръве қәнщ т'өнә. Иса вира ыәт тыштәк нәгот, wәки әв Xwәде йә.

b) Мәръв ыенә кө дъбежын: «Быра ы'әму ыәбука xwә бәлайи мәръва кын».

Әw к'ижан р'ез тинънә хәбате? .....

Әв т'әмиия Иса bona ы'әмуяни нибу. Wi дит кө дыле че дәвләти ыәбука гъредайи бу. Һәр кәс bona мала xwә боршдар ә у гәрәке xwәха бъфыкърә дыле wi т'әви чь гъреда йә.

b) Гәләк мәръв дъфыкърын жи кө бъ херкърыне дъкарын жийина ыәр-ыәйе бик'өр'ын.

Әw к'ижан р'ез bona xwә пешда тинън?

 Сәрвеп т'yre кё дькарә т'эмамия Qануне xwәй кә у бъ ве йәке xwә хълаз кә. Ле bona кё жийина қәр-қәйе бъстинә эв нә бәс ә. Иса гот: «... пәй мън wәрә!»

г) Чәнд мәръв бәлки дъбежын: «Әм т'ене зар'ед Xwәдейә р'аст ын, қәгәр әм фәбир бъминың». Эw чъ р'ез ә кё дәръәqa we йәкеда дъбежә? .....
.....

 Эw мәръв бәләнгазије дъкынә қануне. Ле Иса гот кё жийина қ'ета-қ'етайе жъ дәсте мәръв найе, ле жъ дәсте Xwәде. Мәръв ныкарә тыштәки bona хълазкърына xwә бъкә, пештыри башәрия xwә лъ Иса бинә.

35. Чъ нәньшт әw мәръв бе щәм Иса? .....

36. а) К'эрәма xwә 1. Тимот'ейо 6:6-10-да бъхунә. Пашлос р'еза 10-да гот, гәло п'эрә хъраб ә?
Wi bona п'ера чъ гот? .....

б) У р'еза 7-да Пашлос чъ гот ? .....

37. Р'езед Луqa 18:28-30-да Иса чъ соз да wан мәръва, йед кё пәй wi дъчын? .....

18 Иса дъчә сәр р'ийа щәфа - Луqa 18:31 - 19:44

Р'езед к'ылит: Луqa 18:31-34 у Йуқ'әнна 12:33-36-да

 Иса бәрбъ Оршәлиме чу, wәки қ'әму тыштед кё бъ дәсте п'ехәмбәра bona wi қатынә нывисаре, бинә сери. Эw дәрбази Эрийайе бу у we дәре Бартимәйо қәнщ кър. Эви т'эви Зәхайо хәбәр да. Шәш р'ож бәри Щәжына Дәрбазбуне әw қатә мала Лазар, Йуқ'әнна 12:1 у Луqa 19:1-28-да.

1. К'эрәма xwә щийед Луqa 18:31-34 у Мәтта 17:22-23 қымбәри қәв кә. Гава Иса дәръәqa мъръна xwәда хәбәр да, шагърта чъ кър? .....

2. Чьма bona шагърта ёса чәтын бу, кё ве йәке фә'м кын?
Данийел 2:44, Мәтта 2:2, 3:2, 4:17, 10:7, Луqa 19:11, 22:30 у К'аред Шандийа 1:6-да бънъ耶'рә.

3. Иса чъ жъ wан мәръвед кё қатынә щәм wi дъхвәст? Луqa 18:35-43-да: .....

4. К'эрэма хвэ Аqуб 2:17+20+26-да быхунэ. Аqубе Шанди bona башэрийе чь гот?

.....

5. Башэри жь к'ё те? Р'омайийа 10:17-да .....

.....

6. Башэрийа мэ щарна те щер'баньне. 1.Пётрус 1:6-7-да bona ве йэке чь дъбежэ? .....

.....

7. Ль гора 1.Корынт'и 13:13 чь тышт лазъм ын, кё нава жийина хвэдэнасада ыэбн?

.....

8. Иса чэнд щара нэ р'ази бу, гава дит кё башэрийа шагыртед wи т'ёнэ бу.

a) Мэтта 8:24-26-да чь сэбэбе нэр'азибуне ыэбу? .....

б) Мэтта 14:25-31-да: .....

в) Мэтта 16:5-12-да: .....

9. К'эрэма хвэ ньна Луqa 19:1-10-да быхунэ.

a) Зэхайо чawa башэрийа хвэ да к'фшэ? .....

.....

б) К'ижан р'езеда өм дьбиньн кё Иса р'ази бу? .....

.....

10. Гэлэк мэрьв р'еза 10-а wækэ к'лыла Мъзгинийа Луqa дьбиньн.

К'эрэма хвэ ве р'езе бынъвисэ у эзбэри ыин бэ! .....

.....

Мэсэла дэнь зер'a - Луqa 19:11-28-да

11. Т'вдира Xwэде чь бу, гава кёр'e хвэ шанд ве дынэ? Луqa 19:10-да а) .....

.....

б) у Луqa 18:31-34-да: .....

12. Иса чьма wи чахида мэсэла дэнь зер'a гыли кыр? Луqa 19:11-да: .....

.....

13. Ньна өве мэсэле баш быхунэ. Иса чу к'ижан wэлате дур, р'еза 12-да? .....

14. Иса жь к'e П'адшатийа хвэ станд? Эва т'эви Данийел 2:44 у Эйанти 11:15 у 12:10
кынбэри ыэв кэ. .....

15. Р'еза 12-да: «... у вәгәр'ә» чawa те фә'мкырыне? .....

16. Тö чawa фә'м дыки, р'еза 13-да мә'нияа зер'дайине чь йә? .....

17. Чawa те фә'мкырыне «Һанен ван бъдынә хәбате ń'ета кö әз вәгәр'ым»? Р'еза 13-да
Мәтта 28:19-20 у К'аред Шандийа 1:8-да бынъер'ә. .....

18. Бажарван р'еза 14-да к'и нә? Йуń'янна 1:11, 19:14-15-да жи бъхунә. .....

Иса we ńәде холамед амын бъдә, ле йед нәамын we жь wан бъстинә, чawa әм р'еза 26-да
дъбинън.

Һатына Иса Бәйтанийайе - Йуń'янна 12:1-11, Мәтта 26:6-13 у Мардос 14:3-9-да

We гәләки баш бә ńәгәр тö ван щийа qәнщ бъхуни, чымки чь Оршәлимеда qәwьми, гәләки
фәрз ә у лазым ә тö ńәр тышти баш фә'м бъки. Гәләк сәрьати, кö Мъзгинийа Луцада ńәнә,
Мъзгинийа Мәтта, Мардос у Йуń'яннада жи ńатынә ньвисаре.

19. Иса чәнд р'ож бәри Щәжына Дәрбазбуне ńатә Бәйтанийайе? Йуń'янна 12:1-да: .....

20. К'ижан маледа Иса сәр сыфре р'уныштыбу? Мәтта 26:6-13 у Мардос 14:3-9-да бъхунә.

 Мъзгини мәр'a набежә, кö Шымь'уне к'оти к'и бу. Эм т'әхмин дыкын кö Иса әw qәнщ кър.
Р'ожед хълазийеда Иса т'әви Лазар у wi мәрьви бу.

21. Чьма гәләк щыну ńатынә мала Шымь'уне к'оти? Йуń'янна 12:9-да .....

22. Сәрәкед к'аина чь шешърин? Йуń'янна 12:10-11-да: .....

Иса бъ р'умәт дык'евә Оршәлиме - Йуń'янна 12:12-19, Мардос 11:1-11 у Луца 19:29-44

 Иса дәье Нисанеда (бъ салнә'ма щыкуйа) ńатә Оршәлиме. Эва р'ожа шәмийе, awagoti
р'ожа «шабате» бу.

23. Эм Луца 19:29-35-да ńатына Иса Оршәлиме дъбинън. Бәри ńатына xwә wi дö шагърт
шандын wәки щә'шъкәкә кö ńе кәсәк ле сийар нәбуйә, wir'a бинън.

Wi к'ижан шагърт шандын? Луца 22:8-да: .....

24. Гәло чьма Иса сәр щә'шъка к'әре р'унышт, гава бәрбъ Оршәлиме чу?

Мәтта 21:5 у Зәкәрийа 9:9-да: .....

Б Иса сәр щәшька к'әре р'унышт у чу Оршәлиме, чымки заньбу кö сын'ета wi һатыбу, Йуы'энна 17:1.

25. Эва қырара Xwәде бу кö көр'e xwә бъда дәсте мәръва, wәки wi бъкёжын. Эм К'аред Шандийа 2:22-23-да чь дьбинын?

a) Алийе мәръвада: .....

б) алийе Xwәдеда: .....

Б Мәръва бәр Иса к'ынщ у ч'ыңылед дара сәр р'e ရ'адыхстын. Эва ә'дәтәки кәвүн bona эскәра йан сәрәскәред сәрк'ети бу. Бона ве йәке Мәтта 21:9, Мардос 11:9-10 у Йуы'энна 12:13-да жи бъхунә. Чawa әм пәй дö стәйркар'a дьбинын мә'нийа хәбера «Һосанна» аяа йә: «Шыкъри бъльндайиеда». Р'аст ә, Иса wәкә П'адше Исраеле ынатә қәбулкърыне, ле әw зә'ф бәр xwә к'әти бу.

26. Чәнд р'ожа шунда ә'лаләте бәр Пилато чь кърә қир'ин?

Луqa 23:18+ 21+23-да: .....

27. Гәло Иса заньбу, кö ә'лаләт фыкъра xwә зу дъгөнезә, чахе йед ы'юкәмдар ве йәке дъхвазын?

Йуы'энна 2:24-25-да: .....

28. Иса чьма сәр Оршәлиме гърийа? Луqa 19:41-44-да:

Б Иса нә bona xwә гърийа, ле bona мъләте Исраел. П'ехәмбәртия Иса сала 70-да бъ дәсте Тибәройе Qәйсәр ынатә сери. Оршәлим ынатә өверанкърыне у мъләте Ѣзыу жъ wәлате xwә ынатә съргункърыне.

29. Паше әм Луqa 19:45-46-да дъхунын кö Иса п'арыстгәнеда йед кö дъфъротын дәрхстын. К'әрәма xwә Ишайя 56:6-8 у Йерәмия 7:11-14 -да бъхунә.

Иса әw чьма дәрхстын? .....

30. К'әрәма xwә ныя Луqa 19:47-48 у 20:1-7-да бъхунә. Эм въра дьбинын кö сәрәкед к'аина у гърәгъред Ѣым'те пәй Иса к'әтъбун, кö чawa wi бъкёжын. Р'ожа дынә әw ы'евр'a к'әтънә ы'ощәте у wана жъ Иса пърси: «К'е әв ы'юкәм дайә тә?»

Гәло тö вәгәр'андына Иса р'еза 4-да чawa фә'м дъки? .....

К'әрәма xwә Мәтта 21:28-32-да бъхунә, Иса чь щаб да wан.

31. Мәсәла р'әзе търийа у р'әзвана Луqa 20:9-19-да, сәрь'ышкийа ферьси у өзүнзана ә'йан дъкә. К'әрәма xwә әве мәсәле ныя шыровә кә. Ишайя 5:1-7 у Мәтта 23:29-37-да жи бъхунә.

Бона р'астфэ'мкърьна «сэре э'нишке» фэръэнгоке р'уп'эла 501-да бънье'р'э.

32. Нъяа Р'омайи 9:30-33 у 11:11-12-да бъхунэ. Гэло Хвэде дэст жь щымэ'та хвэ кыр?

.....
К'эрэма хвэ Р'омайи 11:13-31 у Луца 15: 31-да дэргэдээ мълэте Исаеле жи бъхунэ .

19 Щэфак'ышандын у мърьна Иса Мэсиь - Луца 22 - 23

 Хъзмэтк'арийа Исаиэ ашкэрэ иди хълаз бу. Йүү'эннайе шанди сэред 13 - 17-да ындава шан тыштед кё р'ожа ахрийа Исада өвчмин бь үур-гыли ньвиси. Эм теда дъбиньн кё:

- Иса ныгед шагъртед хвэ шуштын у бь ви тъяри нэхшэк да wан,
- Иса т'эви шагърта Шива Щэжына Дэрбазбуне xwar,
- Иса ые сэр р'ийа Гетшэманийеда ын дькър,
- Иса bona башармэнда дёа кыр.

1. Эм Луца 22:1-6-да дъхуньн кё Щынудайе Исхэрьоти т'эви сэрэкед к'аина хэбэр да, wэки Иса бъдэ дэсте wан.

Гэло к'и к'этэ өлпэ дыле Щынуда? .....

2. Йүү'энна 12:5-да ынэк дэргэдээ хэйсэте Щынудайе Исхэрьоти готийэ. Мэтта 26:14-15-да жи бънье'р'э.

a) Эх чь мэрв бу? .....

Луца 22:47-48-да эм дъхуньн кё Щынуда бь р'амусане мамосте хвэ да дэсте нэйара. К'эрэма хвэ Мэтта 13:38-39 у Йүү'энна 6:70-71-да жи бъхунэ.

б) К'эрэма хвэ К'аред Шандийа 1:18-да бънье'р'э, гэло чь пэйр'а ль Щынуда өвчми?

.....
Ле чава мэ дитийэ, ые жь дэстпебуна хъзмэтк'арийа Исада сийа хач сэр р'ийа wи ыэбу. Wi ыэр зэманида заньбу кё өве бэрбэ мърьне ыэр'э.

3. К'эрэма хвэ ван щийа бъхунэ у хэбэрэд Исаиэ ындава мърьна шида бъгэр'э.

a) Мэтта 9:15-да: .....

б) Мэтта 20:18-19-да: .....

.....
в) Мэтта 26:12-да: .....

Г) Йуъ'энна 10:11 у 10:17-да: .....

.....

Д) Луqa 17:25-да: .....

.....

.....

Эм Луqa 22:7-13-да дыхунын кё Isa чэнд шагъртед xwə шандын, wəki Щэжына (э'йда)
Дэрбазбуне ыазыр бъкын. К'эрэма xwə фэрьэнгоке р'уп'эла 525-а бын «Щэжына Дэрбазбуне»
у «Щэжына Нане Шкэва»-да бъхунэ.

4. Ныңа Луqa 22:14-20 у Дэрк'этын 12:23-27-да бъхунэ. Гэло тё хэбэрэд Isa чаша фэ'м дыки?

а) Р'еза 19-да: «Эва бэдэна мын э...». .....

.....

б) Р'еза 20-да: «Эва к'аса пэймана ну йэ, пе хуна мын гьредайи йэ...». .....

.....

Дэрьэда «пэймана ну»-да к'эрэма xwə Ибрани 8:7-13-да жи бъхунэ.

5. Бэлки шагърта хэбэрэд Isa у мэ'нийа ве сы'эте фэ'м нэкърын, чымки нав wанда дэ'w
пешда ыат, кё к'ижан we йе ыэри мэзын бе ы'эсабе. К'эрэма xwə р'езед 24-30-да бъхунэ.

Йе ыэри мэзын нав шагъртада бъра чаша бэ? .....

.....

6. Isa р'езед 28-30-да дэрьэда мэзьнайийа шагъртед xwəда чь гот? .....

.....

7. Р'езед Луqa 22:31-34-да Isa дэрьэда инк'аркърна Пётрус п'ехэмбэрги гот. Ле Isa bona ве
йэке ые хэм кър у bona шагърте xwə дёа кър.

Isa bona чь дёа кър, р'еза 32-да? .....

.....

 Р'езед 35-38 зэ'мэт тен фэ'мкърье, чымки өш нэятынэ шьровэкърье. Isa нэхвэст кё
шагърт дэстпекън бь шура лехын, чаша эм Луqa 22:49-51-да дьбиньн. Isa xwəха сэр р'ийа
тэнгр'а дьчу. Ле wi шагъртед xwə'ra гот кё р'ожед гъран у к'ин-бохийе we бен сэр wan. Дьбэ
кё шагърта диса хэбэрэд wi фэ'м нэкърын, лэма Isa гот: «Бэс э».

8. К'эрэма xwə р'езед 39-40-да бъхунэ. Isa чь гот ындава щэфайе кё we бе сэр wi?

Р'еза 42-да .....

9. Бав Xwәде чь кър? .....

.....

Гъртъна Иса - Луqa 22:47-53, Mәтта 26:47-56, Йуъ'әнна 18:1-10

Б Иса т'ё щара т'ё гёнэ нәкърийә, нә бәр мәръва, нә жи бәр Xwәде. Бона фә'мкърына ве йәке Р'омайи 3:10-12, 6:23 у Йуъ'әнна 14:30-31 у Ибрани 4:15-да бънъер'ә. Бәле, жъ алийе мәръва ыәзи-нәйәзи бу, кө Иса ыатә гъртын у дишанкърыне. Ле әм Луqa 19:10 у К'аред Шандийя 2:22-23-да дъбинъын, кө әв лъ гора т'вдира Xwәде бу. Йе Xwәйqәwat xwәха xwә да дәсте беңәвата.

10. Иса лъ гора Луqa 22:53 у Йуъ'әнна 10:17-18 чьgot, кө әw р'ысқата (ә'хтәрийа) wi бу?

.....

11. Лъ Мәтта 26:53-да бънъер'ә Иса дәръәда гъртъна xwәда чьgot? .....

.....

12. Бәри гъртъна xwә Иса чь р'әм кър? Луqa 22:49-51-да .....

Б Чахе кө Иса нава щәфе гъранда дöа дъкър, худана wi бу мина дълопед хунейә гър. Эм нъзанън әw съы'эт чъпас гъран бу. Гәрәке әм бинънә бәр ч'ә've xwә кө Иса бәрбъ мъръна xwә чу у әв т'әви дишана Xwәде лъ сәр ы'ему гёнед мәръва гъредайи бу.

Ле пәй ве йәкер'а әм к'амылтийа Иса дъбинъын. Wi холаме сәршер qәнц кър у qәт хәбәрәкә хъраб жъ дәве wi дәрнәк'әт.

Мә дәръәда инк'аркърына Пәтрусада дәрса 5-да xwәндийә. Ле әм дыхазын бир бинън кө т'ене Пәтрус у Йуъ'әнна ы'ешша сәрәкк'аңында незики Иса бун. Пәтрус Иса инк'ар кър, чымки әw търсийа у съст бу. Шагъртед майин р'әви бун.

Иса лъ бәр дишане - Луqa 22:63 ы'ета 23:25

13. К'эрәма xwә Луqa 22:63 ы'ета 23:25 бъхунә. Луqa нъвиси кө Иса бәр сәрәкед к'аңына, щъвина гърэгъра, Пилато у Йеродәс сәкъни. Эм Мъзгинийа Йуъ'әннада дъбинън кө әв р'ож ы'е чәтын бу. Иса бърнә бәр к'ижан мәръва?

a) Йуъ'әнна 18:13-да .....

б) Йуъ'әнна 18:24-да .....

в) Луqa 22:66-да .....

г) Йуъ'әнна 18:28-29-да .....

д) Луqa 23:7-8-да .....

е) Луqa 23:11-да .....

Хачкърьна Иса - Луца 23:26-49

Иса събәне зу, сън'ета нәнада ыатә хачкърьне (wəхте р'омайи: сън'ета съсийа) у өш пышти нивро сън'ета съсийада мър (wəхте р'омайи: сън'ета нәнә)

14. а) Луца 23:34-да Иса бона к'е дёа кър? .....

.....
б) Луца 23:43-да Иса к'ер'а хәбәр да? .....

в) Иса Йуь'энна 19:25-27-да чь кър? .....

г) Иса Мәтта 27:46-да к'ер'а хәбәр да? .....

Сәбәбе цир'инийа wi чь бу? .....

.....
д) Иса Йуь'энна 19:28-да чь гот? .....

е) Иса Йуь'энна 19:30-да чь гот? .....

з) К'эрәма хвә Луца 23:46-да быхунә, кö хәбәред Исаиә хълазийе чаша бун? .....

Пәй мърьнер'а щынийазе Иса жь хач аниң хваре. Никодемо у Усьв жь бажаре Аримәт-йайе өш аниң кърьнә т'ярбәкә т'эзә, Мәтта 27:57-60, Мардос 15:42-46, Луца 23:50-53 у Йуь'энна 19:38-42-да.

Дәфынкърьна Иса незики сън'ета шәша еваре бу, бәри кö щәжъна т'ярдәрәккърьне дәстпе кър, кö щәжънәкә мәзын бу, Йуь'энна 19:31, Мардос 16:1 у Луца 23:54-да.

15. Лъ гора Мәтта 27:61-66 we р'ожеда чь өшүмми? .....

Иса р'ожа ини, р'ожа т'ярдәрәккърьнеда ыатә кöштьне. К'эрәма хвә фәръенгоке р'уп'эла 515-да дәрьәда «р'ожа т'ярдәрәккърьне» быхунә.

К'öлфәта зу зу бъярәт к'яр'ин ыазър кърьн, бәри кö р'ожа шәмийе сън'ета шәша дәстпекъра, чымки р'ожа шәмийе р'ожәкә пиroz ә. Изьна щыңуя т'ёнә кö быхәбътын. Р'ожа дынә жь ы'әфтийа т'эзә (ләде) өшана чун, wәки бъярәт щынийазе Иса дын, Луца 23:56 у 24:1.

20 Рабуна Иса у жоръылатына шийә ө'змана

Һ'ему мәрьвед кö wəхте хвәда ы'име дин данин, мърьн. Жь пәйчуйед wан т'ö кәси нәгот, кö өш жь мърьне р'абуйә. Т'әне Иса жь мърьне р'абу у ы'ета иро дъжи. Эва йә ы'име башәрийа мә. Пашлосе Шанди 1.Корынт'и 15:14+17-да дъбәҗә: «Һәгәр Мәсиң жь мърьне р'анәбуйә, кö ѿса йә даннасийа мә жи бош-бәтал ә у башәрийа wә жи бош-бәтал ә». Бы хәбәред дын: Һәгәр р'абуна Иса жь мърийа р'аст нибуя, ы'име башәрийа мә жи we қәлп буйа у we динәки мина йед майин буйа. Ле К'ытеба Пироз избат дъкә, кö Иса р'абу, гәләк щара хвә нишани шагърта кър у пәй чыл р'ожида чу ө'змана. У өв бәр ч'ә've гәләк шә'да өшүмми, wәки р'абуна Иса жь мърийа избат бъкын у мәрьв башәр бъкын, К'аред Шандийа 1:1-11.

Чawa Иса нэ бь ыавене мәрийа жь дийа xwә бу, ле жь сöр'a Хwәде бь р'умәт бу, ѿса жи чуйина wi э'змана бь хwәйир'умәти бу. Эм Филипи 2:8-11-да аяа дъхунын: «Иса xwә нымъз кър, ы'ета мъръна сэр хаче. Бона ве йәке Хwәде әw ые бъльнд кър у навәки ѿса п'ешк'еши wi кър, кö жь ы'ему нава бъльндтър ә, wәки ыәр чок ль бәр наве Иса бътәвә, ыәгәр ль э'змен бә, ыәгәр сэр дъне бә, ыәгәр ль дийаре мърийа бә у ыәр зар-зыман иqrар кә, кö Иса Мәсіль Хöдан ә, bona р'умәта Бав Хwәде».

Лъ гора э'дәте Ѣьнуяа р'ожа ы'ефтийейә пешън, ыәр гав р'ожа шәмийеда съ'ета шәша евареда дәстпедъкә. Р'абуна Иса навбәра съ'ета шәша р'ожа шәмийе у бәрбанге р'ожа лә'де qәшьми, бәри кö к'öлфәт гъыштынә сэр т'рбе.

1. К'әрәма xwә Луqa 24:1-12-да бъхунә у навед wan мәръва бънъвисә, кö ыатынә сэр т'рбе.

Луqa 24:10 у Marqos 16:1-да: .....

у Йуь'энна 20:2-10-да: .....

Щьнуяа паше got, кö бәдәна Иса жь алийе шагъртед шида ыатийә дъзине.

К'әрәма xwә Mәтта 28:11-15-да бъхунә сәрәкед к'аынина у р'успийа чь фелбази кърын.

Иса пәй р'абуна xwәr'a xwә нишани мәръва кър

Иса жь дәй щара зедәтър xwә нишани шагъртед xwә кър.

2. a) Иса xwә Йуь'энна 20:11-18-да нишани к'е кър? .....

б) Mәтта 28:1+9-10-да: .....

в) Луqa 24:13-32 у Marqos 16:12-13-да: .....

г) Луqa 24:34-да: .....

д) Луqa 24:35-49-да: .....

е) ы'ефтәке шунда лъ гора Йуь'энна 20:26-29-да: .....

- ə) Йуь'энна 21:1-14-да: .....
- ə') 1.Корынт'и 15:6-7-да: .....
- з) Мэтта 28:16-20 у Мардос 16:15-16 у К'аред Шандийа 1:1-11-да: .....
- ж) К'аред Шандийа 9:5 у 1.Корынт'и 15:8-да: .....

Иэгэр шэ'дед р'абуна Иса мэрьвед хэриб буна, бэлки ынгэ шэ'дэтийа ване хельф бъбуяа у мэрьв дькарьбу дöдьли буйя. Ле өw шэ'дэ шагыртед wи бун. Эвхана кё ы'але гъранда бун, бь тънэре хwэ избат кърын кё Иса жь мърьне р'абуий дитынэ. Гэлэк жь ван жи bona ве йэке ытьнэ кёштыне.

Р'абуна Иса жь мърийа у бэрэд we

Р'абуна Иса жийина шагыртед хwэ гоњаст. Чава Иса соз дабу, wи Р'оñ'е Пироз шанд. К'эрэма хwэ К'аред Шандийа 2:1-13-да бъхунэ. ынгэ ы'энити бу өшq у шайи, дылтэнги бу гоман, бет'ааэти бу т'ааэти, търса ван бу мерхаси у дöдьлийа ван жи бу сэрвхахти. Мэсэлэ Пётрусе шанди: Бэри мърьна Иса өw жь щарике търсийа, чава мэ Луца 22:56-57-да хwэнд. Ле паше wи Оршэлимеда мерк'ими у ашкэрэ даннасин дькър. К'аред Шандийа 2:14-40-да.

Р'абуна Иса гэлэк тъшт гоњастьн

- 3. a)** Р'омайи 1:4 чь дьбежэ? .....
- .....
- б)** Ль гора Эфэси 1:19-20 Хwэде чь кърийэ? .....
- .....
- 4. a)** К'аред Шандийа 13:27-39-да бъньнер'э кё Иса ван башэрмэнда чь ыазър кърийэ: .....
- .....
- б)** Ньха 1.Пётрус 1:3-5-да бъхунэ кё Бав Хwэде чь дайэ башэрмэнда: .....
- .....
- 5.** Эм чава занын, кё өме пэй мърьнер'а бъжин? Йуь'энна 14:19-20-да бъгэр'э. .....
- .....

Жорьлатына Иса

Гэлэк щи К'ытеба Пирозда ыенэ кё жорьлатина Иса ын дькън.

- 6. a)** К'эрэма хwэ Зэбура 110:1-да бъгэр'э кё Хwэде ындава щийе Исаийэ ө'зменда чь гот:
- .....
- б)** Зэбура 68:18-да: .....
- .....

Нъяа К'аред Шандийа 7:55-56-да жи бъхунэ.

7. Иса bona жоръялатьна xwə ńе пешда чэнд щара да э'йанкърье. Wi чь гот?

a) Йую'энна 6:62-да: .....

.....

b) Йую'энна 20:17-да: .....

8. Жоръялатьна Иса бъ чь щур'эйи զәшьми? К'эрәма xwə Луqa 24:51 бъхунэ.

.....

9. Гэло Хёдане мэ нъяа к'идэрэ йэ? Эфәси 1:20 у Колоси 3:1-да бъхунэ: .....

.....

10. Эw щийе р'умәтийе кё Иса нъяа р'уныштийэ, өши бе шәр'кърын нәстанд.

К'эрәма xwə Колоси 2:15-да ль хәбера бъгэр'э, кё сәрк'этъна Иса сәр ы'öкөмәтед тэ'ристанийе шьровәдъкън.

.....

.....

11. Иса нъяа чь дъкэ bona йед кё башэр дъкън?

a) К'эрәма xwə Р'омайи 8:34, Ибрани 7:25 у 1.Йую'энна 2:1-да бъхунэ.....

.....

b) Ибрани 9:24-да: .....

v) Йую'энна 14:2-3-да: .....

12. Эм ль гора Ибрани 4:15-16 чь бъкън? .....

.....

13. Нъяа 1.Корынт'и 15:51-52 у 1.Т'есалоники 4:16-18 бъхунэ у бънъвисә кё өв щи чь bona р'абун у жоръялатьна xwəденаса ьин дъкън.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

14. Шандийа дәръәда чь р'умәтеда 2.Корынт'и 5:1-8, Филипи 3:20-21 у Йую'энна 3:1-3-да хәбэр дан?

.....

.....

.....

.....

 Иса жъ мърье р'абу у ылк'ышийа жоре. У Xwәде ыэр тышт кърә бын п'ийед wi у әw bona щъвине к'офш кър чawa сәрвепе ыэр тышти, Эфәси 1:22. Эм Колоси 1:19 у 2:9-10-да дъбинън к'о т'эмамийа бънийат'а xwәдетийе нава Исаие бәдәнида йә. Ләма Xwәде нава мәда дъминә ыәгәр эм т'эви Иса гъредайи бъминън. Xwәде п'ешк'еш данә щъвина xwә, к'о ынәк бъбынә шанди, ынәк п'ехәмбәр, ынәк мъзгиндар, ынәк жи сә'ви у дәрсдар, Эфәси 4:8-12-да. Иса Р'о'е Пирози жъ Баве станд у жорда баранд, К'аред Шандийа 2:33-36 у Йү'энна 7:37-39-да. Р'ожәке әwe диса бе к'о щъвина xwә бъбә щем xwә, wәки әw ль к'о бә, щъвин жи ль we дәре бә, Йү'энна 14:1-3-да.

Бэлэ өзэ зутыре bem – АМИН!
Wэрэйа Хёдан Иса! Эйянти 22:20

Нъя we гэлэ баш бэ, ынгэр тё дёйайе шыкьрдари йан чэнд фыкьред xwэ дэрьёда wan тыштед мэзында бынъвиси.

Жийина Иса Мэсиh

Дэрсед Мъзгинийе

Щаб

Дэрса 1 - Буйина у зар'отийа Иса Мэсиь

- 1 Иса Мэсиь бэри кё жь дийа хвэ бьбуйа у бъяата дыне өв т'эви Хвэде бу у хвэха Хвэде бү.
- 2 а) Wan бь ч'э'вед хвэ тыштед өшвьми дитын у бь ньвисаре хвэстүн шэ'дэтийа р'аст бъдьн.
б) Эв ьятынэ ньвисаре wэки үун башэр кын у бь ве башэрийа пе наве Иса жийина wэ үэбэ.
- 3 а) Мэлжак'эт Йыбрайил бэри ьятына wi, Зэкэрийава хёяа бу.
б) Мэлжак'эт Йыбрайил бона ьятына Иса, Мэрийэмэр'a гот.
в) Мэлжак'эт хэвнеда хотэ Усьв кё нэтырсэ.
г) Усьв гоёдариа мэлжак'эт кыр.
д) Мэрийэм сэрик да Елизабете.
е) Буйина Йүнэннайе ныхомдар.
ж) Навньюисара мэрьва.
з) Усьв у Мэрийэм чунэ Бэйтлэй'ме.
- 4 Мэрийэм
а) бажаре Нысрэте, Щэлиледа
б) өзэкэ бык'эр, нишанкыри бу
в) Эва бу дийа Көр'e Хвэде.
- 5 Иса йан Иисус - Эва үүнаний өв бона наве ибрани «Йэшуа».
- 6 Йэшуа = Хылазкыр
- 7 Эв мэзин бэ. «Көр'e ье үэри жорын». Ходан we т'эхте баве wi Дашид бьдэ wi. Эв ү'ета-ү'етайе п'адшатийе сэр мала Агууб быкэ. Хылазийа п'адшатийа wi we т'ёнэ бэ
- 8 а) К'эрэмэт: Өзэкэ бык'эр we көр'эки бинэ.
б) Сөр': Кө Хвэде бу инсан
- 9 Көр'e Хвэде
- 10 а) Нысрэт
б) Щэлиле
в) Бэйтлэй'м
- 11 Чымки бь дэсте п'ехэмбэра аяа ньвисар бу.
- 12 Шыванед Бэйтлэй'ме
- 13 Мэргини бона т'эмамийа мълэта бу.
- 14 Хылазкырэк, Мэсиь, Ходан
- 15 Эв ьята дыне кё ү'ему мэрьва жь гонёид wan аза кэ у wan хылаз кэ.
- 16 Хылазкыре к'фшкыри, Ходан, Көр'e Хвэдэйе сах, Хэбэр - бь к'эрэм у р'астийева т'яжи.
- 17 Мэлжак'ета пэсъне Хвэде дьдан.
- 18 а) Шыван вэгэр'ийан, шыкыри данэ Хвэде у т'эмамар'a гыли дькырьн.
б) Үэр кэс зэндэгьрти дьма.
в) Мэрийэм ү'ему тышт дыле хвэда хвэйи дькырьн у ль сэр wan дьфыкыри.
г) Шымь'ун бь р'ебэрийа Р'ён' ьята п'арьстгэне, Иса ылда у да өйан кырьне. Wi п'ехэмбэрти кыр.
д) Усьв жи зэндэгьрти мабу.
- 19 а) кё Иса бьбэ р'онайийа бэр ч'э'вед нэшцьнуйя,
б) кё Иса бьбэ өдьр-нёрмэг щымэта Исраел'r'a.
- 20 Көр'e we бона гонёид т'эмамийа мэрьва сэр хач мэр.
- 21 Эм жь буйина хвэва гонёк'ар ын, ле Иса гонё нэкыр у т'о хьраби жь дэве wi дэрнэк'эт.
Эм бь биринед wi өнцүү бун.

Дэрса 2 - Йуь'эннайе Ныхёндэр

- 1 Тибэройое Qэйсэр, Пилатойе Понтийо, Һеродэсе сэрвере Щэлиле, Филипойе сэрвере Итуртайе у Трахонидайе, Лусанийасе сэрвере Авелинийайе, Һэнане сэрэkk'аин, Qэйафайе сэрэkk'аин
- 2 Ҙанун у п'ехэмбэра ь'ета зэмане Йуь'энна к'ышанд.
- 3 Хэбэра Xwэде Йуь'эннар'a ыат.
- 4 Жь гёнэйкърыне вэгэр'ын у бь аве бенэ ныхёмандыне.
- 5 Эши щымэ'т bona ыатына Хёдан ыазър кыр, wэки ыэр кэсе азайийа Xwэде бьбинэ.
- 6 «Тö кэс жь wi мэстэр нэбуйэ, ле П'адшатийа Э'зманада ѹе ыэри бьч'ук жь wi мэстэр э». Йуь'энна щымэ'та Исрале bona Мэсиy ыазър кыр, Малахи 3:23. Йуь'энна п'ехэмбэре пашын бу дэма П'эймана Кэвьында. Бь ыатына Иса иди дэма П'эймана Ну дэстпебу у П'адшатийа Э'змана bona wan э, йед кё пэй Иса дьчын. К'эрэма xwэ дэрьэqa фэ'мкърына «П'эймана Кэвьын у Ну»-да фэрьэнгоке r'уп'эла 512-да бъньнер'э.
- 7 a) «Эз эw дэнг ым кё бэ'рийеда дыкэ гази: «Р'ийа Хёдан р'аст бъкын!»
b) «Эз нэежа мэ кё бэнед чархед wi жи вэкъм».
v) «Эз нэ Мэсиy ым, ле ѿе ль пешийа wi шанди мэ».
g) Эw минани дэстэбъраке зэ'ва бу. Дыле wi шабунева т'жи бу.
- 8 Wi хот: «...ч'ежкэд мэра. Һун нькарын жь хэзэба te бэр'эвьн». К'эрэма xwэ bona «ферьси» фэрьэнгокеда, r'уп'эла 521-да у bona «садуци» r'уп'эла 518-да бъхунэ, эw чь мэрьв бун.
- 9 Wan т'ье: «Бърачим баве мэ йэ», лэма Xwэде we мэ qэбул кэ.
- 10 Эм чь бъкын?
- 11 «Бь кьред өнцөн бэдүнэ к'ьфше, кё ыун жь гёнэйкърыне вэгэр'ийанэ». Бэр Xwэде ыэр кэс bona xwэ щабдар э.
- 12 a) «Дö дэст к'ынще к'е ыэнэ, бъра йэки бэдэ wi, ѿе к'е кё т'ёнэ у хэрэке к'е ыэйэ, бъра диса ѡса бъкэ».
(Tö chawa xwэ ы'з дыки, ѡса жи бърайе xwэ ы'з бъкэ.)
b) «Чьыдас жь wэ te хвэстъне жь wi зедэтэр нэстинын».
v) «Кэсэки нэшелинын, бебэхтийе нэкын, бь ыэде xwэ r'ази бын».
- 13 «Гэло эв э Мэсиy?»
- 14 Йуь'энна хот: «... Эз нэежа мэ бэнэ чархед wi жи вэкъм...».
- 15 Һеродэс Йуь'эннаavitэ кэле.
- 16 Щэлат сэре wi лехьст.

Дэрса 3 - Иса те ныхёмандыне

- 1 Ль ч'еме Урдёне, незики Бэйтанийайе.
- 2 Йуь'энна хот: «Эз ы'эвши мэ кё жь дэсте тэ бэмэ ныхёмандыне».
- 3 a) Э'зман вэбу у Р'ёy'е Пироз бь бэдэни мина кэвоткэке сэр wi дани.
b) Дэнгэк жь э'змен ыат кё дыгот: «Tö ии кёр'е мьни дэлал, кё эз жь тэ r'ази мэ».
- 4 Иса өт т'о тышт бе баве xwэ нэкыр у гоьдариийе ыин бу. Эм жи дьбежын кё ы'зкърын нэ бь готьне йэ.
- 5 Иса т'о гёнэ нэкыр, ле мина мэрьва ыатэ ныхёмандыне. Эши vi щур'эйи qольхийа Йуь'эннайе ныхёндэр mak кыр. Эм вьра дьбиньи кё Бав, кёр'е wi Иса у Р'ёy'е Пироз т'эв ыэв бун.

Дэрса 4 - Щеръбандъна Иса

- 1 Р'öй' бäre Иса да бär'ийе.
- 2 Иса т'эви р'ëwъра бу.
- 3 Се щара
- 4 Мëнийиа жьмара 40 зэмане щёфа йë у бь ви аwайи жи чапëк э bona дэрëща ыазыркырне у к'амылтийе.
- 5 «Иегэр тё Köp'e Xwëde ии...» Wi xwëst Иса дöдьли кë кö ëw нë Köp'e Xwëde йë.
- 6 Иса вëгэр'анд: «Ньвисарë...» Мирещын хëбера Xwëde bona ы́лæk'арийа xwë ани хëбате, ле Иса Хëбера Xwëde бь фëмина р'аст вëгэр'анд. (Хëбэр т'эви Xwëde бу, xwëха Xwëde бу, хëбэр ыатë дыне бу мëрьв.)
- 7
  - а) Мылайак'эт Мëрийемер' хёя бу.
  - б) Мылайак'эт ыатын щëм шывана кö bona буйина Иса wanr'a бежын.
  - в) Мылайак'эт хëвнеда Усьвва хёя бу, wëki быр'ëвнë Мисьре.
  - г) Мылайак'эт диса хëвнеда Усьвра гот кö вëгэр'ынë Нысрёте.
  - д) Мылайак'эт сëр ч'ийайе зэйт'уне qëwat да Иса.
  - е) Мылайак'эт кëвир жь бэр т'ëрба Иса weda кыр у сëр r'унышт.
  - ж) Пэй чийаметийа Исаr'a дö мылайак'эт т'ëрба шида r'уныштыбун.
  - з) Гава Иса чу э'змана дö мылайак'эт шагытар'а готын кö вëгэр'ынë Оршэлиме.
  - и) Иса we т'эви мылайак'этед xwë диса бе.
  - ж) Чахе кö ы'ему мëрьвед бъжарти бэр т'ëхте Xwëde бысëкынъын мылайак'эт жи we пëсыне Xwëde бьдьн.
- 8 И'эзкырна дынийайе, дыльавъжи у ч'ëвнавъжи, к'обар-бабахийа ви э'мьри,
- 9 Иewайе дит кö bona xwarыне баш бу. Емиш бэр ч'ëвд we xwëш бу. Иewайе xwëст бьбë минани Xwëde.
- 10
  - а) Иса р'ожи гырт у быр'чи бу; Мирещын гот: «...дэ бежэ ван кëвира кö бьбынë нан».
  - б) «Иегэр тё кёp'e Xwëde ии дэ xwë бавежэ xware».
  - в) Иса xwëст кö Мирещын алт' кë, нэ кö wi быр'ëбинэ.
- 11
  - а) Гэрёке эм хëбера Xwëde баш нас бькын у р'аст фëм бькын.
  - б) Гэрёке эм бэр Xwëde шкëсти бын, мьцабыли Мирещын бысëкынъын у эве жь мë быр'ëвэ.
- 12 Xwëde амьн э, ëw наыелэ кö эм жь qëwata xwë дэр бенë Ѣщеръбандыне.

Дэрса 5a - Шагыртед Иса - Пётрус

- 1 Йу'энна, Эндрашыс, Шымьун, Филипо, Натаниел
- 2
  - а) Аqуб, б) Мëтта
- 3 Леви, Наве ви шагырти жи Мëтта бу, Мëтта 9:9
- 4 Иса т'ëмамийа шëве бэр Xwëde бь дёайе дэрбаз кыр.
- 5 Шымьун Пётрус, Эндрашыс, Аqуб, Йу'энна, Филипо, Бэртоломэйо, Т'ума, Мëтта, Аqуб, Тэдайо, Шымьун, Щынудайе Исхëройоти
- 6 Шымьуне wëлатp'арyst
- 7
  - а) р'еза 14-да: кö т'эви wi бьминын у wan бышинë, wëki даннасин кын.
  - б) р'еза 15-да: кö щына жи дëрхын
- 8
  - а) Пётрус мерхас бу у т'ыме лëз дык'эт
  - б) Пётрус xwëха xwë мëзын дëдит. Wi т'ыме чawa фëм дыкър ѡса жи дыкър. Өw xwëда гëлëки амьн бу.
- 9
  - а) Пётрус лëз дык'эт у зу йа xwë дыгот.
  - б) Пётрус гëлëки мерхас бу, ле паше тэнгасийеда търсийя.
  - в) Пётрус гёйдари кыр, ыёма ве дëме пэй Иса чу.
  - г) Wi дëвса ы'емуйя Ѣшаб дыда.
  - д) Wi р'астийа Xwëde жь дëсте Р'öй'е Пироз нас кыр у мерк'ими хëбэр дыда.
  - е) Щарана Пётрус хëбэрэд Иса фëм нëдькър.

- 10 а) Пэтрус дэръеңа хвәда хвә йәки мерхас дъдит.
 б) Пэтрус беңәват бу, р'азайи.
 в) Wi хвәст бъ шур али Иса быкә.
 г) Пэтрус хвәст амьн быминә.
 д) Пэтрус жъ мәръва тъсийа. Эви Иса инк'ар кър.
 е) Инк'аркърына Пэтрус щара дöда
 җ) Пэтрус щара съсийа Иса инк'ар кър.
 Пәй инк'аркърынер'a Пэтрус сәр къре хвә п'ошман бу у хвәда дышәвти.
- 11 Пэтрус əw готына Иса ани бира хвә ... дәрк'етә дәрва у к'елә-к'ел гърия.
- 12 а) Щәм шагъртед Иса у Пэтрус
 б) Бәлки ье Пэтрус хвә ń'есаб нәдькър чаша шагъртәки Иса. Ле Иса п'ошманбуна wi дит у бъ ви ашай да к'ыфше кö əw Пэтрус wәкә шагърте хвә qәбул дъка.
- 13 а) Иса жъ Пэтрус пърси: «Тö мън ń'з дъки?» Йүн'энна 21:19-да Иса Пэтрусл'a гот: «Пәй мън wәрә».
 б) Иса гот: «Шъвантыйе лъ пәзед мън бъкә».
- 14 а) «Те Кифас бейи готыне». Мә'на Кифас жи əв ə: «Qәйа». «Лъ сәр ви қәйайи əзе щъвина хвә чекъм у қәшата мъръве we пе ныкарбә».
 б) Wi гөр'a Xwәде кър, нә кö йа мәръва. Пэтрус бу сәрвеге пешын лъ щъвина башәрмәндед Оршәлиме.
- 15 а) «Тö к'ода жи ńәр'i, əзе пәй тә бем».
 б) Иса к'ыфш кър кö пәйчуйина wi ńежайи ń'ему зәмәтийе йә. Мәтта 6:33-34-да жи быхунә.
- 16 Газикърына Иса Мәсиъ ёса бәрбъч'əв ə кö сәр ńәр тыштири'a йә, сәр мал у ə'дәта жи. Ле əм чъ дъдын жи, əме ье гәләк бъстинън.
- 17 Хәбата даннасинийа П'адшатийа Xwәде bona жийина ńәр-ńәйе йә. Йе кö ве хәбате дъка, гәрәке мина щотк'ар дöдьли нәбә, пешда бъныңер'ə у р'астә-р'аст ńәр'ə.

Дәрса 5б - Шагъртед Иса - Йүн'энна, Аqуб у Эндрашъс

- 1 а) ...ие кö Иса же ń'з дъкър. б) ...ие кö Иса же ń'з дъкър
- 2 а) Наве бърайе Йүн'энна Аqуб бу.
 б) Əw мә'сигър бу.
 в) Аqуб у Шъмы'ун
- 3 «Жъ вър шунда те мәръва мина мә'сийа бъгъри». Шагърт we мәръва бинънә щәм Xwәде, wәки азабуне бъстинън.
- 4 У қәйък дәрхъстьнә бәже, ńәр тышт қыштын у пәй Иса чун.
- 5 Аqуб у Пэтрус
- 6 а) Р'абуна киза Йайиро, б) Нур у р'умәта Иса, в) Бахче Гетшәманийеда bona пыштгъртына wi
- 7 а) ń'әвша сәрекк'аңында у лъ бәр хаче Иса, б) кö əw bona дийа Иса хәм бъкә
- 8 Йүн'энна у Пэтрус
- 9 Əw бәрбъ т'рбе чун wәки бъбинън, гәло р'аст ə?
- 10 Йүн'энна
- 11 Пэтрус
- 12 Эви дит у башәр кър, ле ье нывисар фә'm нәдькър.
- 13 а) Kö'pe Гör'инийа Э'змен. Гәло əв чаша те фә'мкърыне? (Бәлки чымки əw зу ńерс дък'ет.)
 б) Йүн'энна ńәки хирәтк'еш бу bona қәдьре Xwәде. («... Мә нәышт, чымки əw пәй мә найе», р'еза 38-да.)
 в) Əw зә'ф bona ń'öküm у қәдьре хвә жи дышърмиш дъбу.
- г) Əw щарана ńерс дък'ет у фыкъред Иса фә'm нәдькър.
- 14 Пенщ к'ьтең: Мъзгинийа Йүн'энна, Нә'мед Йүн'энна 1, 2, 3 у Ә'янти

- 15 «Чымки Xwэде ёса дынья ы'з кър, кё Kör'e xwэйи тайе т'эне бэрва да, wэки ыэр кэсе кёши башэр бъкэ онда нэбэ, ле жийина шийэ ы'ета-ы'этайе ы'эбэ».
- 16 «Чawa кё мян ыун ы'з кърын, ыун жи ёса ыевдö ы'з бъкын».
- 17 На.
- 18 Kör'ед Гёринийа Э'змен
- 19 Акубе быре Йу'энна бь шур ыатэ кёштыне. Эw жь донздэй шагыртед Иса йе пешын бу, кё bona наве Хёдане xwэ ыатэ кёштыне.
- 20 Бэйтсайда
- 21 Пётрус
- 22 Пётрус
- 23 а) Эw хорте кё нан у мэ'си щэм ыэбу,
б) Чэнд мэрьвед Йунани

Дэрса 6 - Иса өзә Шәлиледа дәст бь к'аре xwэ дыкә

- 1 а) Никодемойе ферьси – Эw мэрьвәки өдьрбыльнд бу чаша профессор.
б) к'олфэтәкә самәри - Эw ыэкә бъч'ук бу. Эм вира дыбинын кё Иса т'ё кэс бъльнд йан бъч'ук ы'есаб накә.
- 2 а) «Эз жь э'змен ыатымә xware, нэ кё xwэстьна xwэ бъкым, ле xwэстьна wi, йе кё эз шандымә».
б) бажаре Нысрәте, Шәлиледа
в) Йу'энна, Эндрашьс, Пётрус, Филипо, Натаниел, Акуб
- 3 Бы өзәткара Р'о'е Xwэде.
- 4 Нав-дәнгэ wi ы'эму wәлате Щынуйада бәла бу. Эви ыин дыкър у ы'эмуя пәсьне wi дъдан.
- 5 Wi ль гора э'дәте xwэ кър у xwэст мэрьва ыин кэ.
- 6 Эва п'ехәмбәртия ындава чэнд өзәмандынада дъбежә, кё wi чахида нэятынә сери.
Эм ы'ета иро ыиви дыкын кё Иса we ыара дёда вәгәр'ә. Бона хәбәра «п'ехәмбәрти» р'уп'ела 514 фәрәнгока Мъзгинийеда жи быхунә.
- 7 «Эв нывисара кё wә иро бъист ыатә сери». Иса да к'ыфше кё өw Мәсиң ә.
- 8 а) Мэрьв зәндәгърти ман.
б) Эвания дыготын: «Нә эва көр'е Усьв ә?»
- 9 Үәгәр Иса нә көр'е Усьв ә, дә бъра өw избат кә у к'эрәмәтәке жи бъкә.
- 10 Wана өw өзбул нәкър.
- 11 а) Жынәбийа бажаре Сәрәптайе. Сәрәпта бажарәки кәвүнә незики Суре, Финикия Сурайиеда бу. К'эрәма xwэ ль хәрита wәлате Фыльстинеда быгәр'ә.
б) Нәмане жь Сурайи
- 12 Бынәлийед Нысрәте xwэстьн кё Иса бъкёжын.
- 13 а) Эw жи зәндәгърти мабун.
б) Чымки хәбәрдана wi бь ы'оком бу.
- 14 а) «Эw бь ы'оком у бь өзәтке өмьри ль р'о'ед ы'эрәм дыкә у дәрдък'эвьн». (Wана ы'окоме Иса дит.)
б) «Иро шәми ы. Qанун изыне надә кё тё бәр'a xwэ ылди». Wана т'эр'баньдана Qануне дит.
- 15 Бәле. Wi хот: «Тё Пирозе Xwэде ыи!»
- 16 На. Wi хот: «Кәр' бә у же дәрк'эвә!»
- 17 Wi заньбу Иса bona чь ыатыбу дыне, ләма хот: «Тё ыатийи ыр'a мә бини?».
- 18 Бәса Иса ы'эму дор-бәра бәла бу.
- 19 Р'еза 35-да: Иса ле ыллат ... Р'еза 39-да: Иса ль т'айе ыллат.
- 20 Дәстхәда (Ле өw ыэр гав нә ёса бу. Марәс 8:22-25 у Йу'энна 9:1-7-да бынъер'ә.)

Дэрса 7 - Хъзмэтк'арийа Иса т'эмамийа Щъустане у Щэлиледа

- 1 Э'лалэт дэрьэда ынкърьна Исада э'щебмайи дьма. Иса ы'ему нэхвэш զэнц дъкърьн у мэрьв жь щынед ы'рам аза дъкърьн. Wan дит үэки кър у хэбэрэд Иса йæk бун.
- 2 Иса ынатэ шандыне кё Мъзгинийа П'адшатийа Хвэде бьдэ.
- 3 Хълазийе к'ытеба Мъзгинийеда bona Гола Щэлиле фото шъкъл ыэйэ.
  - а) Йенисарэт - наве бажарэки кэвьн ы, кё иро т'ёнэ.
  - б) Тэбэрья - наве бажарэки к'елэка голе йэ.
  - в) Щэлилэ, наве ыэрэме йэ.
- 4 Пэтрус мэ'сигър бу у զэнц заньбу чаша мэ'сийа бывърэ. Эw жи үэстийайи бу, ле диса wi гёр'а хэбэра Иса кър.
- 5 Иса ыэр тышт ы զэнц занэ. Эм жи үэки го'дариya Иса бъкън, дъкарьн мэзънайийа wi бъбиньн.
- 6 Пэтрус хвэ авитэ бэр п'ийед Иса у гот: «Хёдан, дури мън ыэр'ы, эз ыэки гонек'ар ым».
- 7 Хёдан. Бы ви awайи wi Иса чаша Хвэде զэбул кър.
- 8 «Нэтьрсэ! Жъ вър шунда те мэрьва мина мэ'сийа бывъри».
- 9 Гава өw ые т'эви Йу'эннайе ныхомдар бун.
- 10 Wan ыэр тышт ыштын, пэй wi чун.
- 11 Wi дэсте хвэ ле хъст у ые к'оти дэстхвэда пацъж бу.
Ль гора Qануна К'аинтийе сэре 13, изын т'ёнэ бу кё ыэки дэсте хвэ данийа сэр к'отийа. Ле ы'окоме Иса ыебу, ы'ему мэрьвед кё дъятынэ ы'эм wi пацъж ыан аза бъкэ.
- 12 а) Феръси у дэрсдаред Qануне жь Щэлиле, Щъустане у Оршэлиме,
б) Тэне Хвэде дъкарэ го'на бъбахшинэ, ле Иса мэрьв ы.
- 13 а) ы'окоме Kör'e Инсан ыэйэ ль сэр дыне го'на бъбахшинэ.
б) Исаие Kör'e Инсан.
- 14 Wi ые шьлушшэ'т զэнц кър.
- 15 а) Эw пер'а-пер'а р'абу.
б) Бэле. Р'еза 20-да: «Ө'вдо, гонед тэ ыатынэ бахшандын».
- 16 ы'ему ы'эир-ы'ожмэ'к'ар ман, шъкъри дъданэ Хвэде, бы хофа мэзън дыготын: «Иро мэ тыштед нэбуйи дитын!»
- 17 а) Леви хэршгър бу.
б) Мэтта
- 18 а) хэршгър у гонек'ара
б) Эwана шагъртед Исаиэ дъзива бун. ынгэ жь търса Ѣуяа хвэ ө'ян нэдъкърьн. Ле паше өw ашкэрэ пэй Иса чун, чаша эм Йу'энна 7:50 у 19:39-да дъбиньн.
- 19 Фърцийа wan өв ы кё Леви сүшце хвэ дигт, bona we п'ошман бу у бахшандын хвэст.
- 20 Иса гази гонек'ара дъкэ. Ле ые ындава хвэда дъфъкърэ кё өw р'аст ы, ы'эвшигэбэна хвэ набинэ.
- 21 Феръси гэлэк дэрьэда ы'окоме хвэда дъфъкърин. Лэма эшана bona զэданьна Qануне дэрд дъкърьн, ле өw жь ф'емина Qануне дур дъман. Фэръэнгоке р'уп'эла 521-да бъньиер'э «феръси» чь мэрьв бун.
- 22 а) Иса б) Чахе кё Иса пэй мърын-р'абуна хвэр'а чу ө'змен.
- 23 Бы ыатына Исаиэ сэр дыне, wэхте ну - wэхте Пэймана Ну - дэстпекър. ынкърьна wi бь къред ы'зкърьне бу. Wi т'эви хэршгър у гонек'ара жи xwar. Эва bona феръсийа у Йу'эннайе ныхомдар жи гэлэки нэцчайиз бу. Ле Иса чь гот?: «Сахлэм нэ ы'эвшигэ ы'эким ын, ле нэхвэш». Мэсэлед п'арч'е т'ээз ы к'ынщед кэвьн, ыан шэрава ну у мэшкед кэвьн дъдьнэ к'ыфше: Эw ыевва накън, ѿса жи ынкърьна Иса у феръсийа ль ыев нагърьн.
- 24 К'эрэма хвэ к'ытеба Мъзгинийе р'уп'эла 528-да bona ф'емкърьна «Qанун» у «qанунзан» бъхунэ. Бэндэ ыэр гав дъхвазэ qануна хвэ хвэха чекэ у дъфъкърэ кё qанунqэданьне we р'ийя wi р'аст бъкэ. Гэлэк башэрмэнд ыэнэ кё ы'ышк у бинтэнг бунэ мина феръсийа. Эw пашда дъчын, чымки өw дъфъкърьн кё башэри тыштэки э'дэти йэ. bona ф'емина ве йэке Галати 2:15-21 у 2.Корынт'и 3:6-да бъхунэ.

- 25 Р'ожа шәмийе. Хәбат ве р'ожеда bona щымә'tа Иса але нәшайиз бу. Ле кърна шагърта хәбат бу?
- 26 Изына wан ыәбу, чымки әw бър'чи бун. Иса въра ыин кър кө ы'зкърын у р'ә'm сәр qанунqәданьнер'a нә. Ле qанунзана ль сәр Qануна Муса зедә дъкърын у жийина мәръва зә'mәт дъкърын.
- 27 На, wана фә'm нәдъкър. Бона Иса r'ә'ma Xwәde у башәри сәр ыәр тышти'r'a бу. Wi нъвисаред Qануне хъраб нәкър, ле әw ы'әму аниңе сери. Мәтта 5:17
- 28 Р'ожа шәмийе bona инсен ыатә данине у Kör'e Инсан Хöдане р'ожа шәмийе йә.
- 29 Дашид фә'm кър кө xwәйкърына жийине сәр qәданьна Qанунер'a йә. Мә'на р'ожа шәмийе bona ве йәке хъраб нибу.
- 30 Wана р'ожа лә'de к'ыфш кър, чымки Иса r'ожа лә'deda жъ нав мърияа r'абу.

Дәрса 8 - Иса сәре ч'ийе даннасин дъкә

- 1 Ч'ийаки незики гола Щәлиле
- 2 Шагъртед Иса у щымә'tәкә гъран жъ т'әмамия Щъустане, Оршәлиме у дәве бә'ра Суре у Сайде.
- 3 Әwана xwәст гоңдариya wi бъкън, qэнцкърын у азакърына Иса бъстандана, чымки qәват жъ wi дәрдък'әт.
- 4 Фәqир у дәвләтия. Ле әm ыинкърына Исада дъбинын кө әв нә т'әне пърса ыәбуке йә. К'әрәма xwә Мәтта 5:11-12-да жи бъхунә.
- 5 Дъжмънед xwә ы'з бъкън! Бымбарәк кън! Һ'айфе ыылнәдън, ле щи бъдънә ыерса Xwәде! Нәңельн хъраби сәр wә k'әвә, ле бъ qэнциjие ыун сәр хърабийе k'әвън!
- 6 «Әz нәңатымә нъвисаред p'ехәмбәра у Qануне хъраб към, ле wан ы'әмуйя бинъмә сери».
- 7 Әm бунә зар'ед Xwәде, ләма гәрәке әm мина Баве xwә бъжин. Һ'зкърын Qануна ә'змен ә
- 8 «Һәр чъ кө ыун дъхазын мәръв bona wә бъкън, ыун жи ѡса wанар'a бъкън».
- 9 а) Холам гәрәке ыивийа ахайе xwә бә у ы'ыштар бъминә.
б) Холаме кө xwәстьна ахайе xwә занә, гәрәке амън бә у к'аре xwә бъкә.
- 10 а) р'еза 3-да: йед р'öк'фәqир,
б) р'еза 4-да: йед ы'эзни,
в) р'еза 5-да: йед шкәсти,
г) р'еза 6-да: йед т'и у бър'чийе r'астиqәданьне,
д) р'еза 8-да: йед дылпацъж,
ж) р'еза 9-да: йед кө ә'дълайийе дъкън,
з) р'еза 10-да: йед кө bona r'астиqәданьне тенә зерандъне,
е) р'еза 11-да: әw мәръв кө bona наве Иса тенә беңормәт кърне, зерандъне у бöхдана ль wан дъкън.
- 11 Быра әшq у ша бън.
- 12 Һәqe wан ль ә'змана гәләк ә.
- 13 P'ехәмбәред Пәймана Кәвън,
- 14 Xwe,
- 15 Xwe xварыне тә'm дъкә, гошт у пәйнир жъ гәнибуне xwәй дъкә.
- 16 We бъгърын бавежынә нав дәст-п'ийа.
- 17 Мәръвнә нәхвәнди у нәзан щымә't ыин дъкърын, мерк'ими бун, чымки әw т'әви Иса бунә.
- 18 Pawlos тинә бәр ч'ә'ва кө башәрмәнд мина нә'mа вәкъри нә. Һәр кәс дъкарә бъхунә.
- 19 Бы р'онайи.
- 20 Кө r'онайи бъдънә ы'әмуйед т'әви wан дъжин.
- 21 а) R'онайи бәр мәръва шәwq дъдә,
б) кө әwана кърнед qэнц бъбинын,
в) у пәсьне Баве мәйи ә'змен бъдън.

Дэрса 9 - Қанунед П'адшатија Xwәде

- 1 К'и (бе сәбәб) сәр быре xwә ьерс к'евә у тыштед хъраб шир'а бежә йан беңормәт кә, we бүбә дәйндаре дишане йан дәйндаре агъре доже.
Эм жи дъбежын кö хәбәра нәхвәш кöла р'еш ә, чымки әм занын кö әм бъ хәбәред xwә зә'ф нәйәзије дъкарын бъкын. Ләма жи щәзайе гъран bona ве йәке һәq ә.
- 2 дишан, дишана щывина гърәгъра, агъре доже
- 3 К'и бъ тәме хъраб жынәке бънынер'ә...
- 4 «Дыле» мәръвада, әw щийе кö фыкър, хәбәр у къред мәръва же дәртен.
- 5 а) Әw нә дöдö нә, ле йәк ын. Әwed кö Xwәде кърынә йәк, бъра мәръв жъ һәвдö нәqәтинә.
б) зынек'ари,
- 6 Чымки Xwәде we щәза бъдә сәр wi мәръве кö наве Wi бадылъәша бинә сәр заре xwә!»
- 7 на.
- 8 а) Һәгәр йәк шәмаqәке ль р'уйе тәйи р'асте хә, йе дын жи бъдә бәр.
б) Һәгәр йәк тә к'аши бәр дишане кә, кърасе тә бъхвазә, п'оте xwә жи жер'а бънелә.
в) Эм дъкарын жъ һъзыкърына Иса ынн бын.
г) Бәре xwә жъ wi нәгöнезә йе кö дъхвазә жъ тә дәйн бъкә.
- 9 Иса мър у ыйамәти станд wәки һәр кәс бъкарьбә бъ башәрије аза бә. Р'ө'е Пироз һъзыкърына Xwәде дъкә нав мә у әw мә ынн дъкә кö әм къред wi бъqәдинын.
- 10 Эм лома нәкын, нәйәзије нәкын у һәв бъбахшинын чawa Xwәде бахшандә мә.
- 11 донздәй щара
- 12 Йе кö хере дъдә, бъра бъ дыле р'аст бъдә, чымки Xwәде буйә баве мә. (Qәнщиије бъкә, р'ода бәрдә.)
- 13 а) Гава ынн дöа дъкын мина дöр'уя нәбын, ле бък'евынә ода xwә, дәри ль сәр xwә бъгърын у Баве xwәр'а, кö найе дитыне дöайе xwә бъкын.
б) Мина п'утп'арыста п'ыр' хәбәр нәбын. Эм ынкарын бъ гәләк хәбәра Xwәде бъхапиньн.
- 14 Иса бъ ынтына xwә нава мә у Xwәдеда кърә ә'дьлайи. Эм чawa зар' дъкарын итбара xwә wi бъкын. Ле бейи Иса әм ынкарын незики т'өхтө Xwәде бын. Һәгәр әм бъ наве Иса дöа бъкын, әм анәгори хвәстын у хәбәра wi дöа дъкын. Иса Йу'энна 15:1-8-да мәсәләк bona ве йәке гот.
- 15 Эм ль П'адшатија Xwәде бъгәр'ын кö р'астийа wi бъqәдинын. Һынгे әw һ'емуије мәр'а бенә дайине, чымки Бав Xwәде занә чъ мәр'а лазым ә.
- 16 а) Наве Бав те пироз кърыне.
б) П'адшатија wi һәйә.
в) Әмьред wi тенә сери. 3.П'адшати 8:41-43-да әм дъкарын бъхунын, чawa Сълеман П'адша әв йәк дит.
- 17 а) кö нане р'оже р'ож бъ р'ож һәбә
б) кö дәйнед мә тенә бахшандыне – чawa кö әм дъбахшинын
в) мә нәбә щер'ьбандыне
- 18 Гәрәке әм т'өви Xwәде гъредайи бын у гомана xwә жи онда нәкын. Һынге әм дъкарын бъ ч'екед р'өн'ани мъқабыли Мирещын бъсәкынын. Xwәде амън ә! Әw наңелә кö әм жъ җәвата xwә дәр бенә щер'ьбандыне. Ибрани 10:32-36 жи бъхунә.
- 19 Р'ожи щур'еки дöакърыне йә. Эм бәр Xwәде дъсәкынын у ыивийа wi бъминын. Эв сәр xварын у вәхварынер'а йә.
- 20 Хынне xwәр'а ль ә'змен бышывина, чымки лазым ә кö пе Xwәде дәвләти бын.
- 21 п'эрәй'зкърын - Мәръв т'әне bona xwә у wәхте ынъа дъфыкърын у дъхвазын xwәсәрихwә бъминын. Готынед Сълеман 23:4 у 30:8-9-да жи бънынер'ә.
- 22 а) «К'и дъкарә бъ хәмед xwә дәqәке сәр әмьре xwәда зедә кә?»
б) «Бәре пешын ль П'адшатија Xwәде бъгәр'ын у бъкын кö р'астийа wi бъqәдинын...».
в) «Р'ожа събе we bona xwә хәма бъкә. Хәмед р'оже бәси we нә».
- 23 «Лома нәкын... Һун чъ лома бъкын, әw ломә жи we ль wә бъбын...».
- 24 Лазым ә әм пешийе к'еране ч'әве xwә дәрхын. Паше әм баш бъбинын.

- 25 Бона кё զършке ч'е ве бъра дэрхын, лазым ә әм ширета Р'өй'е Пироз бъгэр'ын.
- 26 а) Хёдан Xwәдeйe xwә һ'з бъкә бь т'эмамия дыле xwә, бь т'эмамия щанийа xwә, бь т'эмамия ы'ше xwә у бь т'эмамия қәвата xwә.
б) Һәвале xwә wәкә xwә һ'з бъкә.
Гэло Qануна зер' те бира тэ? «Һэр чь кё ыун дыхазын мэрьв bona wә бъкын, ыун ...»
- 27 а) Иса дыхазә кё әм жь Баве ә'змана быхазын, бъгэр'ын у дәри хын.
б) Гэрәке әм р'ийа зәмәт у дәре тэнгр'а бък'эвьнә ә'змана.
- 28 Әw xwәр'а р'ийа фырә у бэр дъбыжерын кё дьбә бәрбә өндабуне.
- 29 Һ'евза xwә жь п'ехәмбәред дәрәw бъкын, жь ынкърьна шаш.
- 30 бь бәред wан
- 31 а) «Нә мә бь наве тә п'ехәмбәрти кърын?
б) у бь наве тә щын дәрхъстын?
в) у бь наве тә гәләк к'әрәмәт кърын? »
- 32 «Жь мын дур к'эвьн, нэйән! Мын ыун т'ö щар нас нәкърьнә». Ле wан мэрьва чаша карьбун әw к'әрәмәт бъкърана?
- 33 Wi готьнед Иса дъбынист у нәqәданд.
- 34 Иса Мәсиy

Дәрса 10 - К'әрәмәтед Иса

- 1 а) Сәрсәд Щыну һ'з дыкърын у к'ыништ wанар'а ава кър.
б) «Хёдан, зәмәте нәбинә, чымки әз нә һежа мә кё тö бейи мала мын».
в) «... Мын Исраеледа жи башәрикә аяа йәкида нәдитийә».
- 2 Иса сәр нәбашәрия wан зәндәгърти ма.
- 3 а) кёр'е жынәбийе бажаре Найинда
б) қиза Йайиро
в) Лазар
- 4 а) Мъзгини набежә чьма. Ле ы'але wi гыран бу. Әwi r'e пешийа Иса ыазыр кърьбу у нъна кәледа дъма.
б) жь Иса
в) «Кор дъбинын, сәqэт дыгэр'ын, к'оти пацъж дъбын, кәр' дъбынен, мыри r'адьбын у фәзира' жи Мъзгини тә дайнине.
У xwәзи ль wi, кё мънда шык нак'әвә».
- 5 а) Әwана готьнед Йү'энна r'аст ы'есаб кърын у ыатынә ныхомандыне.
б) Wана хәбәред Йү'энна qәбул нәкърын, t'обә нәкърын у нәятинә ныхомандыне.
- 6 Ферьсийа нәхwест кё фә'м бъкъра, Йү'энна у Иса bona чь ыатыбун. Әw жь әм'ре xwә r'ази бун, ы'әwщәбун у мәщала xwә bona жийина ну нәдьдитын.
- 7 а) Әwe к'ölфәтө xwә гонек'ар дит.
б) Әwe башәр кър кё Иса we ы'з дыкә у we гонед we афу кә.
в) Шым'ун пешийе Иса qәбул кър чаша p'ехәмбәр, ле паше сәр къре wi ә'щебмайи ма.
Wi qәбулкърьна Иса bona гонек'аред öса qәт фә'м нәдькър. Һәләqәтийа Шым'ун т'эви wан t'öнә бу у ыатына we к'ölфәтө мала шида, bona Шым'ун qәт нәщайиз бу.
- 8 Шым'ун xwә дәйндар нәдьдит. Wi фә'м нәкър кё qәт t'ö тыште wi t'öнә бу кё дәwса дәйне xwә бъда. Шым'ун Qануна Xwәдeйe дыqәданd, чаша wi фә'м кър. Чахе Иса ыатә мала wi, әwi xwә дәрнәхъст. К'әрәма xwә әв т'эви Зәхайо Luqa 19:1-10-да ымбәри ыев бъкә.
- 9 «Тö чьма бь мәсәла хәбәр дыди?»
- 10 Wәr'a ыатийә дайнине ... ле wанар'а нәятнийә дайнине.
- 11 Xwәдeйe ы'ш, ч'е в у го' да мэрьв wәки бъбинә, го' бидә у фә'м бъкә. Һәгәр фә'м накә жи, дыкарә быпърсә. Bon'a вър ыэр кәс дыкарә ынкърьна Иса фә'м бъкә. Ле щым'ета сәрк'ышк нахвазә фә'м бъкә. Р'ожа ахрәтө хәбәред Иса we дишана wан бъкын.

Дэрса 11 - Чэнд мэсэлэ

- 1 Иса эв мэсэлэ нав чэнд мэсэлед майинда гот. Wi теда сёр'ед П'адшатийа Эзмана ын дькърын. Wэхте хъэмэткърьна wi чава wэхте т'охъмр'эшандыне бу.
- 2 Иса т'эви шагъртед xwэ бу у т'эмамийа э'лалэтер'a хэбэр да.
- 3 Иса эв мэсэлэ ындава дьнеда гот, чава мэрьв теда хэбэра Xwэде дьстиньн.
- 4 Иса э'рд у мэрьв ымбэри ыэв кърьн. Щур'э-щур'э э'рд ынэ: э'рде дэве р'e, э'рде кэвьри, тэлаше хвэлийе нэ к'ур бу, э'рде стьри, э'рде ынц. Эw нишан (символ) ын bona щур'э-щур'э мэрьв.
- 5 Э'рд bona т'охъм ыазър нибу.
- 6 Т'охъм Хэбэра П'адшатийа Xwэде йэ
- 7 Чэнд мэрьв хэбэра Xwэде дьбыен, ле гёй надыне у фэ'м накын. Мирещын те, эве хэбэре дьдэзэ. Мэрьвед майин хэбэре дьбыен у ыбул дькън, ле паше же дьк'эвьн. Вьра э'ян э кё т'эне ыбулкърьна хэбэре к'аре нэда мэ, гэрэ эм фэ'м кын. Ие кё фэ'м дькэ, боршдар эль гора we жи бькэ, ыеки башэри дыле сах у ынцда ыайм бэ. Мэрьвед оса бэре xwэ дьдьн.
- 8 Нав э'рде Xwэдеда = дьний я.
- К'идэре заред П'адшатийа Xwэде ынэ, дьжмын нав шандынкърьнед шаш бэла дькэ.
- 9 Иса
- 10 Мирещын
- 11 Мэрьв. Мэрьв чахе зишане р'акын, генъм жи пер'a дэрдыхын, чымки мэрьв нькарьн дыле мэрьва бынъеर'ын wэки фырцийа нава башэргэндед р'аст у ыелпда бьбиньн.
- 12 ы'ета р'ожа нандырун = р'ожа ахьрийа дьнийайе.
- 13 Мълиак'эт
- 14 К'ура агър
- 15 Мэрьвед р'аст we П'адшатийа Баве xwэда бын у мина тэ'ве шэвq бьдьн.
- 16 П'адшатийа Xwэде мина т'охъме хэрдале я.
- Иса эв р'эшанд у ы'ета иро П'адшатийа Xwэде мэзын дьбэ.
- 17 ынэк ыэвиртър'шк т'эмамийа ыэвир търш дькэ. Оса жи ынкърьна Иса мэрьва дьгöнээ: Дыле wan нэрм дькэ у жийина wan ширын дькэ. Бэлки пешийе т'эне мэрьвэк йан к'омэла бьч'ук э, ле эв дькарьн пе шэ'дэтийа xwэ ынцдэгээ. П'адшатийа Xwэде мэзын дьбэ.
- 18 a) Хъзна вэшарти: Мэрьвэк хъзна вэшарти дьбинэ, дьчэ ы'ему ыэбука xwэ дьфрошэ у wi э'рди дьк'р'э.
б) Дёр'e ыимэ: Мэрьвэк дёр'e п'ир' ыимэ дьбинэ, дьчэ ы'ему ыэбука xwэ дьфрошэ у wi дёр'i дьк'р'э. ы'эр дёт П'адшатийа Xwэде мина хъзна п'ир' ыимэ bona xwэ дьстиньн.
- 19 ынкърьна Иса мина т'ор'e я. Сэр ы'ему т'опа дыне ыатэ авитыне, wэки гэлэка незики Xwэде кэ, ы'ета т'ор' т'ьжи бэ. Р'ожа хълазбуне мълиак'этед Xwэде we хъраба жь нав ынцда бьбъжерън.

Дэрса 12 - Иса дэрьэса Ѣфа у мърьна xwэда дьбежэ

- 1 a) Wана ыеват у ы'окём жь Иса стандын.
б) Wана П'адшатийа Xwэде даннасин кър.
в) Wана bona р'e тыштэк ылнэдан.
- 2 Xwэде амьн э у ыэр тыште кё лазым бэ, дькарэ бьдэ wan.
- 3 Тырса wi эв бу кё Йу'эннайе ныхомдар жь нава мърийа р'абуйэ. Wi дьхэст Иса бьдита.
- 4 Т'эне xwэст кё к'эрэмэтэке бьбинэ. Гава нэдит, Иса беоддэр кър. Башэри нава wiда т'ёнэ бу

- 5 а) Т'еркърна пенщ ń'эзара к'эрэмэтек Хвэде бу.
 б) «Тö Мэсиье Хвэде ии». У Иса əв йæk զэбул кър.
 в) «Köp'e Инсан гэрэке гэлэки щэфа бык'ышинэ, жь алийе гърэгъра бе т'эхсиркърне у кёштъне, ле р'ожа съсийа we жь мърьне р'абэ».
 г) Иса да к'ыфше кё бь мърьна хвэ əши щарэке bona ńэр wэхти хвэ кърэ զёрбан у гёнед мэрьва ńылда сэр хвэ.
 д) Иса жь гёнэ-азабуна ń'эта-ń'этайе дэст ани. Эw исафа мэ жь къред хъраб пацъж дъкэ, wэки əм хъзмэтк'арийе Хвэдэйе сахр'a быкън. К'эрэма хвэ фэръэнгоке р'уп'эла 522-да дэръэда «хълазбун у хълазкърда» бъхунэ.
- 6 а) Бэле, чымки р'энгэ Иса ńатэ гоњастыне, к'ынщед wi чил-զэрдаш бун. Дэнгэк жь ə'wра ńат кё хот: «Эв э Köp'e мън, Бъжартайе мън!»
 б) Эwана bona мърьна Иса хэбэр дъдан.
 в) Иса бу əв бэрхе бъжарти бефöсур. Эши гёнед мэ бэдэна хвэда р'акърынэ сэр хач у дэвса мэ мър.
- 7 а) Иса хортэки щынак'ети զэнщ кър. Лэма щынэ т сэр мэзънайийа Хвэде зэндэгърти мабу.
 б) ńун ван хэбэра бира хвэда хвэй кън: «Köp'e Инсан we бык'евэ дэсте мэрьва». (дэсте дъжмына)
- 8 а) Дэвса к'ин-бохе ń'эзкърье бъдьнэ к'ыфше. (ль стэйрке бънынер'э!)
 б) «Р'увийар'a զöl ńэнэ, тэйрэдед ə'зменр'a жи ńелин, ле köp'e Инсан щик т'ёнэ кё сэр хвэ ле дайнэ».
 в) «Быра мъри мърийе хвэ дэфын кън. Тö ńэр'э П'адшатийа Хвэде даннасин кэ».
 г) «К'i кё дэсте хвэ датинэ сэр к'отане у ль пышт хвэва дънынер'э, əв нэ ńежайи П'адшатийа Хвэде йэ».
- 9 Шагърта к'эрэмэтед мэзън дитын у башэр кър кё Иса Мэсиье Хвэде йэ. Wана жи զэват у ń'ёкём жь Иса стандън кё хвэха к'эрэмэта быкън. ń'эта ńынге əв зэ'ф бь ə'мъре хвэ сэр ве дъне мъжул дъбун. Лэма wан фэ'м нэдъкър Иса чымда дэръэда мърьна хвэда хэбэр дъда. Ле бэле Иса ńе гэлэк bona ə'мъре ń'эта-ń'этайе хэм дъкър. Bона кё р'ийя ə'змана мэрьвар'a вэкэ, əв бу мэрьв, нав мэрьвада дъжит у ə'мъре хвэ bona гёнед wан кърэ զёрбан. ńэгэр əм дыхвазын ə'мъре хвэ хълаз кън, гэрэ əм пэй Иса ńэр'н у хаче хвэ ńылдын. Бы хэбэрэд дын: Гэрэке əм ńин бын ль гора զэйдэ-ланунед П'адшатийа Хвэде бъжин, к'идэрэ йе ńэри бъч'ук дъбэ ńе ńэри мэзън.

Дэрса 13 - К'амылт'ийа хъзмэтк'арийа Иса

- На. Хёдан ń'эфтедё шагъртед майин жи бъжартын.
- «Бы дэве дё ńян се шэ'да ńэр тышт избат бэ».
- Йу'энна у 70 шагърт пешийа Иса ńатынэ шандыне wэки щынэ т bona ńатына wi ńазър кън.
- Хэбата П'адшатийа Хвэдеда минани нандыруне йэ. Гэлэк «п'алэ» лазъм ńн.
- К'идэрэ шагърта тыштэк нэдит, Иса зэвийе зэр дит, awa хоти мэрьвед ńазъркъри.
- Быра ńиви жь Хвэде кън кё п'алед майин жи бъшинэ.
- Чawa Иса сэр дыне дъжит ёса жи шагъртед wi: Нава гэлэк чэтынайийада əв ń'эвше Хвэде нэ wэки wана хвэйи кэ.
- «Эши хвэ ńьмьз кър, ń'эта мърьнер'a жи զайл бу».
- Кё башэрэйеда ńэр'н. Баве ə'змен we бъдэ, чь wанар'a лазъм бэ.
- Быра we маледа бъминьн у хварьна кё бъдьнэ wан жи бъхшын. Мал бы мал нэгэр'н.
- Эw дъкарьн мъцабыли т'эмамийа զэшата дъжмын бъсэкънын, ńэгэр бэр Хвэде шкэсти бын. Мирещын we жь wан бър'евэ.
- Шагърт ша бун хотын: «Хёдан, щын жи сайа наве тэ ельми мэ дъбун».
- «Ша бын кё навед wэ ль ə'змана нъвисар ńн».

- 13 Иса дит кё хвэстъна Хвэде те сери.
- 14 Qэнщикърын у хълазбун - Мэрьв бь р'э'ма Хвэде жийина ы'ета-ы'этайе дъстинэ, нэ бь херкърье.
- 15 Лазъм э кё wi башэр бъкын йе кё Хвэде өш шандийэ.
- 16 ... wэки мэрьв Хвэде нас кын ... у оса жи Иса Мэсиье кё Хвэде шандийэ.
- 17 «Башэрийа хвэ Хёдан Иса бинэ, те нэфэрэд хвэва хълаз би».
- 18 Ва ньна йэ р'ожа р'эм-к'эрэме! Ва ньна йэ р'ожа хълазбуне!
- 19 Һэгэр ы'зкърын дыле шида ы'абуйа we заньбуяа ы'евале wi к'и йэ.
- 20 Самэрие qэнщ йе бъриндар мина хвэ н'з кыр. Гэло Qануна зер' чь дъбежэ, Мэтта 7:12-да?
- 21 Бона к'аин у леши фэрз бу wэки пацъжти у wэхтда хъэмэтк'арийа хвэ п'арьстгэна Оршэлимеда бъкын. Р'уп'эла 506-7 фэръэнгокеда дэрьэса шанда быхунэ.
- Иса эв мэсэлэ гот wэки мэрьв ф'эм кын: Һэгэр мэрьв хъэмэтк'арийа Qануне сэр жийина мэрьвар'а дыгърын, эв дёр'ути йэ. Өш чава дыкарьн бэр Хвэде бъсэкънын у bona щымэ'те дёа бъкын, ы'эгэр тэнгасийа ы'евале хвэ набиньн?
- 22 «Гёне wi ле ыат» ...у чу алик'ари дайе.
- 23 Бь хуна Иса, awa хоти бь мърьна wi.
- 24 Иса bona ы'ему хэмэд мэ хэм дыкэ.
- 25 «Тö чь жи сэр wi зедэ хэрщ ки, ... эзе ль тэ вэгэр'инь». Йе Самэри да чь кё лазъм бу; өш дыреж нэфъкъри. Эм жи дъбежын: «Дэсте мэр'да дэрмане дэрда». Йан «Хере бъкэ, р'ода бэрдэ!»
- 26 Бэлэ. «Хёдан, мэ ыини дёакърыне кэ».
- 27 а) Баво, наве тэ пироз бэ.
б) П'адшатийа тэ бе.
- 28 Т'эне ы'эгэр эм жи ыазър бын, кё ы'ему дэйндаред хвэ бъбахшиньн.
- 29 Чава эм жь досте хвэ дыхвазын, ые зедэ эм жь Хвэде дыкарьн бъхвазын.
Хвэде нэ мэрьв э кё р'азе. Өш ыазър э кё бьдэ чь мэр'а лазъм э - у ые зедэ дыдэ.
- 30 **Бъхвазын** ыуне бъстиньн, **быгэр'ын** ыуне бъбиньн, **дэри хын** we бэр wэ вэбэ.
Чымки к'и кё дыхвазэ дъстинэ, к'и кё дыгэр'э дъбинэ у к'и кё дэри дыхэ бэр wi вэдъбэ.

Дэрса 14 - Иса у ферьсийа

- 1 Щынэки лал
- 2 Бэлэ
- 3 «Өш бь ы'ёкёме Бэлзэбуле сэрвере щына дэрдъхэ». Дэрьэса Бэлзэбулда р'уп'эла 498-да быхунэ.
- 4 ы'эгэр Мирещын нава хвэда бет'фаq бэ, п'адшатийа wi we чава бъминэ?
Бона Иса алик'арийа Мирещын нэ лазъм э.
- 5 Иса бь дэсте Хвэде щын дэрдъхствын.
- 6 Эва ньсьла хъраб э, нишанэке дыхвазэ.
- 7 Хвэзи ль шан, йед кё хэбэра Хвэде бъбыен у пек биньн.
Иса хвэст кё мэрьв р'астийе нас бъкын wэки аза бын. Ле пърса ы'лалэте ы'эде Иса бу кё юн быкэ. Бь хэбэред дын: «Мэзьнайийа тэ избат кэ у эме пэй тэ бен».
- 8 Унс жь Хвэде ыатэ шандынэ Нинэшайер'а у бу нишанэк bona шан. Wi хот: «ы'эгэр ыун т'обэ нэкын ыуне онда бын». У мэрьвед Нинэшайе жь гёнэкърыне вэгэр'ийан. Оса жи Иса хот: «Т'обэ кын чымки П'адшатийа Э'змен незик буйэ», ле щыну вэнэгэр'ийан. Иса жь Унс гэлэк мэстър бу. (Мэна Мэтта 12:39-да ынэки башцэ йэ.)
- 9 Өшана т'эне bona пацъжийа тыштед дэрвава хэм дыкърын, ле дыле шан ындор'ва т'ьжи хъраби бу.
- 10 Шэш щара
- 11 а) Ферьсийа нава qэндандына Qанунеда ы'эди у ы'зкърына Хвэде авитъбуунэ пышт гёне хвэ.
б) Wана баред гъран данэ сэр мъле мэрьва, ле т'ыликэ хвэ жи нэданэ сэр шан бара.

- 12 Эw дъылдылин, bona гәләк тышта шир'а дык'етынә дә'we. Дъжмнатийа wан зедә дъбу.
- 13 Йинкърна ферьсийа дör'ути бу.
- 14 Бэр Xwәде тыштәки вәшарти т'ёнә кö к'фш нә бә.
- 15 а) К'i кö бэр мәрьва Иса ицрап кә, Köp'e Инсан жи we wi бэр мыйак'әтед Xwәде ицрап кә.
б) К'i кö Иса бэр мәрьва инк'ар кә, эwe жи бэр мыйак'әтед Xwәде бе инк'ар кърне.
- 16 «Бефә'мо! Ишәв р'öн'е тәйе жь тә бе стандьне. Эв һәбука тә бәрәв кърийә we к'ер'a бъминә?»
- 17 «Оса we бе сәре һәр кәси, ... йе кö пе Xwәде дәшләти набә».
- 18 «Бона ә'мье xwә хәма нәкън ...чымки ә'мье жь xварыне җимәттүр ә у бәдән жи жь к'ынща».
- Бы хәбәред дын: Xwәде ә'мье да у әw ә'мье мә xwәйи дыкә.
- 19 Лъ П'адшатийа Xwәде
- 20 Лъ Бав xwәш һат, кö п'адшатийе бъдә wан.
- 21 К'исъке кö нар'зә у хызна ә'zmanайә кö кем набә. Чымки һәбука ве дыне онда дьбә, ле хәбата мә bona П'адшатийа Xwәде дьминә. У хызна мә к'идәре бә, дыле мә жи we лъ we дәре бә.
- 22 Гәрәкә әw мина холама bona һатьна Иса һазыр бын, н'ета кö ахайе wан вәгәр'ә.
- 23 Бона хәбатк'аред П'адшатийа Xwәде.
- 24 Амън у сәрвашт (р'еза 42-да)
- 25 Ходан we wi быкә сәрвепе т'эмамия һәбука xwә.
- 26 Эw холам сәрвепиа кö стандийә bona xwә да хәбате.
- 27 Ходан we wi җәт-җәти кә у п'ара wi we т'еви дör'уйя кә.
- 28 Дöбарә фә'мин въра һәнә: 1. Й'зкърна Иса кö xwә да дöрбан bona мәрьва, мина егър дыле мәрьва дык'евә. Йед кö хәбера wi җәбул дыкън, xwәха дыбынә алаб у шәwq дын.
2. Алава тәнгасийе, чымки башәрмәнд тенә зерандыне.
- 29 Иса жи һатә зерандыне у жь мәрьна xwә хәбәр да.

Дәрса 15 - Иса дәрьәда we дишанеда хәбәр дъдә йа кö we бе

- 1 Ә'мье йед р'аст баш дәрбаз дьбә, ле гоне гонек'ара we бе сәре wан.
(Сәрнатийа Ибо бинън бира xwә.)
- 2 «Фырчи т'ёнә, чымки һ'емуя гонә кър у нәгъыштынә р'умета Xwәде».
- 3 Эw бе бэр дымга у бадиңә щи гыртийә.
- 4 Дара һежире бәре xwә дыдә, зә'ф хәбат bona we нә лазым ә. Йәгәр бэр нәдә, ахърийеда we бе быр'ине. Оса жи we һәq буйя кö хәбәред Иса нава мыйете шида бэр бъдана. Дара һежире bona мыйете Исраел нәхшәк бу.
- 5 Эw сәрвеп йәки сәр'т бу, чымки wi мә'нийа Qануне фә'м нәдькър. Qәданьна Qануне бе р'эм у й'зкърне п'уч' ә у Xwәде xwәш найе. Ләма Иса хот: «Дөр'уно!»
- 6 Иса wан мәрьва нас дыкә кö дәре тәнгр'a дәрбаз дыбын: Бахшандына гонед xwә жь wi дыхазын у ә'мье Бав Xwәде дықәдинън. Ле хылазкърын жь башәрийе те, нә жь къред мә. Гәрә әм ве йәке т'евиъәв нәкън. (Щыуда бинә бира xwә.)
- 7 «Лъ wыр we быбә гыри у ч'ыркә-ч'ырка дырана».
- 8 а) «Р'абә, жь вър һәр'ә, чымки Йеродес дыхазә тә быкёжә».
б) «Awa мала тә we хыраб бъминә». (Бажаре Оршәлим сала 70-да һатә хырабкърне у щыну жь wәлате xwә һатынә дәрхъстын.)
- 9 Мыйете Исраел һинкърнед Иса т'әхсир дыкърын, йан җәбул нәдькърн.
- 10 Иса xwәст кö зар'ед Исраел оса башында, чава мыйишк щушукед xwә бын баскед xwәда дыщъвинә. Бы хәбәред дын: Иса xwәст wана хылаз кә у бинә ә'zman, ле әw сәр'ышк бун.
- 11 Эwана нәдьхәстын. Эwана п'ехәмбәр дык'юштын у шандийед Xwәде дыданә бэр кәвъра.

- 12 «Р'онайи ыатэ дынайайе, ле мэрьва тэ'ристани жъ р'онайийе зедэтыр ы'з кыр». Иро жи мэрьв хэбэра Xwэде дъбынен, к'эрэмэт дъбиньн, ле башэр накын.
- 13 Ферьсийа xwэ бъльнд дъгъртин, ле Иса эв бэр ч'эве щымэте ньмъз кырьн. Лэма wана кыр кё шашийа Иса бъбиньн.
- 14 Wана нькарьбу тыштэк щаб бъда, чымки Иса р'асти гот.
- 15 На, Иса жъ мэрьва нэдьтъсийа.
- 16 «К'и xwэ бъльнд бъгърэ, we ньмъз бэ у к'и кё xwэ ньмъз бъгърэ, Xwэде we wi бъльнд кэ».
- 17 Эв шкэсти бу у bona т'эмама бу холам.
- 18 И'зкырьн у к'ин. Иса кё бънийат'a xwэда Xwэде бу, бу холаме мэрьва. Бав Xwэде эв бъльнд кыр.
- Мирещын мэрьв нава гёнада бъндэст кырьн, wэки xwэ бъльнд бъкэ. Бав Xwэде эв ньмъз кыр.
- 19 «... Эз шкэсти мэ у дълмылачим ым...»
- 20 К'ёбари бэр ч'эве Xwэде р'еш э. К'ёбар-бабахи мэрьва беңёрмэт дъкэ, лэма мэрьве к'ёбар we бък'эвэ.
- 21 Эм дъхвазын мина Баве xwэ к'амыл бын. Мала мэ мала wi йэ у меван меванед Xwэде нэ!
- 22 Р'ожа р'абуна р'астайэ жъ мърьне, р'ожа ахърете.
- 23 На. Wан заньбу кё т'эглифкыри бун, гэрэ эв ыазыр бын. Йе ну зэшыщи бъра к'олфэта xwэжи банийа.
- 24 Эв т'энэ бь xwэ мъжул бун, лэма wана фырцийа тыштед мэзын у бъч'ук нэдит.
- 25 Xwэде дъхвазэ кё мала wi т'жи бэ, ы'ему жъ гёнэкырьне вэгэр'ын, wэки т'ё кэс онда нэбэ. Xwэде ыэр кэси жъ ы'ему мълэта т'эглиф дъкэ.
- 26 Гоңдарийа ындава Xwэдеда сэр ыэр тыштира иэ.
- 27 Шагърт we мина мамосте xwэ бенэ зерандыне, чымки дъжмьнатийе нава мэрьвед нэгöйдар у заред П'адшатийа Xwэдеда we ыэбэ.
- 28 Йе кё дъхвазэ пэй Иса бе, бъра пешийе бъфыкырэ, паше бе.

Дэрса 16 - Иса ыэцийа хъзмэтк'арийа xwэ э'ян дъке

- 1 Иса мина ы'еким ыатьбу дыне у бь wан мэсэла фырци нава ынкырьна xwэ у йа цанунзанада э'ян кыр: «...Йед нэхвэш ы'эвше ы'еким ын ... Эз р'эме дъхвазын нэ кё ёрбане».
- 2 Ферьсийа т'ре кё ы'ему щымэт' Qануне ньзанэ, нацэдинэ у лэма ньфыр' ле иэ.
- 3 Хэршгыр у гёнэк'ара, ферьси у цанунзанара.
- 4 Ль тыштэки ондабуйи те гэр'андыне. Гава те дитыне, шыван у к'олфэт т'эви дэр у щинара гэлэк ша дъбын. Чава ль сэр ы'рде мэрьв ша дъбын ыегэр тыште ондабуйи бъбиньн, ѿса жи ль э'змен мълайак'эт ша дъбын bona гёнэк'арэки кё т'обэ дъкэ.
- 5 Xwэде. Эв ль wан мэрьва дъгэр'э, иед кё дури wi к'этынэ.
- 6 а) «... Чь кё п'ара мън дък'эвэ, бъдэ мън».
- б) «Эз иди нэ ыежайи кёртияа тэ мэ. Т'энэ мина п'алэки xwэ мън ыэбул кэ».
- 7 Кёр' мала xwэ ыышт у ы'ему ыэбука xwэ п'уч' кыр, паше к'этэ нав бэраза. Чахе кё тэнгасийеда т'энэ дъма, бав ани бира xwэ. (Бэраз нава Ѣшүйада гэлэк ы'рам дынатэ ы'эсабе.)
- 8 р'еза 14-да: «...тыштэк дэстда нэма», р'еза 17-да: «...эз въра бър'чина дъмьрьм».
- 9 «Гава эв сэр ы'ыше xwэда ыат...». Бь хэбэрэд дын: ы'але гыранда wi суще xwэ дит у п'ошман бу.
- 10 «Эз ыэр'ымэ Ѣэм баве xwэ у шир'a бежым: «Баво, мън бэр тэ у э'змен гёнэ кыр'».
- 11 «Гава ые дурва баве эв дит, дыле wi сэр шэвьти, бэрбэ wi бэзи, эв ы'эмез кыр у р'амуса».
- 12 «Баво, мън бэр тэ у э'змен гёнэ кыр. Эз иди нэ ыежайи кёртияа тэ мэ».

- 13 Бав гот: «... эм ша бын, чымки өв кёр'е мын мьри бу, сах бу, ѿндабуйи бу, ыатэ дитъне». Паше жи чёхе лапи р'ынд, гёстил у сол данә wi. Эв иди фэ'мдарийә өв чawa кёр' алийе Баведа ыатэ қәбулкърыне.
- 14 На. Эw ыерс к'эт у нәхwәст ыэр'е ынндор' кё быре xwә бъбинә у т'еви wi быхwә.
- 15 а) Wi гот: «... тә карәк жи нәдайә мын...».
- б) Wi гот: «...эw кёр'е тә...», бү хәбәред дын: «Эw иди нә быре мын ә. Тö нәyәцийе дыки, баво. Эз кёр'е тәйи р'аст ым, чымки мын ыэр гав гёр'а тә кърийә». Кёр'е мәзын xwә жь бав у быре xwә дур хыст.
- 16 «Лawo, тö ыэр гав т'еви мын и у ы'ему ыәбука мын йа тә йә...».
- Әм въра дъбинъын кё кёр'е мәзын баве xwә р'аст нас нәкър, ләма жи бахшандына wi фэ'м нәкър.
- 17 Ферьси у данунзана жи бина xwә тәнг дыкър, чымки Иса хәршгър у гёнек'ара қәбул кър. Унисе п'ехәмбәр аяя фыкъри гава ыатэ шандыне Нинәшайе у гёнек'ара we дәре т'обә кърын.
- 18 Эw мина пәзед хальфи бун, ле вәгәр'ийанә щәм шъване xwә.

Дәрса 17 - Чәнд даннасинкърынед Иса р'ийа Оршәлимеда

- 1 Wана ыәбука xwәйе мале бадиңәwa п'уч' кър.
- 2 а) На, әши xwәст wi дәрхә.
б) Wәk'илхәрщ бү абылы bona wәхте we бе хәм кър.
Ӧса жи борще мә йә кё bona wәхте бе бъфыкърын.
- 3 Дыле мә быра Xwәдер'а бә, нә кё п'әра.
- 4 Һәгәр Xwәде ахайе мә йә, әме нава ыәбука нәr'астда амън бын, паше жи нава ыәбука р'астда.
- 5 а) Wана qәрфе xwә ль Иса дыкърын.
б) Эw п'әрәй'ыз бун, ләма нәхwәстын бъбын.
(Мәръв дъфыкърин кё дәвләмәндти дöайе Xwәде йә у жийина р'аста ыэр гав баш дәрбаз дыбә.)
- 6 Wана xwә бәр мәръва r'усып кър, нә кё бәр Xwәде.
- 7 Лазар бърынә щәм Бираңим, йе дәвләти ыат дийаре мърийа.
- 8 Дыле Лазар щәм Бираңим р'ы'ет бу, ле мәръве дәвләти щәфа дык'ышанд.
- 9 а) «Ль мын wәрә р'әме. Лазар бышинә, быра ынәки мын ыеса кә».
б) «Эз ыиви жь тә дыкъм, тö Лазар (йәки мъри) бышинә мала баве мын... кё т'әмийе бъдә саха...».
- 10 «Бинә бира xwә, кё тә әнштыйед п'ара xwә нав зәмане ә'мье xwәда стандынә
- 11 «Һәгәр гоñдариа Муса у п'ехәмбәра накън, йәк жь мърийа р'абә жи, диса әшана башәр накън».
- 12 «Муса у п'ехәмбәред wан ыенә. Быра гоñдариа wан бъкън».
- 13 «Гәлики бебыни нава мә у wәда ыәйә».
(Әм нызанын әв чь бебыни йә, ле Иса гот кё мәръв ныкарън дәрбази wър бын.)
- 14 Набә кё сәбәбийа жыр'ек'етыне т'онә бә.
- 15 «Wәй ль wi. Wир'а ые әнш ә, кё бәрәшәк стуюе шива бе гъредан у авитъне нава бә'ре».
(Выра әйан дыбә кё Xwәде ыэр нәyәцийе дыбинә.)
- 16 На. (Иса дыхвазә кё әм ыэр гав ыазър бын кё гона бъбахшинън. Алийе дынва жи дыхвазә быре мә жи жь гёнекърыне вәгәр'ә.)
- 17 «Башәрийа мә зедә кә».
- 18 «Һәгәр башәрийа wә wәкә ы'ебәкә т'охъме хәрдале ыәбә у ве дара т'утер'а бежын: Жъ вър р'абә у бә'реда дач'кә, әве йа wә бъкә...».
- 19 Бы сәрвертийа Р'өй'е Пироз.

- 20 Wi дит кё пацъж буйэ, вэгэр'ийа, бь дэнгэки быльнд шыкъри дъда Хвэде, xwэ дэвэр'у авитэ бэр ныгед Иса. (Бинэ бира xwэ кё щыну жэнийанэ йед самэри.)
- 21 П'адшатийа Хвэде п'адшатикэ р'оёнанийа у нынада бь башэрийе нава башэргэндада үэйэ; өw ашкэрэ найе, Р'омайи 14:17.
- 22 Пырса ферьсийа дэрьэда п'адшатийа сийасэтида бу.
- 23 Р'ожа Кёр'е Инсан нышкеva we бе. Йынгэ we ёса бэ чаша кё р'ожед Ной у Лутда бу: Мэргв башэр накын, лэма ыазыр набын.
- 24 Чаша бъруск жь алики эзмен бърц дъдэ у т'эмамияа эзмен р'онайи дыкэ...».
- 25 «Кёр'е Инсан гэрэке щэфа бык'ышинэ у жь ви мълэти бе т'эхсиркърыне».
- 26 Эw бе Хвэде у бе иман дымынн, жь бой ве йэке хъраб дъбын.
- 27 Мэргв дыхын, вэдыхын, дъзэшын... у нахвазын Хвэде үэбул кын. Ле Иса we нышкеva диса бе.
- 28 Хвэде we мэргвэд xwэ бъбъжерэ у шана ылдэ, йед дын we бен ыштыне.
- 29 а) Ү'ешцэ үэ кё шагырт ыэр гав бь дыле р'аст дёа быкын у ашыз нэбын.
б) Бэлэ, Хвэде we дэстхвэда үэцийе быкэ.
- 30 а) На.
б) Жынэбийе зэмэт дъда ы'акым.
- 31 «...ийед кё xwэха хвэда гёман бун, йанчийэ эwэ р'аст ын у ү'емуйед майин бэр тыштэки ү'есаб нэдькърын».
- 32 «... К'и xwэ нымз бывэрэ we бе быльндкърыне». Хвэде жь мэргвэ үэнштэр дыле шан нас дыкэ.
- 33 Гэрэке эм П'адшатийа Хвэде мина зар'океке үэбул кын.
Үнэки бъфыкърэ, зар'ок чаша тен щэм баве xwэ? К'эрэма xwэ 1.Пётрус 2:1-4-да быньяр'э Пётрус bona ве йэке чь хот.
- 34 а) р'еза 19-да: «... Үэнщ т'эне Хвэде үэ, пештэри wi кэсэки дын т'ёнэ...».
б) р'еза 22-да: «... ыэр тыште xwэ бъфырошэ, бэлайи фэцира кэ,... »
в) р'еза 20-да: «Тö т'эмийа зани...» р'еза 22-да: «Тыштэки тэ ые кем э...»
г) р'еза 24-да: «Чыдас зэмэт э bona үед хвэйиньэбук кё бык'эвьнэ П'адшатийа Хвэде».
- 35 Дыле wi п'эрэй'з бу. Щийе пешын дыле шида Хвэде нибу.
- 36 а) «П'эрэй'зи каникэ ыэр щур'э хърабийе үэ».
б) «Мэ т'ё тышт нэанийэ дыне у өме нькарьбын т'ё тышти жи бъбын».
- 37 «Эwe ве дыне ые зедэ бъстиньн у дыниа дында жи жийина ү'ета-ү'етайе».

Дэрса 18 - Иса дычэ сэр р'ийа щэфа

- 1 Эшана гэлэки бэр xwэ ү'етын. Шана т'ё тышт фэ'м нэкър, өв үэк жь шан вэшарти бу.
- 2 Шагырта т'yre кё Иса ыат шэки wi зэманида П'адшатийа Исрэале (Дашьд) ль шан вэгэр'инэ, чаша п'ехэмбэр готьбун. Ле шана ые фэ'м нэкър кё П'адшатийа Хвэде п'адшатикэ р'оёнанийа үэ. Эw бь ыатна Иса незик буйэ, ү'ета иро ыэйэ у ү'ета-ү'етайе we бъминэ.
- 3 Wi xwэст кё мэргв ёса башэр кын, шэки хвэстяна дыле xwэ р'аст бежын. (р'еза 41-42-да)
- 4 Башэри бэйи кыра мьри үэ. (мина бэдэнэ бе р'оён)
- 5 «Башэри жь бъистыне тэ у бъистын жи жь готьнед bona Мэсинь».
- 6 Эм тенэ Ѣгер'баньне, шэки хальсийа башэрийа мэ ые бь үимэт к'ыфш бэ.
- 7 Башэри, гёман у ү'эзкърын.
- 8 а) Иса т'эви шагыртед xwэ бу у өw търсийан.
б) Пётрус търсийа у додьли бу, чахе өши ль байе үайим ньнер'и.
в) Шагырта т'еркърына ү'эзара дит, диса жи жь бър'чибуне търсийан.
- 9 а) Эw пеш ү'емуйава жь гёнэкърыне вэгэр'ийа у wi нэйээи к'е кырийэ, ле вэгэр'анд.
б) Р'еза 9-10-да: «Иро өв мал хълаз бу, чымки өва жи зар'а Быраным ө».
- 10 «Бона ве йэке Кёр'е Инсан ыат, шэки ль үед ондабуйи бъгэр'э у хълаз кэ».

- 11 а) Эw ыат кё ль йед ёнда буйи бъгэр'э у хълаз кэ.
 б) Иса we bona ве йэке бе кёштыне.
- 12 Wi заньбу кё we вэгэр'э щэм Баве xwə, ле шагърта т'ре П'адшатийа Xwəде we зутъреке сэр дыне к'ъфш бэ.
- 13 Иса чу э'змана.
- 14 Жъ Бав Xwəде
- 15 Исаиye П'адште Э'змана, we диса вэгэр'э ве дыне.
- 16 Шагърт гэреке чь кё жъ Иса стандынэ bona к'ара wi бъдьнэ хэбате.
 (хълазкърын, ы'зкърын, wəxt, qəwat, наси...)
- 17 И'эта кё Иса вэдъгэр'э, ыэр шагърт борщдар ə пе хэбэр у къред xwə bona Иса бъхэбътэ,
 мина wək'илхэрще амън.
- 18 Эw бънэлийед ве дыне нэ, пешийе Ѣньу, паше жи ы'емуйед кё Иса т'эхсир дъкън.
- 19 Шэш р'ож
- 20 Мала Шьмь'уне к'отида
- 21 Эw ыатын, wəki Иса у Лазаре кё жъ нав мърияа r'акърийэ, бъбинън.
- 22 Wана xwəст нэ т'ене Иса ле Лазар жи бъкёжън.
- 23 Пётрус у Йу'энна
- 24 Бона кё готъна Зэкэрийайе пехэмбэр бе сери.
- 25 а) Иса бъ дэсте нэр'аста ыатэ кёштыне. (Жъ р'омайийа, чымки изьна Ѣньуяа т'ёнэ бу кё мэръва бъкёжън.)
 б) Бона wi Xwəде ые пешда ырар кърбу у бъ изьна wi ыа qəwьми.
- 26 «Барабас bona мэ бэр'дэ! Эви (Иса) хач кэ!»
- 27 Дыле ы'ему мэръва шива э'ян бу.
- 28 Щымэ'те Иса wək' Мэсиъ сийасэти ыэбул кър, ле э'дълайийа Xwəдейэ r'аст нэбъжарт.
 Иса заньбу кё чь дишане we паше бъкъата сэрэ wan у дыле wi сэр wan шэвьти.
- 29 «Мала Xwəде bona ы'ему мълэта мала дёа йэ». Иса ы'эвша Путп'аръста пацъж кър, чымки эв щийе дёакърыне bona wan бу. К'эрэма xwə хэрита п'аръстгэе бънънер'э.
- 30 Иса xwəст кё xwəха бъбинън, ыа чь мэръв ын. Wана ын Йу'энна ыэбул нэкър, ын жи ы'окоме Иса. Wана Xwəде т'эхсир кър.
- 31 Xwəде мълэте Исраел мина r'эзе търия дани. Эви p'ехэмбэр дышандын, ле сэрвэред Исраел ыа беңөрмэц дъкърын, гоңдари нэдъкърын. Хълазийеда wана кёр'жи кёшт. Эw кёр'Иса йэ. Лэма Оршэлим ыатэ werанкърыне. ынгева ы'ему мълэт тенэ т'эглифкърыне bona П'адшатийа Xwəде. Тньу у нэшьну дэст башэрияа xwə дъкарън бък'эвьне. Ле эве жи пе къред xwə бенэ пивандыне, Мэтта 22:10-14. Мълэте Исраел буйэ нэхшэк bona ы'ему мълэта.
- 32 На. Нэхээнийа wan бу сэбэбе хълазбуна нэшьнуяа, кё позе wan жи бывшэвьтэ». Xwəде гази Ѣньуяа у нэшьнуяа дъкэ, wəki ы'ему жи хълаз бын у бенэ нав П'адшатийа wi, Йу'энна 10:16.

Дэрса 19 – Щэфак'ышандына у мърьна Иса Мэсиъ

- 1 Мирещын
- 2 а) Эw ыэки п'эрэй'з бу, дыз бу у ыэки ыэлп бу.
 б) Wi xwəха xwə кёшт.
- 3 а) «...Р'оже бен, гава зэ'ва жъ wan бе ылдане».
 б) «...Коrе Инсан we бък'эвэ дэсте сэрэkk'аынина ... Эwe жер'a кёштыне дэрхын».
 в) «...Эwe bona дэфынкърына мън ыа r'ун r'етэ сэр бэдэна мън».
 г) «... шыване ыэнц ы'мьре xwə bona пэзе xwə дыдэ. ... «Эз ы'мьре xwə дыдьм, wəki эз we диса бъстиньм».
 д) «... Ле паше гэреке ыа гэлэки щэфа бък'ышинэ у бе т'эхсиркърыне...».
 е) «...Ва ыэ дэсте ие кё нэмамияа мън бъкэ, ль сэр ве съфре т'эви мън э. R'астэ, кёр'e Инсан we ѿса ыэр'э, чава кё bona wi ньвисар э, ...».

- 4 а) Иса сёр'екэ вэшарти бь наншкэстъне э'янан кыр: We бэдэна хвэйэ бефёсур (бе үэвиртър'шк) бьда бона мэрьва.
 б) Пэймана ну т'эв р'эма Хвэдэе гьредайи йэ. Иса we хуна хвэ бьда, wэки мэрьв жь мърыне хълаз буна, чава щымэта Исрале Мъсьреда.
- 5 Йе үэри мэзын бьбэ мина йе үэри бич'ук у бира йе сэрвертийе дькэ жи бьбэ мина йе хёламтийе дькэ.
- 6 Иса we П'адшатийе бьдэ wан, эве т'эви Иса жь съфра wi быхвьн у вэхвьн. Шагырт we сэр к'ёрсийа р'унен, дишана донздэйн qэбилед Исрале бъкын.
- 7 Wэки башэрийа Пэтрус кем нэбэ у гава эш вэгэр'э, дыл бьдэ бэр бьрайед хвэ.
- 8 «Баво, үэгэр эмьре тэ йэ, эве к'асе жь мын дур хэ. Бира хвэстъна тэ бэ, нэ кё йа мын».
- 9 Мълийак'этэк хёяа бу кё Иса qэват кыр, wэки хвэстъна Бав Хвэдэе бъqэдинэ.
- 10 «Т'ё кэс wi эмри жь мын настинэ, ле эз хвэха wi дьдым.
 И'ёкёме мын үэйэ эз wi бьдым у и'ёкёме мын үэйэ диса wi бъстиньм».
- 11 Үэгэр Иса нэхвэста бе гъртыне, Бав дькарьбу пер'а-пер'а донздэйн ордийа зедэтьр мълийак'ета бышанды.
- 12 Иса дэст да гёне хёлам, qэнц кыр.
- 13 а) Үэнане хэзуре Qэйафа: шэвда.
 б) Qэйафайе сэрэkk'аине we сале: шэвда.
 в) К'ома р'усьпийед щымэте: събе зу. Изына wан т'ёнэ бу кё үэки бькёжын, жь бой ве үэке wана сэбэба сийасэти дьнынэри у Иса шандынэ щэм Пилато.
 г) Qэсыра wэли, Пилато: бэри нивро. Wi нэхвэст дишана Иса бъкэ.
 Фэрьэнгоке, r'уп'эла 513-да бъньяер'э.
 д) Үеродэс. Wi Иса бефэдьр кыр, ле дишана wi нэкыр.
 Фэрьэнгоке, r'уп'эла 523-да, бын 2-да бъньяер'э.
 е) Пилато дишана Иса кыр, чымки жь элалэте търсийа.
- 14 а) Бона хэлде кё wi нэхээд кыр у bona wанед кё кёштъна wi qэданьн.
 б) Үэки жь үэр дойед кё т'эви wi үнтийнэ хачкърьне.
 в) Wi шагырте хвэ Йу'энна кырэ хэмк'еше дийа хвэ. (Бэлки эш үнгэ жынэби бу?)
 г) Бав Хвэдэр'а. Wi хвэ жь алийе Баведа тэнэ үнши дит, чымки wi гёнед т'эмамийа дыне үнлэдэ сэр хвэ. К'эрэма хвэ Зэбура 22-а бъхунэ.
 д) «Өз т'и мэ».
 е) «Т'эмама qэшьми!»
 э) «Баво, r'оң'е хвэ дьдымэ дэсте тэ».
- 15 Щынайа кэвьр мор кыр у өскэред нобэдар мъцати т'рба Иса бун.

Дэрса 20 - Рабуна Иса у жорьылатьна шийэ э'змана

- 1 Мэрийэма Мэждэлани, Мэрийэма дийа Акуб, Йоанна у Сэлома
 Йу'энна 20:2-10-да: Пэтрус у Йу'энна
- 2 а) Мэрийэма Мэждэлани
 б) Мэрийэма Мэждэлани у Мэрийэм
 в) Дё шагырт сэр р'ийа Эмвасе
 г) Шымьун Пэтрус
 д) Дэээ шагырт (бейи Т'ума) т'эви йед майин
 е) Шагыртед Иса т'эви Т'ума
 э) Шагырт ль дэве гола Тэбэрийайе
 э') Пенсьд хушк-бърайи зедэтьр, паше Акуб у ү'эму шанды
 з) Йанздэй шагырт
 ж) Shawul

- 3 а) Иса Мэсиъ ... гава жь мърьне р'абу ... юдретеда чawa кёр'e Хwэде хёя бу.
 б) Ль дийаре э'змана к'елёка хwэйe р'асте да р'уныштандьне, эw дани сэр ы'эмү
 сэршертийа, ы'юкёмэтийа, զewата, у хёдантийа ...
- 4 а) «К'i кё Иса бawэр бькэ we бесущ бэ». Бын «Хэбэрэд К'ылит», р'уп'эла 534-да щийед
 майнин дэрьёда р'асты'эсаббунеда ынэн.
- б) Эм хwэйед гомана сах ын кё Бав Хwэде we жийина ы'эта-ы'этайе бьдэ мэ.
- 5 Иса хот: «Чымки эз дъжим, ынне жи бъжин».
- 6 а) «Ль мъле мъни р'асте р'уни».
 б) «Тö ылк'ышийай жоре».
- 7 а) «Инне чь бежын, ынгэр бъбинын Кёр'e Инсан р'адьбэ wi щийе кё бэрэ ле бу?»
 б) «Мын нэгърэ, чымки эз ые р'анэбумэ Ѣэм Баве».
- 8 Иса бэр ч'эве шагъртед хwэ бэрбъ э'змен ыатэ ыллатыне.
- 9 Эw ль мъле Хwэдэйи р'астэ р'уныштийэ, те фэ'мкырыне: Эw П'адшатийе дькэ.
- 10 «Мэсиъ ч'екед сэршер у ы'юкёмэтид тэ'ристанийе да данине, эw чawa ыесир пэй хwэ
 бърын, нава к'ома хwэйe сэрк'этида кърнэ сосрэт».
- 11 а) Иса буйэ пыштгыре wан йед, кё бь дэсте wi незики Хwэде дъбын, wэки лава-навчетийе
 бькэ.
 б) Иса bona мэ ль бэр Хwэде дъсэкънэ.
 в) Иса мэр'а щи ыазър дькэ.
- 12 Эм дъкарьи мерк'ими незики т'эхте Хwэдэйи к'эрэме бын у р'э'ме бъстиньн.
- 13 Дэма бор'ийа ахърийе бе ледане, эw мърийед кё Мэсиъ бawэр кърнэ, we пешийе жь
 мърьне р'абын, паше эwед кё сах манэ, т'эви wан э'врава бенэ р'аныштыне у ыэведа р'ости
 Хёдан бен.
- 14 Эм зар'ед Хwэде нэ. Wэлате мэ ль э'змана йэ. Эме Иса бъбинын чawa ыэйэ.
 Qальбе мэйэ т'энгэзар we бе гоњастьне, we бьбэ хwэйр'умёт у ы'эта-ы'этайе бьминэ.

Бона Фъкъра: .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

СЭРӨШЭМ

1 Буйин у зар'отийа Иса Мэсиь	1
2 Йуь'эннайе Ныхёмдар.....	4
3 Иса те ныхёмандыне.....	6
4 Щер'баньдана Иса.....	7
5 а) Шагъртед Иса: Пётрус	10
б) Шагъртед Иса: Йуь'энна, Акуб, Эндрашьс	13
6 Иса өзэ Щэлиледа дэст бь к'аре хвэ дыкэ.....	16
7 Хъэмэтк'арийа Иса т'эмамийа Щынустане у Щэлиледа.....	19
8 Иса сэре ч'ийе даннасин дыкэ	23
9 Қанунед Г'адшатийа Хвэде	27
10 К'эрэмэтед Иса.....	33
11 Мэсэла т'охьмр'еш	35
12 Иса дэрьёда щэфа у мърьна хвэда дьбежэ	38
13 К'амылтийа хъэмэтк'арийа Иса	40
14 Иса у ферьсийа.....	43
15 Иса дэрьёда we дишанеда хэбэр дьдэ йа кё we бе	46
16 Иса үэцийа хъэмэтк'арийа хвэ ө'ян дыкэ	49
17 Чэнд даннасинкърнед Иса р'ийа Оршэлимеда	51
18 Иса дьчэ сэр р'ийа щэфа	55
19 Щэфак'ышандын у мърьна Иса Мэсиь.....	59
20 Р'абуна Иса у жорьлатына шийэ ө'змана	62
Щаб.....	67

СӨРӨЩЭМ

1 Буйин у зар'отийа Иса Мэсиь	1
2 Йуь'эннайе Ныхёмдар.....	4
3 Иса те ныхёмандыне.....	6
4 Щер'баньдана Иса.....	7
5 а) Шагъртед Иса: Пётрус	10
б) Шагъртед Иса: Йуь'энна, Акуб, Эндрашьс	13
6 Иса өзэ Щэлиледа дэст бь к'аре хвэ дыкэ.....	16
7 Хъэмэтк'арийа Иса т'эмамийа Щынустане у Щэлиледа.....	19
8 Иса сэре ч'ийе даннасин дыкэ	23
9 Қанунед Г'адшатийа Хвэде	27
10 К'эрэмэтед Иса.....	33
11 Мэсэла т'охьмр'еш	35
12 Иса дэрьёда щэфа у мърьна хвэда дьбежэ	38
13 К'амылтийа хъэмэтк'арийа Иса	40
14 Иса у ферьсийа.....	43
15 Иса дэрьёда we дишанеда хэбэр дьдэ йа кё we бе	46
16 Иса үэцийа хъэмэтк'арийа хвэ ө'ян дыкэ	49
17 Чэнд даннасинкърнед Иса р'ийа Оршэлимеда	51
18 Иса дьчэ сэр р'ийа щэфа	55
19 Щэфак'ышандын у мърьна Иса Мэсиь.....	59
20 Р'абуна Иса у жорьлатына шийэ ө'змана	62
Щаб.....	67

Н'ёнормэнде шыкылед бъ дэста чекъри Horace Knowles э. Хёдане нэшъркърыне

©The British & Foreign Bible Society э. (К'омала Кътеба Пирозэ Инглистане у Вэллатдэр), 1954, 1967, 1972

Сэр'астк'ар у зэдэкърыне ван шыкыла жи Louise Bass э, хёдане нэшъркърыне © The British & Foreign Bible Society, 1994. Used with permission.

Фото: Waltraud Graupner - Гола Щэлиле (Гола Щенисарте)

2007